

Konseptutredning skolebruksplan Lillehammer 2022-2032 (2042)

Prosjektnavn:	Konseptutredning skolebruksplan Lillehammer 2022-2032 (2042)		
Dato:		Versjon: 0,61	Utkast
Opprettet av:	Assisterende skolesjef		
Eier:	Skolesjef		

Revisjonshistorikk

Versjon	Revisjonsdato:	Oversikt over versjon/endringer:
0,6	2022-05-31	Dokument oversendt til politisk behandling og høring. Denne versjonen inneholder ikke behandling av prinsipielle spørsmål eller anbefaling om veien videre. Denne versjonen av dokumentet legger opp til at politiske føringer og høringsinnspill skal innarbeides i rapporten på et senere tidspunkt. Denne versjonen av konseptutredningen kan dermed ikke ansees som en ferdig utredning.
0,61	2022-06-09	Ref sak 29/22 i Formannskapet er kulepunktet valg av barneskolestruktur på vestsida endret til valg av barneskolestruktur (kap 2.3 og 10.2). Kulepunktene er også omskrevet i henhold til vedtak. Det er også slettet noen referanser.

Sammendrag

Bakgrunn

Formannskapet har gitt kommunedirektøren følgende oppdrag:

1. Kommunedirektøren får i oppdrag å utarbeide ny skolebruksplan som skal inneholde en kortfattet tilstandsrapport for alle skolene i Lillehammer, samt forslag til løsninger innen følgende områder:
 - a. Framtidig ungdomsskolestruktur som er både pedagogisk forsvarlig og kostnadseffektiv.
 - b. Struktur på barneskolene, herunder se på utnyttelsen av ledig kapasitet opp mot dagens skolekretsgrenser.
 - c. Oversikt over hvilke skoler som skal prioriteres med tanke på renovering, og eventuelle behov for nye bygg.
2. Saken legges fram til politisk behandling første halvår 2022 for Formannskapet.

Denne rapporten svarer ut dette oppdraget, men den gir ikke anbefalinger om valg av konsept. Saken vil nå legges fram til politisk behandling.

Administrasjonen er forberedt på at det vil komme tilleggsoppdrag fra Formannskapet etter den politiske behandlingen der elementer i rapporten skal bearbeides videre. Dette gjenspeiles i at denne rapporten har fått versjon 0,61.

Behov

Begrenses behovsanalysen til kun skole, kan behovet oppsummeres som følger:

«Lillehammer kommune har til enhver tid riktig elevkapasitet og funksjonelle skoleanlegg med trygge og egnede lærings- og arbeidsmiljø som sikrer inkluderende, rettferdig og god utdanning for kommunens grunnskoleelever.»

Som en del av prosjektet er det gjennomført en behovsanalyse. Denne tydeliggjorde at skolene i Lillehammer dekker flere behov enn det som kan direkte relateres til det pedagogiske. Dette inkluderer hvordan skolen fungerer som et samlingspunkt i bydelene også utenom skoletiden, men også at skolen må bidra til å skape en økonomisk bærekraftig kommune. Med bakgrunn i dette ble kravene til alle skolekonseptene utvidet til å inkludere at skolestruktur og skoleanlegg bør bidra til overordnede kommunale mål.

Behovene bearbeides i det neste kapitlet til mål hvor målene tar utgangspunkt i identifiserte behov i behovsanalysen. Målene er delt i to kategorier:

- Kommunale mål – Lillehammer kommunes intensjon og ambisjon med grunnskoleområdet.
- Effektmål – effekten for de som påvirkes av skolebruksplanen.

Fra målene er det utledet krav til konseptene, disse framkommer i et eget kapittel. Kravene er delt inn i absolutte mål som konseptene må tilfredsstille for å kunne vurderes, samt bør-krav som skal vurderes i de senere kapitlene. Bør-kravene er:

- Lillehammer kommune bør ha en skolestruktur med riktig elevkapasitet.
- Lillehammer bør ha skoleanlegg som er bygningsmessig tilpasningsdyktige med trygge og egnede læringsmiljø.
- Skolestruktur og skoleanlegg bør bidra til overordnede kommunale mål.

Konsepter

Det er vurdert en rekke konsepter som spenner fra å foreslå å beholde dagens skolestruktur, til å gjøre større endringer i skolestrukturen. I en slik utredning er det krevende å inkludere samtlige mulige konsepter, men i utredningen er det forsøkt å inkludere de fleste konseptene som har en grad av realisme på nåværende tidspunkt.

Det er valgt å ikke inkludere konsepter der skolebygningene ikke får tilfredsstillende vedlikehold, og som et resultat av dette påløper vedlikeholdsetterslep.

D0+, V0+ og Ø0+ konseptene skiller seg ut fra de andre konseptene ved at det legges et lavere ambisjonsnivå for samlet vurdering av funksjonell egnethet for skolene enn for samtlige andre konsepter. Dette har den konsekvens at det i D0+, V0+ og Ø0+ konseptene aksepteres lavere funksjonell egnethet på skoleanleggene, og dermed et dårligere egnet fysisk lærings- og arbeidsmiljø for elevene og de ansatte, enn i de andre konseptene. Det kan argumenteres for at hvis kommunen mener at dette er akseptabelt, burde det også vært skissert flere konsepter med tilsvarende ambisjonsnivå. Samtlige andre konsepter har sammenlignbare ambisjonsnivå for egnethet.

Konseptene som har vært vurdert:

- Konsepter med dagens skolestruktur (ingen endring i verken ungdomsskole- eller barneskolestruktur):
 - D0+ alternativet: Ingen endring i skolestruktur. Oppgradering av tilstandsgraden til alle skoleanlegg.
D1A alternativet: Ingen endring i skolestruktur. Oppgradering av både egnetheten og tilstandsgraden til alle skoleanlegg.
 - D1B alternativet: likt som D1A, men med ny Søre Ål skole.
- Konsepter på vestsiden:
 - V0+: Oppgradering av tilstandsgraden til alle skoleanlegg på vestsiden.
 - V1: Oppgradering av egnetheten og tilstandsgraden til alle skoleanlegg på vestsiden.
 - V2: Elevene ved Vingar skole flyttes til Jørstadmoen.

- Konsepter som innvirker på ungdomsskolestruktur og barneskolestruktur på østsiden:
 - Ø0+: Oppgradering av tilstandsgraden til alle skoleanlegg på østsiden.
 - Ø1A: Oppgradering av egnetheten og tilstandsgraden til alle skoleanlegg på østsiden.
 - Ø1B: Likt som Ø1A, men med ny Søre Ål skole.
 - Ø2A: Smestad blir byens ungdomsskole, Åretta blir barneskole, Hammartun legges ned.
 - Ø2B: Smestad blir felles ungdomsskole og Åretta utvides til å bli felles barneskole for sentrum og Søre Ål. Dagens Søre Ål og Hammartun legges ned.
 - Ø2C: Åretta blir byens ungdomsskole, Smestad blir barneskole, Hammartun legges ned.
 - Ø2D: Åretta blir byens ungdomsskole, Smestad og Hammartun legges ned.
 - Ø3A: To ungdomsskoler. Ungdomstrinnet på Hammartun legges ned slik at Hammartun blir en ren barneskole.
 - Ø3B: Hammartun barne- og ungdomsskole legges ned, krever utbygging av Søre Ål.

Prosjektet har vurdert flere konsepter som ble skrinlagt underveis i prosessen. Dette gjelder blant annet Hammartun som én felles ungdomsskole for byen.

Kvalitative vurderinger

Det er verdt å merke seg at det ikke er gjort noen prioritering mellom de kvalitative kravene som er satt opp i denne rapporten. For prosjektet virker det sannsynlig at forskjellige grupperinger vil vektlegge de kvalitative kravene ulikt. Prosjektet har derfor unnlatt å summere antall pluser og minuser for å vurdere hvilket konsept som skårer best.

I prosjektet har det også vært tilstrebet å ha et lavt antall kriterier, men som favner bredt. Dette har bakgrunn i at skolerelaterte behov ikke bør drukne i andre krav.

Med hensyn til skolestruktur og kapasitetsutnyttelse, peker vurderingene i retning av at én eller flere skoler bør avvikles. Dette gjelder Vingar på vestsiden, mens det på østsiden skisseres flere løsninger for endring av skolestruktur og bedring av kapasitetsutnyttelsen.

Med hensyn til skoleanleggenes tilstand og egnethet, skårer D0+ (V0+ og Ø0+) konseptet lavest. Dette konseptet innebærer at dagens nivå på funksjonell egnethet videreføres. Den gjennomførte funksjons- og egnethetsanalysen viser at flere av skolene ikke har skoleanlegg som understøtter en moderne og framtidsrettet pedagogikk, og som gir godt egnede lærings- og arbeidsmiljø.

For overordnede kommunale mål vektlegges betraktninger relatert til skolen som nærmiljøanlegg og hvordan nedleggelse av en skole kan virke negativt inn på det totale oppvekstmiljøet i bydelen. Dette resulterer i at konseptene som medfører nedleggelse av skoler, gjennomgående skårer lavt på dette bør-kravet.

Økonomisk vurdering

Det er valgt å ikke inkludere en samfunnsøkonomisk analyse i denne rapporten ettersom dette ansees å være utenfor oppdragsbeskrivelsen. De økonomiske vurderingene av konseptene er beregninger av livssyklus kostnadsberegninger (LCC beregninger) i et 60-års perspektiv.

For V0+ og Ø0+ konseptene, hvor det legges et lavere ambisjonsnivå for samlet vurdering av funksjonell egnethet for skolene, framkommer følgende LCC beregninger:

Konsept		LCC (ÅK) NS3454	
		SUM [ÅK]	
Konsept V0+	Vestsiden		13 111 540
Konsept Ø0+	Østsiden		55 422 400

For vest-konseptene med et økt ambisjonsnivå for egnethet, framkommer følgende økonomiske beregninger for konseptene:

Konsept		LCC (ÅK) NS3454	
		SUM [ÅK]	
Konsept V1	Vestsiden		16 103 035
Konsept V2	Vestsiden		7 891 561

For øst-konseptene med et økt ambisjonsnivå for egnethet, framkommer følgende økonomiske beregninger for konseptene:

Konsept		LCC (ÅK) NS3454	
		SUM [ÅK]	
Konsept Ø 1A	Østsiden		67 122 353
Konsept Ø 1B	Østsiden		71 667 772
Konsept Ø 2A	Østsiden		69 752 805
Konsept Ø 2B	Østsiden		59 465 454
Konsept Ø 2C	Østsiden		56 202 913
Konsept Ø 2D	Østsiden		58 905 112
Konsept Ø 3A	Østsiden		67 649 296
Konsept Ø 3B	Østsiden		58 876 105

Det er nødvendig å merke seg noen punkter før kostnadene i konseptene vurderes opp mot hverandre:

- «SUM [ÅK] viser årlige kostnader for hvert konsept.
- Alle konseptene legger opp til at alle skoleanlegg skal ha en tilstandsgrad som tilsier normal slitasje og tilfredsstillende vedlikehold. Det er ikke vurdert konsepter som legger opp til å redusere kostnader gjennom å akseptere mangelfullt vedlikehold.
- Konseptene V0+ og Ø0+ legger opp til et lavere ambisjonsnivå for samlet vurdering av funksjonell egnethet enn de andre konseptene.
- V1, Ø1A/Ø1B legger opp til tilsvarende ambisjonsnivå for egnethet som de andre konseptene der dagens skolestruktur opprettholdes.
- LCC beregningene har ikke inkludert estimater for alternativverdi for tomter/skolebygg som avvikes grunnet stor usikkerhet i disse estimatene. Hvis alternativverdien for et konsept hadde blitt estimert til eksempelvis kr 100 millioner kroner, vil dette redusert den årlige kostnaden til konseptet med om lag 4,4 millioner kroner.
- I LCC beregningen er det lagt inn en urealistisk forutsetning om at samtlige tiltak utføres umiddelbart. Ved å velge en stegvis tilnærming der tiltak skyves ut i tid, vil konseptene få nye beregnede verdier.
- Andre behov i kommunen og de økonomiske handlingsreglene til Lillehammer kommune vil legge begrensninger for konseptene. Dette styrker ytterligere behovet for å benytte en stegvis tilnærming der tiltak skyves ut i tid.
- Tiltakene i konseptene er basert på elevtallsprognoser. Hvis disse prognosene endres vil det være naturlig å revurdere tiltakene som er lagt til grunn i beregningene.
- Ingen av konseptene er beregnet ut fra prosjekterte løsninger. Tiltakene i konseptene er estimert ut fra referanseverdier med noen gitte forutsetninger. Føringer for tiltak, prosjekterte løsninger og tidspunktet for når tiltakene skal utføres, vil påvirke beregningene. Med andre ord, LCC-beregningene er beheftet med usikkerhet.

Føringer og suksessfaktorer for neste fase

I rapporten argumenteres det for at bærekraft bør være et viktig premiss. Med bærekraft menes klima og miljø, økonomiske og sosiale forhold. Rapporten viser at ulike forhold ved bærekraft kan peke i ulike retninger, men det argumenteres likevel for at bærekraft vektlegges i videre vurderinger og arbeid.

Det argumenteres for å velge fleksibilitet som en strategi for å møte usikkerheten i forbindelse med skolebruksplanen. Med fleksibilitet menes her at det vil være fornuftig å skyve noen beslutninger frem i tid, men at det samtidig hensyntas i tidlige beslutninger at en mulighet kan bli aktuell på et senere tidspunkt. Dette refereres til som stegvise beslutninger og stegvise investeringer.

Rapporten påpeker høy beslutningskompleksitet ved at investeringen i ett eller flere tiltak kan vurderes uhensiktsmessig når de vurderes separat. Disse tiltakene kan likevel være en nødvendighet for en ønsket videre utvikling i skolestrukturen for Lillehammer. Som et eksempel viser rapporten til at ved å avvike ungdomstrinnet på Hammartun, kan Hammartun barneskole avlaste Søre Ål i en periode for å utsette betydelige investeringer på Søre Ål. På et senere tidspunkt kan det legges opp til en ny beslutning om hva som skal skje med Hammartun barneskole og Søre Ål. Det er flere usikkerhetsfaktorer som tilsier at dette kan være en hensiktsmessig tilnærming for å redusere risikoen for en feilinvestering. Det er derfor viktig at det dannes et langsiktig målbilde for skolestrukturen, slik at alle tiltak kan vurderes opp mot dette målbildet.

Avslutningsvis i utredningen følger en enkel gjennomgang av noen av usikkerhetsfaktorer som må håndteres i det videre arbeidet.

Anbefaling

Denne versjonen av rapporten inneholder ikke behandling av prinsipielle spørsmål eller anbefaling om veien videre.

Innhold

Sammendrag	3
Bakgrunn	3
Behov.....	3
Konsepter	4
Kvalitative vurderinger	5
Økonomisk vurdering	6
Føringer og suksessfaktorer for neste fase	7
Anbefaling	8
Liste over figurer	13
Liste over tabeller.....	13
1 Om oppdraget	14
1.1 Mandat	14
1.2 Organisering	14
1.3 Leveranse.....	15
2 Situasjonsbeskrivelse og problemanalyse.....	16
2.1 Hvorfor ny skolebruksplan nå?.....	16
2.2 Utfordringsbildet	16
2.3 Stegvis tilnærming.....	17
3 Behovsanalyse	18
3.1 Normative behov.....	18
3.1.1 Nasjonale forventninger til fylkeskommunal og kommunal planlegging.....	19
3.1.2 FNs bærekraftsmål nummer 4 – God utdanning.....	19
3.1.3 Innlandet fylkeskommune «Oppland fylkeskommune, Regional plan – Kompetanse for arbeidsliv i rask endring 2018-2030»	19
3.1.4 Barnets beste vurderinger. Lov om styrking av menneskerettighetenes stilling i norsk rett (menneskerettsloven).	19
3.1.5 Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringsloven).....	20
3.1.6 Læreplanverket Kunnskapsløftet 2020 (LK20)	20
3.1.7 Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven).....	21
3.1.8 Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler	21
3.1.9 Lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne (diskriminerings- og tilgjengelighetsloven). Universell utforming.	22
3.1.10 Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven).....	22
3.1.11 Styringsdokumentet 2022-2025 (handlings- og økonomiplanen).....	22
3.1.12 Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven).....	22

3.1.13	Kommuneplan for Lillehammer – Samfunnsdel 2014-2027.....	23
3.1.14	Lillehammer kommune – Strategiplan for barnehage og skole 2018-2021.....	23
3.1.15	Normative behov oppsummert.....	23
3.2	Etterspørselsbaserte behov.....	24
3.2.1	Bakgrunn og avgrensning.....	24
3.2.2	Areal- og funksjonsanalyse skolebygg.....	24
3.2.3	Skolenes kapasitet og elevtall.....	25
3.2.4	Kapasitet og kapasitetsutnyttelse.....	25
3.2.5	Dagens situasjon kapasitet.....	26
3.2.6	Forutsetninger om framtidig kapasitetsbehov.....	26
3.2.7	Vurderinger av skolene.....	29
3.2.8	Konklusjon etterspørselsbaserte behov.....	32
3.3	Interessentbaserte behov.....	32
3.3.1	Primærinteressenter.....	33
3.3.2	Sekundærinteressenter.....	34
3.3.3	Lillehammer kommune.....	34
3.4	Oppsummering av behovsanalyse.....	35
3.5	Identifiserte interessekonflikter.....	35
3.6	Behov som skal løses.....	36
4	Mål – skole.....	37
4.1	Kommunemål for grunnskoleområdet.....	37
4.2	Effektmål.....	37
5	Krav.....	38
5.1	Absolutte minimumskrav (skal krav).....	38
5.2	Bør krav.....	39
6	Hvilke konsepter/tiltak er relevante?.....	40
6.1	Konsepter med dagens skolestruktur (D-konsepter).....	41
6.1.1	D0 alternativet.....	41
6.1.2	D0+ alternativet: oppgradering av tilstandsgraden til alle skoleanlegg.....	41
6.1.3	D1 alternativet: oppgradering av egnetheten og tilstandsgraden til alle skoleanlegg.....	41
6.1.4	D1B alternativet: D1A + ny skole ved Søre Ål.....	41
6.2	Konsepter for barneskoler på vestsiden (V-konsepter).....	42
6.2.1	V0+ og V1.....	42
6.2.2	V2: Vingar avvikles.....	42
6.3	Konsepter for ungdomsskolene og barneskolene på østsiden (Ø-konsepter).....	43
6.3.1	Ø0+ og Ø1.....	43

6.3.2	Ø2: Alle ungdomsskoleelever på én skole.....	43
6.3.3	Øst Alternativ 3: Alle ungdomsskoleelever fordeles på to skolekretser	44
6.4	Skrinlagte konsepter.....	44
6.4.1	Alternativer med offentlig privat samarbeid.....	44
6.4.2	Vest konsepter som ble skrinlagt	45
6.4.3	Øst-konsepter som ble skrinlagt	45
6.5	Oppsummering konsepter.....	46
7	Hvilke prinsipielle spørsmål reiser konseptene/tiltakene?	48
8	Hva er de positive og negative virkningene av tiltakene?.....	49
8.1	Modell for vurdering	49
8.1.1	Modell for kvalitative vurderinger	49
8.1.2	Modell for økonomisk vurdering.....	49
8.2	Vurdering av D-konsepter	50
8.2.1	Vurdering av D0+.....	50
8.2.2	Vurdering av D1A.....	51
8.2.3	Vurdering av D1B.....	52
8.3	Vurdering av konsepter vest	53
8.3.1	Vurdering av V2	53
8.4	Vurdering av konsepter øst	54
8.4.1	Vurdering av Ø2A	54
8.4.2	Vurdering av Ø2B.....	56
8.4.3	Vurdering av Ø2C.....	58
8.4.4	Vurdering av Ø2D	59
8.4.5	Vurdering av Ø3A	61
8.4.6	Vurdering av Ø3B.....	62
8.4.7	Oversikt over vurdering av konsepter	63
8.5	LCC beregninger av konseptene	64
8.5.1	LCC beregninger	64
8.5.2	Vurderinger	65
8.6	Usikkerhet i elevtallsframskrivning	66
9	Hvilke tiltak anbefales?	67
10	Føringer og suksessfaktorer for neste fase	68
10.1	Hensynta bærekraft.....	69
10.2	Stegvise beslutninger	70
10.3	Usikkerhetsfaktorer	71
	Vedlegg A: Oversikt bygningsmessige tiltak for konseptene	72

Bygningsmessige tiltak D0+	72
Bygningsmessige tiltak D1A.....	73
Bygningsmessige tiltak D1B.....	74
Bygningsmessige tiltak Ø2A	75
Bygningsmessige tiltak Ø2B.....	76
Bygningsmessige tiltak Ø2C.....	77
Bygningsmessige tiltak Ø2D	78
Bygningsmessige tiltak Ø3A	79
Bygningsmessige tiltak Ø3B.....	80
Vedlegg B: Investeringskalkyler.....	81
Investeringskalkyle barneskoler på vestsiden	81
Investeringskalkyle ungdomsskoler og barneskoler på østsiden	81
Investeringskalkyle Skogenhallen.....	82
Vedlegg C: LCC beregning sammendrag.....	83
Referanser	84

Liste over figurer

Figur 1 Prosjektorganisering.....	14
Figur 2 Oversikt konseptutredning.....	15

Liste over tabeller

Tabell 1 Elevkapasitet og elevtall	25
Tabell 2 Forventet barne- og elevtallsutvikling basert på hovedalternativet	27
Tabell 3 Forventet elevtallsutvikling på skolekrets nivå	28
Tabell 4 Lineær og modifisert framskrivning.....	28
Tabell 5 Skala elevkapasitet	29
Tabell 6 Skala egnethet	29
Tabell 7 Tilstandsgrad er registrert iht. NS3424, med følgende definisjon.....	30
Tabell 8 Samlet oversikt over skolenes kapasitet, egnethet og tilstandsgrad	30
Tabell 9 Kostnadsbilde for å få skolene til tilstandsgrad 1	31
Tabell 10 Kostnadsbilde for å få skolene til egnethetsgrad 1	31
Tabell 11 Avviksskala i rapportene om universell utforming	32
Tabell 12 Oppsummering behov	35
Tabell 13 Tabell med effektmål	37
Tabell 14 Skal krav for Skolebruksplanen.....	38
Tabell 15 Bør krav for Skolebruksplanen.....	39
Tabell 16 Oppsummering konsepter på vestsiden.....	46
Tabell 17 Oppsummering konsepter på østsiden	47
Tabell 18 Skala kvalitative vurderinger	49
Tabell 19 Oppsummering skåring av konsepter	63
Tabell 20 LCC-beregninger for 0+ konseptene	64
Tabell 21 LCC-beregninger for V-konseptene	64
Tabell 22 LCC-beregninger for Ø-konseptene	64

1 Om oppdraget

1.1 Mandat

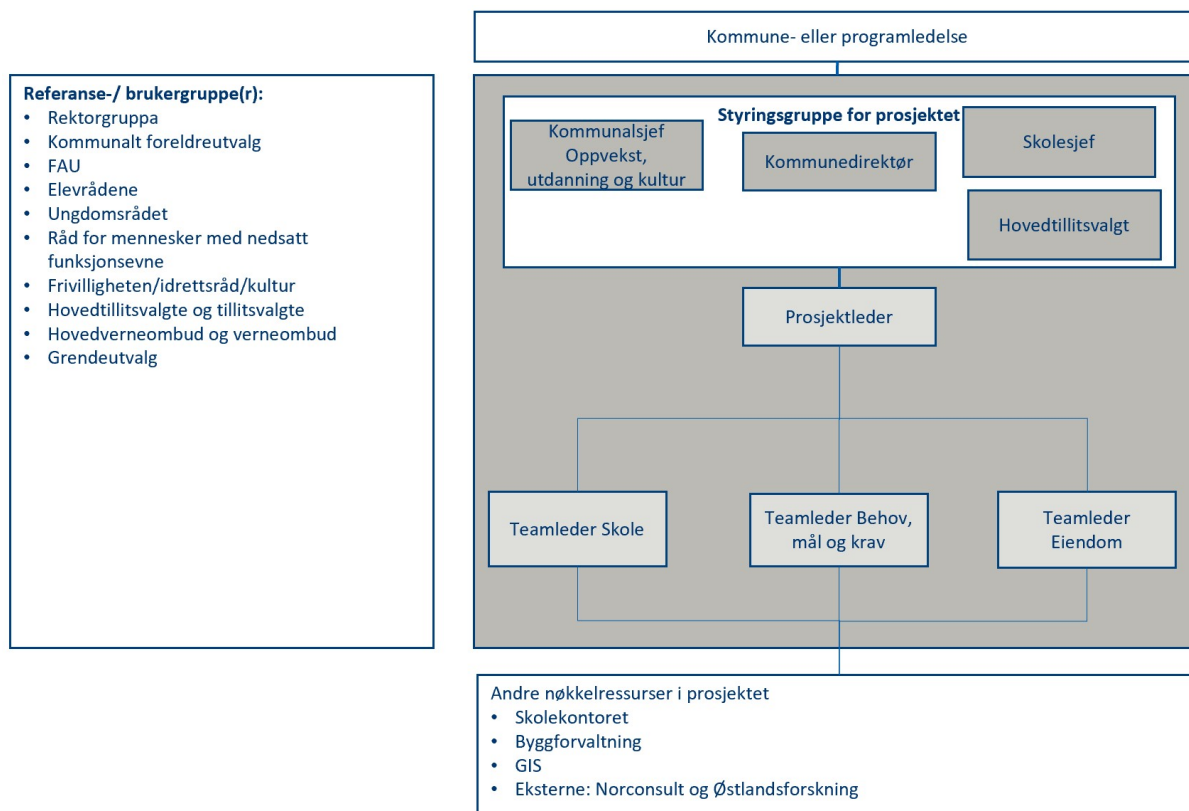
Etter behandling i Utvalg for oppvekst, utdanning og kultur, fremmet kommunedirektøren følgende innstilling til formannskapet i sak 44/2021 «Skolestruktur 2021» den 15.09.2021:

1. Kommunedirektøren får i oppdrag å utarbeide ny skolebruksplan som skal inneholde en kortfattet tilstandsrapport for alle skolene i Lillehammer, samt forslag til løsninger innen følgende områder:
 - a. Framtidig ungdomsskolestruktur som er både pedagogisk forsvarlig og kostnadseffektiv.
 - b. Struktur på barneskolene, herunder se på utnyttelsen av ledig kapasitet opp mot dagens skolekretsgrenser.
 - c. Oversikt over hvilke skoler som skal prioriteres med tanke på renovering, og eventuelle behov for nye bygg.
2. Saken legges fram til politisk behandling første halvår 2022 for Formannskapet.

Formannskapet vedtok innstillingen.

1.2 Organisering

Det er besluttet å organisere arbeidet med Skolebruksplan som et prosjekt.

Figur 1 Prosjektorganisering

Det ble ved årsskiftet 2021/2022 etablert styringsgruppe for prosjektet, med kommunedirektøren som styringsgruppens leder og prosjekteier. I tillegg har kommunalsjef for oppvekst, utdanning og kultur, tjenesteområdeleder for grunnskole, samt representant for de hovedtillitsvalgte vært med i styringsgruppen. Det har vært avholdt månedlige styringsgruppemøter.

Prosjektet har vært organisert som vist i «Figur 1 Prosjektorganisering». Til venstre i denne figuren gis det også en oversikt over de referanse-/brukergruppene som har vært i dialog med prosjektet.

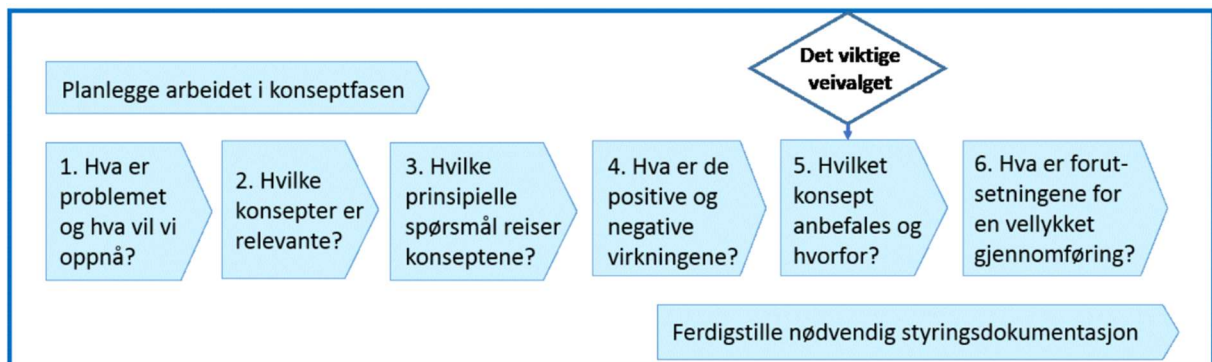
1.3 Leveranse

Konseptutredningen for ny skolebruksplan skal presentere alternative konsepter og tiltak som er aktuelle i en ny skolebruksplan. Konseptutredningen vil legges fram til politisk behandling for å sikre at konseptene og tiltakene som innarbeides i en ny skolebruksplan er politisk og administrativt forankret.

Selve utredningen tar utgangspunkt i Instruks om utredning av statlige tiltak. Med dette menes at utredningen svarer ut de samme spørsmålene som kreves for utredninger av statlige tiltak:

1. Hva er problemet, og hva vil vi oppnå?
2. Hvilke konsepter er relevante?
3. Hvilke prinsipielle spørsmål reiser konseptene?
4. Hva er de positive og negative virkningene av konseptene, hvor varige er de, og hvem blir berørt?
5. Hvilket tiltak anbefales, og hvorfor?
6. Hva er forutsetningene for en vellykket gjennomføring?

I «Figur 2 Oversikt konseptutredning» vises dette i en grafisk oversikt.

Figur 2 Oversikt konseptutredning

I denne 0,61 versjonen av rapporten har prosjektet tatt for seg spørsmålene 1, 2 og 4. Spørsmål 3 er utsatt i påvente av politisk behandling og høring, men prosjektet er også forberedt på at prosessen trolig vil føre til bearbeiding av svarene på spørsmål 4. Etter politisk behandling og høring vil steg 5 og 6 bli behandlet.

2 Situasjonsbeskrivelse og problemanalyse

2.1 Hvorfor ny skolebruksplan nå?

Gjeldende skolebruksplan (2013-2026) er i stor grad oppfylt da de fleste av tiltakene er gjennomført, og det er på bakgrunn av dette alene behov for en ny plan.

Behovet for en ny skolebruksplan blir videre aktualisert i lys av kommunens økonomiske situasjon. Kommunedirektøren har vært tydelig på at tjenesteområde grunnskole (TO-grunnskole) må regne med fortsatte nedtak i de økonomiske rammene i årene framover, både som en konsekvens av at kommunen totalt sett må redusere kostnader, at andre tjenesteområder forventer en økning i utgifter (helse) - og som en direkte konsekvens av synkende elevtall de nærmeste årene.

Det er ifølge KS sin veileder for kommuneøkonomi tre hovedmåter å spare ressurser på:

1. Effektivisering. Jobbe raskere og smartere, herunder teknologisk utvikling.
2. Se på nivå/terskel for å levere tjenester/tjenestetilbud.
3. Strukturendringer.

TO-grunnskole har lite å hente på pkt. 1 over. Dette synes blant annet gjennom KOSTRA-tall som viser at sett opp mot sammenlignbare kommuner, driftes grunnskoleområdet i Lillehammer effektivt. Det ble i 2018 innført en lærernorm (minimumsnorm), som sier noe om hvor mange elever det skal være pr. lærer på skole-/hovedtrinnsnivå. Alle målingene etter at normen ble innført, viser at Lillehammer-skolen ligger tett på normen.

TO-grunnskole har ingen tjenester som ikke er lovpålagt, og har lite eller ingenting å spare på punkt 2.

Når det gjelder punkt 3, strukturendringer, er det gjort en del grep de siste årene, med nedleggelsen av Saksheim og Buvollen og sammenslåing av Kringsjø og Ekrom skoler. Konseptutredningen viser likevel at det, i alle fall for de ti neste årene, er tilstrekkelig antall elevplasser i Lillehammer-skolen. Hovedutfordringen er å få utnyttet eksisterende kapasitet på den mest hensiktsmessige måten.

Hovedinnretningen på skolebruksplanen er på bakgrunn av ovenstående rettet mot strukturelle tiltak, samt at den påpeker behov for nødvendig rehabilitering av kommunens skolebygg.

2.2 Utfordringsbildet

Det er viktig å merke seg at på et overordnet nivå er det nok elevplasser i Lillehammer-skolen. Det er imidlertid en utfordring at de ledige plassene ikke er i skolekretsene med høyest befolkningsvekst. Resultatet er at kommunen har skoler med stor ledig kapasitet, mens det andre steder er overfylte skoler og klasserom. Denne situasjonen kan utfordre en ønsket situasjon hvor alle elever tilhører en skole i sitt nærmiljø.

Det er i tillegg behov for å se på tilstanden på skolebyggene. Flere av skolene vil ha behov for rehabilitering i årene som kommer, og det har vært viktig å få opp en ny og samlet tilstandsvurdering som muliggjør en hensiktsmessig prioritering.

Framtidig ungdomsskolestruktur blir behandlet som et eget tema i planen. Det er i dag tre ungdomsskoler i byen. Det er både pedagogiske og økonomiske argumenter som taler for at det kan være lurt å se på hvordan man organiserer ungdomsskolene i årene framover.

2.3 Stegvis tilnærming

Det er nødvendig å ha et langsiktig perspektiv ved beslutninger for både skolestruktur og skoleanlegg. Beslutningene blir komplekse fordi det kan virke som at alt-henger-sammen-med-alt, samtidig som at enkelte tiltak kan vurderes uhensiktsmessige når de vurderes separat. Disse tiltakene kan likevel være en «inngangsbillett» til, eller en nødvendighet for, en ønsket videre utvikling i skolestrukturen for Lillehammer. For å håndtere dette kan en løsning være å legge opp til en stegvis beslutningsprosess som legger opp til valg som ikke utelukker andre konsepter og løsninger som kan bli aktuelle på sikt. En stegvis beslutningsprosess kan for eksempel være:

- Valg av ambisjonsnivå/målbilde for skoleanleggene
- Valg av ungdomsskolestruktur
- Valg av barneskolestruktur
- Prioritering av tiltak inn i langsiktig drifts- og investeringsplan.
- Innhente ny informasjon før barneskolestruktur og/eller ungdomsskolestruktur vurderes på nytt.

3 Behovsanalyse

Skolebruksplanen er kommunens viktigste plandokument for planlegging og utforming av skolestruktur. Den overordnede målsetningen med skolebruksplanen er at den skal støtte opp under Lillehammer kommunes ambisjoner for grunnskolesektoren. Skolene skal primært fungere som gode pedagogiske læringsarenaer i skoletiden, men samtidig berører utformingen av skolestrukturen også andre viktige aspekter ved Lillehammer-samfunnet. Eksempelvis fungerer skolene som aktivitetsarenaer og nærmiljøanlegg for sine grender og bydeler også utenom ordinær undervisningstid.

I kartleggingen av behovene som er relatert til skolesektoren i Lillehammer, er det gjennomført en tre-delt behovsanalyse:

- Den første analysen omhandler *normative* behov. Normative behov følger av relevante lover, regler og overordnede planer på kommunalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt nivå.
- Den andre delen av behovsanalysen omfatter *etterspørselsbaserte* behov. De etterspørselsbaserte behovene følger av forventede demografiske endringer i Lillehammer samt behov utløst av krav til drift av Lillehammer kommune.
- Den tredje delen av behovsanalysen omfatter de *interessebaserte* behovene. Dette omfatter behovene brukerne selv løfter fram som sentrale.

Behovsanalysen (kapittel 3) leder over i målidentifiseringer (kapittel 4) og kravspesifiseringer (kapittel 5).

3.1 Normative behov

Normative behov følger av lover, forskrifter og vedtatte planer, bestemmelser og strategier på lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt nivå.

Dette kapittelet identifiserer kildene til utredningen av de normative behovene. Følgende kilder er lagt til grunn for konseptutredningen:

- FNs bærekraftsmål nummer 4 – God utdanning
- Innlandet fylkeskommune «Oppland fylkeskommune, Regional plan – Kompetanse for arbeidsliv i rask endring 2018-2030»
- Barnets beste vurderinger. Lov om styrking av menneskerettighetenes stilling i norsk rett (menneskerettsloven).
- Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringsloven)
- Læreplanverket Kunnskapsløftet 2020 (LK20)
- Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven)
- Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler
- Lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne (diskriminerings- og tilgjengelighetsloven). Universell utforming.
- Styringsdokumentet 2022-2025 (handlings- og økonomiplanen),
- Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven)
- Lillehammer kommune «Kommuneplan for Lillehammer, Samfunnsdel 2014-2027»
- Lillehammer kommune «Kommuneplan for Lillehammer, Samfunnsdel 2022- » (i prosess)
- Lillehammer kommune «Strategiplan for barnehage og skole 2018-2021»

3.1.1 Nasjonale forventninger til fylkeskommunal og kommunal planlegging

Av Plan- og bygningsloven § 6-1 (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 01/2021), fremgår det at regjeringen hvert fjerde år skal utarbeide nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging. Kommunene er lovpålagt å følge opp disse forventningene i sine planstrategier og planer. Av gjeldende «Nasjonale forventninger til fylkeskommunal og kommunal planlegging» (14.05.2029) fremgår det som en av regjeringens forventninger at «Fylkeskommuner og kommuner legger FNs bærekraftsmål til grunn for samfunns- og arealplanlegging».

3.1.2 FNs bærekraftsmål nummer 4 – God utdanning

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. Konseptutredningen må legge de relevante bærekraftmålene til grunn for det videre arbeidet. I denne sammenhengen, er FNs bærekraftsmål nummer 4, særlig relevant.

Bærekraftmålet er formulert slik: «*Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle*». (FN-sambandet, 2021).

3.1.3 Innlandet fylkeskommune «Oppland fylkeskommune, Regional plan – Kompetanse for arbeidsliv i rask endring 2018-2030»

Innlandet fylkeskommunes «Regional plan – Kompetanse for arbeidsliv i rask endring 2018-2030» som gjelder for kommunene i tidligere Oppland fylkeskommune, har målformuleringer som omfatter det helhetlige opplæringsløpet der grunnskolen inngår. Målformuleringene er som følger:

«Trivsel, lærelyst, mestring, samarbeid og kreativitet skal kjennetegne hele utdanningsløpet fra barnehage til videregående opplæring. Alle elever i Oppland skal fullføre grunnskole og videregående opplæring med dokumentert sluttkompetanse.»

3.1.4 Barnets beste vurderinger. Lov om styrking av menneskerettighetenes stilling i norsk rett (menneskerettsloven).

I Lov om styrking av menneskerettighetenes stilling i norsk rett (menneskerettsloven), vedlegg 7 artikkel 3 står det:

«Ved alle handlinger som angår barn, enten de utføres av offentlige eller private sosiale velferdsinstitusjoner, domstoler, forvaltningsmyndigheter eller lovgivende organer, skal barnets beste være et hovedhensyn.» (FN, 2021)

Kommunale vedtak om endring av skolestrukturen, for eksempel om nedleggelse av en skole, er ikke enkeltvedtak etter forvaltningsloven. Det er ikke et vedtak som gjelder rettigheter eller plikter for en eller flere bestemte personer. Plassering av den enkelte elev ved en skole vil derimot være et enkeltvedtak.

Dette betyr at kommunen i saker om skolestruktur også må vurdere barnets beste. Konkret innebærer kravet at kommunen må vurdere barnets beste, og at dette er *ett* grunnleggende hensyn når ulike hensyn veies opp mot hverandre. Dersom andre hensyn veier tyngre enn hva som er det beste for barnet, skal dette framgå av saken.

Hva som vil være til barns beste er ikke alltid entydig og må også vurderes og fastsettes i lys av den aktuelle situasjonen. Vedtak om skolestruktur berører alle elevene i kommunen, og kommunen må derfor ta hensyn til alle disse i sine vurderinger. Det er likevel rimelig å at barna som blir mest berørt må vies særskilt oppmerksomhet i vurderingen, og det må vurderes om disse rammes urimelig hardt av kommunens avgjørelser om skolestruktur.

Momenter som må vektlegges når de konkrete alternativene skal vurderes vil eksempelvis være at barna kan få sitt opplæringstilbud i et bedre fysisk miljø opp mot ulempen mot å få noe lenger skolevei og eventuelt måtte fraktes til skolen med buss.

Barn har også en rett til å bli hørt i saker som angår dem, noe som er nedfelt i barnekonvensjonens artikkel 12. For yngre barn er det rimelig at foreldrene høres på deres vegne.

3.1.5 Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringsloven)

Fra opplæringslovens kapittel 2 § 2-1 Rett og plikt til grunnskoleopplæring framkommer det at:

«Barn og unge har plikt til grunnskoleopplæring, og rett til ein offentleg grunnskoleopplæring i samsvar med denne lova og tilhøyrande forskrifter. Plikten kan ivaretakast gjennom offentleg grunnskoleopplæring eller gjennom anna, tilsvarande opplæring.»

Opplæringslovens §13 tillegger kommunen som skoleeier ansvar for at kravene i loven blir oppfylt. Skolestrukturen må utformes på en slik måte at kravene kan oppfylles.

Opplæringslovens § 9-5, første ledd sier om skoleanlegg at:

«Kommunen skal sørge for tenlege grunnskolar.»

Videre står det i § 9 A-7 om det fysiske miljøet at:

«Skolane skal planleggjast, byggjast, tilretteleggjast og drivast slik at det blir teke omsyn til tryggleiken, helsa, trivselen og læringa til elevane.»

Det fysiske miljøet i skolen skal vere i samsvar med dei faglege normene som fagmyndighetene til kvar tid tilrår. Dersom enkelte miljøtilhøve avvik frå desse normene, må skolen kunne dokumentere at miljøet likevel har tilfredsstillande verknad for helsa, trivselen og læringa til elevane.

Alle elevar har rett til ein arbeidsplass som er tilpassa behova deira. Skolen skal innreiast slik at det blir teke omsyn til dei elevane ved skolen som har funksjonshemmingar.»

3.1.6 Læreplanverket Kunnskapsløftet 2020 (LK20)

Den fysiske utformingen av skoleanlegget må understøtte en pedagogisk praksis som gjør at elevene kan utvikle kompetanse for et framtidig samfunns- og arbeidsliv. Med utgangspunkt i gjeldende læreplan, Læreplanverket Kunnskapsløftet 2020 (LK20), skal skoleanlegget legge til rette for elever som er aktive og medvirkende, som utforsker, tenker kritisk, er kreative og som kan kommunisere og samarbeide. Det betyr at skoleanleggene må tilrettelegges for et mangfold av lærings situasjoner og organiseringsmåter, slik at elevene kan arbeide på ulike måter, både individuelt og i små og store grupper. Det må være lagt til rette for praktisk læringsarbeid, for lek og presentasjoner, samhandling og samskaping.

«Læreren skal legge til rette for en opplæring som ivaretar både fellesskap og hver enkelt elev, slik at elevene får best mulig utbytte av opplæringen» (LK20). For å få til tilpasset opplæring er det en fordel å ha tilgang til rom med ulik størrelse og utforming til ulike former for undervisning. Ulike soner med variert møblering i klasserommet, kombinert med grupperomareal, gjør det lettere å tilpasse skolehverdagen.

«Skolen skal legge til rette for læring innenfor de tre tverrfaglige temaene folkehelse og livsmestring, demokrati og medborgerskap, og bærekraftig utvikling» (LK20). For å muliggjøre dette bør flere klasser/trinn kunne samles i fellesareal for presentasjon/gjennomganger av felles informasjon, besøk

fra eksterne og lignende. Et felles samlingspunkt, gjerne med amfitrapper («hertet i huset»), et bibliotek med både digitale og fysiske læringsressurser og klasserom med et «delingsrom» mellom seg er fysiske eksempler på dette. Når det gjelder planlegging av tverrfaglig samarbeid kan det være en fordel at lærerne har et arbeidsrom der de sitter samlet med kollegaer som det er mest hensiktsmessig å samarbeide med. Det er også viktig at det blir satt av nok areal til små samtale-/stillerom der man blant annet kan planlegge slikt samarbeid.

Både ved nybygg og rehabiliteringer bør det planlegges for framtidens behov. Skoleanleggene skal kunne tas i bruk og fungere ved oppstart, men også tåle endringer i behov og nye undervisningsformer og organisering over tid. Dette for eksempel i form av fremtidige endringer i læreplaner og lovverk. Det skal også tåle høy bruksbelastning. Fremtidsrettede skoleanlegg må kunne imøtekomme de tre parameterne fleksibilitet, generalitet og elastisitet (FGE). Fleksibilitet er evnen en bygning har til å møte vekslende krav gjennom å forandre egenskaper. Generalitet er evnen en bygning har til å møte vekslende krav uten å forandre egenskaper. Elastisitet er evnen en bygning har til å utvide eller redusere arealer -innenfor en gitt geometri. FGE er vesentlige for å bedømme bygningers muligheter til ny eller endret bruk, for på den måten forlenge levetiden. Krav om universell utforming og prinsipp om universell design skal være tungtveiende i alle prosjekter.

3.1.7 Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven)

De ansattes miljøkrav er ivaretatt gjennom Arbeidsmiljøloven. Arbeidsmiljølovens formål er å sikre et arbeidsmiljø som blant annet gir "*full trygghet mot fysiske og psykiske skadevirkninger*" samt å bidra til et "*inkluderende arbeidsliv*" (§ 1-1).

Arbeidsplassene blir vurdert med utgangspunkt i arbeidsmiljøloven § 4-4, og arbeidsplassforskriften kapittel 2. Arbeidsplassene vurderes også ut fra de arbeidsoppgavene som skal utføres for å sikre godt samarbeid, løpende informasjonsflyt og felles planlegging.

Lærere og andre ansatte har utover gode lokaliteter for en variert og tilpasset undervisning, behov for arbeidslokaler som er tilrettelagt for følgende aktiviteter:

- Formelle og uformelle møter
- Konsentrert arbeid
- Konfidensielle samtaler
- Samhandling

3.1.8 Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler

Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler mv. trådte i kraft 1. januar 1996. Dersom det arbeides systematisk etter forskriften, har en langt på vei oppnådd å innføre en arbeidsmiljølov for elever og barnehagebarn.

§ 1. Formål. «*Forskriftens formål er å bidra til at miljøet i barnehager, skoler og andre virksomheter som nevnt i § 2 fremmer helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold, samt forebygger sykdom og skade.*» Formålsparagrafen understreker betydningen av at barns arbeidsmiljø på en aktiv måte skal virke positivt og fremmende på helse og trivsel og ikke bare holde negative miljøeffekter i sjakk. Forskriften forutsetter at den enkelte barnehage/skole skal godkjennes. Dette gjelder både nye barnehager/skoler og endringer eller utvidelser av eksisterende bygg. Det er kommuneoverlegen som er gitt godkjenningsmyndighet i Lillehammer kommune. Lillehammer kommune som eier av barnehager og skoler, har ansvaret for at virksomhetene forblir godkjente.

I skolebruksplanen er det viktig at behovet for et godt oppvekst- og læringsmiljø ivaretas. Fra Helsedirektoratet (Helsedirektoratet, 10/2016) fremkommer det at «*Resultatene fra flere landsomfattende undersøkelser viser at et betydelig antall skoler og barnehager fortsatt ikke har den godkjenningen som forskriften om miljørettet helsevern krever. Dette tilsier at miljøet ved mange skoler ikke tilfredsstillende det som alle elever har en lovbestemt rett til*». I Lillehammer kommune er per i dag Søre Ål skole berørt av dette punktet etter et slikt tilsyn i 2021.

3.1.9 Lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne (diskriminerings- og tilgjengelighetsloven). Universell utforming.

Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven sier i § 17 blant annet følgende: «*Med universell utforming menes utforming eller tilrettelegging av hovedløsningen i de fysiske forholdene slik at virksomhetens alminnelige funksjon kan benyttes av flest mulig*».

Begrepet universell utforming er i ferd med å bli godt implementert i norsk lovverk, retningslinjer, handlingsplaner og strategier. Den nye Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven skal bidra til nedbygging av samfunnsskapt barrierer for funksjonshemmede og hindre at nye skapes. Loven trådte i kraft 1. januar 2009. Denne loven er nå en rettslig standard man formelt må forholde seg til. Universell utforming er utforming av produkter, bygninger, transportmidler og omgivelser på en slik måte at de kan brukes av alle mennesker i så stor utstrekning som mulig, uten behov for spesiell tilpasning.

3.1.10 Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)

Formålet tydeliggjør behovet for en rasjonell og effektiv forvaltning og bærekraftig utvikling:

«Loven skal legge til rette for at kommuner og fylkeskommuner kan yte tjenester og drive samfunnsutvikling til beste for innbyggerne. [...] Videre skal loven bidra til at kommuner og fylkeskommuner er effektive, tillitsskapende og bærekraftige.»

(Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 02/2021)

3.1.11 Styringsdokumentet 2022-2025 (handlings- og økonomiplanen)

Lillehammer kommune er i en situasjon der kostnadene de siste årene har vært større enn inntektene. For å øke omstillingsevnen og -takten i organisasjonen, har kommunedirektøren igangsatt et større utviklingsarbeid. «Balanse 24» er et utviklingsprosjekt som fram mot 2024 skal arbeide med å skape bedre balanse og bærekraft i Lillehammer kommune. I dette inngår balansen mellom inntekter og utgifter, drift og investering, nåtid og framtid, fag og økonomi, helhet og detaljer. Utviklingsprosjektet skal bidra til at kommunen styrker sin evne til å yte tjenesteleveranser og samtidig ha et strategisk fokus i en organisasjon som har drift 24 timer i døgnet.

Formålet er at politikere, innbyggere, ansatte, ledere og tillitsvalgte sammen skal skape en langsiktig drifts- og investeringsplan som sikrer en bærekraftig og balansert kommuneøkonomi. Dette for å sikre gode tjenester og handlingsrom i dag, men også sikre at morgendagens innbyggere har de samme muligheter og økonomiske rammer.

3.1.12 Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven)

Alle skolebygg i Lillehammer er bygget etter datidens gjeldende byggeforskrifter og normer ut fra formål. Bygningsmassen må holdes løpende vedlike for å tilfredsstillende krav til inne- og arbeidsmiljø. Ved vesentlige ombygginger og endringer må bygningsmassen tilfredsstillende dagens gjeldende forskrifter og krav. Fordi endringer i normative behov kan få betydelige bygningsmessige og økonomiske konsekvenser, vil disse behovene bli sentrale ved vurderingen om fremtidig

skolestruktur. Den pedagogiske bruken av skolen kan utfordres av skolens bygningsmessige tilstand. I noen tilfeller har bygningsmassen vist seg å være på et faktisk nivå som er under ønskelig, som følge av begrensede midler til løpende vedlikehold.

3.1.13 Kommuneplan for Lillehammer – Samfunnsdel 2014-2027

I denne planen er følgende vedtatt som overordnede mål for skolen:

- Barn og unge i Lillehammer trives, opplever sosial tilhørighet og mestring hjemme, i nærmiljøet, i barnehage og på skole.
- Skolegangen gir alle barn et godt kunnskapsgrunnlag.

Lillehammer kommunes oppgaver er vedtatt slik:

- Sørge for at alle går ut av grunnskolen med gode ferdigheter.
- Sørge for at alle elever får faglige utfordringer og opplever mestring.
- Sette inn effektive tiltak så raskt som mulig etter at problemer er oppdaget og kartlagt.
- Videreutvikle tverrfaglig samarbeid rundt de som trenger ekstra oppfølging.

Kommuneplanens samfunnsdel for Lillehammer er under revisjon og ventes vedtatt til høring og offentlig ettersyn innen utgangen av første halvår 2022. Inntil den er vedtatt, legges inneværende samfunnsdel til grunn. Det forventes ikke at samfunnsdelen gjeldende fra 2022 vil inneha bestemmelser som i vesentlig grad vil endre på identifiseringen av normative behov i konseptutredningen for ny skolebruksplan.

3.1.14 Lillehammer kommune – Strategiplan for barnehage og skole 2018-2021

I strategiplanen for barnehage og skole er følgende overordnede målformuleringer vedtatt:

- Mål –barnehage: Alle barn skal oppleve omsorg, lek, læring og danning gjennom ansatte som støtter barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær
- Mål –skole: Alle elever skal bli møtt med realistiske læringsmål. Opplæringen i de grunnleggende ferdighetene skal styrkes.
- Felles mål: Alle barn og elever skal oppleve et trygt, godt og inkluderende barnehage- og skolemiljø. Miljøet skal preges av mestring og motivasjon.
- Felles mål: Barnehagene og skolene skal utvikles som kollektivt orienterte, lærende organisasjoner

3.1.15 Normative behov oppsummert

- En skolebruksplan som i et kortsiktig og langsiktig perspektiv sikrer inkluderende, rettferdig og god utdanning for kommunens grunnskoleelever.
- En skolebruksplan hvor prosessen skal sikre at barnets stemme blir hørt og hvor det er gjennomført barnets beste vurderinger, jamfør menneskerettsloven.
- En skolebruksplan som i et kortsiktig og langsiktig perspektiv sikrer effektiv ressursutnyttelse.
- En skolebruksplan som bidrar til et godt oppvekst- og læringsmiljø for elevene i skolen og til et godt arbeidsmiljø for de ansatte i grunnskolen.
- En skolebruksplan som tilrettelegger for elever og ansatte uavhengig av funksjonsnedsettelse.
- En skolebruksplan der det tas høyde for at skoleanleggene er formålstjenlige.

3.2 Etterspørselsbaserte behov

Underlag for dette kapitlet:

- Befolkningsframskrivninger generert fra SSBs statistikkdatabank, tabell 11668
- Befolkningsanalyse Lillehammer kommune 2022 – en oppdatering av 2019-analysen, Østlandsforskning, Høgskolen i Innlandet
- Tilstandsanalyser skolebygg, Norconsult
- Areal- og funksjonsanalyse skolebygg, Norconsult

Etterspørselsbaserte behov utledes både av endringer i demografi (befolkningsutviklingen) og av tilstanden til de ulike skoleanleggene.

Basert på prognosene for befolkningsutviklingen i Lillehammer fram mot 2030, vil det ikke være behov for kapasitetsutvidelse i grunnskolesektoren. Det vil ventelig samlet sett være overkapasitet i grunnskolesektoren gjennom hele tiåret, men kapasitetsfordelingen varierer imidlertid mellom skolene. En begrenset ledig kapasitet i grunnskolesektoren er nødvendig for å kunne ha en fleksibilitet til å håndtere eksempelvis årlige tilfeldige svingninger i den enkelte skolekretsen og mellom de enkelte alderstrinnene.

Tilstandsanalysene gir et bilde av tilstanden på skolene. I denne analysen ser man på den generelle tilstanden på byggene og de tekniske anleggene.

Funksjons- og egnethetsanalysen tar for seg blant annet i hvilken grad skolene er formålstjenlige og tilpasset aktiviteten som lover, forskrifter og læreplaner krever.

3.2.1 Bakgrunn og avgrensning

Identifiseringen av de etterspørselsbaserte behovene på skolekretsnivå, baserer seg både på foreliggende empiriske data samt den forventede lokalsamfunnsutviklingen basert på kommunens overordnede strategiske planer og boligutviklingsplaner.

Foreliggende empiriske data omfatter befolkningens aldersfordeling på skolekretsnivå i Lillehammer, elevtallsutvikling siste fem år, demografisk utvikling siste fem år samt presisjon i tidligere predikeringer. Disse dataene inngår i prognosene for befolknings- og elevtallsutvikling. Videre inngår de strategiske føringene fra kommuneplanens samfunnsdel og kommuneplanens arealdel. Samfunnsdelen er under revisjon. Arealdelen ble revidert i 2020. Den bygger på ulike premisser som delvis er et resultat av større førende trender både lokalt og nasjonalt samt premisser som er resultat av en villet politikk.

3.2.2 Areal- og funksjonsanalyse skolebygg

Det foreligger ikke en fast standard for beregning av elevkapasitet ved skoler, og i vurderingen av elevkapasiteten på skolene er flere tilnærminger benyttet. Ved å beregne skoleanleggenes kapasitet med flere ulike metoder, kan en skjønsmessig elevkapasitet fastsettes ved skolene. For detaljert informasjon om hvordan kapasiteten er beregnet, se (Norconsult, 01/2022).

Hvert skoleanlegg er analysert med tanke på elevkapasitet, kapasitet i ulike funksjoner i skolen og vurderinger om funksjonell egnethet. Alle grunnskolene blir vurdert etter de samme metodene og vurderingskriteriene. Dette gir en felles og overordnet areal- og funksjonsanalyse som er lik og sammenlignbar for alle grunnskolene i Lillehammer.

Maksimal elevtallskapasitet angir hvor mange elever skolen har plass til ved 100 % utnyttelse av arealene. Det er viktig å påpeke at en slik kapasitetsutnyttelse er rent teoretisk, og sjelden vil

samsvare med faktisk elevtallsfordeling. I de fleste tilfeller vil skolen være fullt utnyttet kapasitetsmessig når elevtallet ligger på rundt 90 % av maksimal kapasitet, men dette vil være avhengig av variasjon i elevtall på de enkelte trinnene, utforming av læringsarealene, hensyn til pedagogisk forsvarlig gruppestørrelse, skolestørrelsen og kapasiteten til byggets tekniske anlegg. I dette planarbeidet er det lagt til grunn at en skoles funksjonelle kapasitet ligger på ca. 90 % av maksimal kapasitet (Norconsult, 01/2022).

3.2.3 Skolenes kapasitet og elevtall

Under følger en tabell som viser de ulike skolenes elevkapasitet ved 90 % utnyttelse, samt dagens elevtall og ledig kapasitet.

Skole	100% kapasitet	90% kapasitet	Elevtall	Kapasitets-utnyttelse	Ledige plasser ved 90 % kapasitet
Hammartun barneskole	350	315	341	97%	-26
Hammartun ungdomsskole	300	270	128	43%	142
Hammartun 1-10	650	585	469	72 %	116
Nordre Ål Skole	672	605	525	78 %	80
Røyslimoen skole	430	387	292	68 %	95
Smestad ungdomsskole	360	324	322	89 %	2
Søre Ål skole	367	330	378	103 %	-48
Åretta ungdomsskole	447	402	390	87 %	12
Jørstadmoen skole	399	359	186	47 %	173
Vingar skole	189	170	150	79 %	20
Vingrom skole	177	159	120	68 %	39
Sum	3691	3322	2832	77 %	490

Tabell 1 Elevkapasitet og elevtall

*Det er pr. 1. oktober 2021 218 elever tilknyttet private barne- og ungdomsskoler i Lillehammer. Dette kommer i tillegg til tallene i tabellen over.

** Tallene i kolonnen elevkapasitet er basert på tallene fra funksjonalitets- og egnethetsanalysen til Norconsult fra 2022.

«Tabell 1 Elevkapasitet og elevtall» viser at det totalt i kommunen er tilfredsstillende kapasitet selv når det tas utgangspunkt i at skolene ikke skal overstige 90 % kapasitet.

3.2.4 Kapasitet og kapasitetsutnyttelse

Grunnskolen i Lillehammer har, som tabellen over viser, en samlet kapasitet på 3 691 elever ved 100 % kapasitetsutnyttelse og 3322 elever ved 90 % kapasitetsutnyttelse. Pr. mai 2022 var eksakt elevtall i de offentlige skolene 2 839. Det finnes derfor en teoretisk ledig kapasitet på 483 elevplasser i dagens situasjon, når det tas utgangspunkt i maksimalt 90 % kapasitetsutnyttelse.

For Lillehammer kommune vil det være viktig å tilpasse og dimensjonere grunnskoletjenesten etter samfunnsutviklingen og de langsiktige utviklingslinjene i kommuneplanen. Det blir også viktig å sikre en skolestruktur som gir sterke fag- og elevmiljøer og å sikre en pedagogisk plattform som ivaretar kvalitet i opplæringen, herunder gode arbeidsvilkår for elever og ansatte.

3.2.5 Dagens situasjon kapasitet

3.2.5.1 Kapasitet og kapasitetsutnyttelse/oppfyllingsgrad

Vurderingen av hva som er en skoles maksimalkapasitet når det gjelder antall elever, bygger på flere kilder. Lillehammer kommune har en egen forskrift om skolekretsgrenser. § 3-3 omhandler skolenes elevkapasitet og lister hva som er antatt kapasitet ved den enkelte skole til å kunne ta imot skolestarterne. Forskriften hadde ikrafttredelse i 2016 og ble sist endret i 2019. Den listede skolestarterkapasiteten ved den enkelte skole kan grunnet endringer i undervisningsmetodikk, plassutnyttelse etc. avvike i noen grad fra den faktiske kapasiteten ved skoleanlegget.

Endringer i Læreplanverket vil ha konsekvenser for utformingen av undervisningen og derigjennom hvordan skolens totalareal brukes. Gjennom prosessen med konseptutredningen, er det derfor gjennomført en oppdatert kapasitetsanalyse for samtlige skoler.

Det er verken praktisk mulig eller hensiktsmessig å ligge på full kapasitetsutnyttelse på samtlige skoler over tid. Skolen har behov for noe fleksibilitet grunnet endringer i undervisningsopplegg, klassestørrelser etc. Refleksjonene legger derfor til grunn en ambisjon om en kapasitetsutnyttelse på mellom 80 og 90 prosent over tid.

3.2.5.2 Dagens elevtall og oppfyllingsgrad

Lillehammer kommune har i dag ni kommunale grunnskoler – seks barneskoler, én kombinert barne- og ungdomsskole og to ungdomsskoler, samt Lillehammer læringscenter. Læringscenteret er et tilbud til flerspråklige elever som kommer ny til kommunen og trenger tilrettelagt opplæring i norsk før de blir ordinære elever i bostedsskolen sin. Inkludert elevene i innføringsklassene er det til sammen registrert 2856 elever i Lillehammers kommunale grunnskoler i Grunnskolens informasjonssystem (GSI) skoleåret 2021/22.

Søre Ål skole har et elevtall som er høyere enn vurdert skolekapasitet og er den skolen i kommunen som har de største kapasitetsmessige utfordringene kombinert med en lav funksjonell egnethet.

Smestad og Åretta ungdomsskoler er vurdert til å være nær makskapasiteten med utgangspunkt i elevtallet inneværende skoleår 2021/22 (hensiktsmessig kapasitet er under 90%). For Smestad utgjør dette delingsproblematikk på 8. trinn med 5 klasser. Åretta ungdomsskole, med et elevtall på nær 400 elever, nærmer seg sin maksimale vurderte skolekapasitet.

Ellers er det mye ledig skolekapasitet i grunnskolene i kommunen. Jørstadmoen skole er et moderne og framtidsrettet skoleanlegg som drives med under halvparten av sin elevkapasitet.

3.2.6 Forutsetninger om framtidig kapasitetsbehov

Vurderingen av det framtidige samlede grunnskolekapasitetsbehovet i Lillehammer, baserer seg på tre hovedkilder. Primærkilden er folketallsframskrivingene gjort av Statistisk sentralbyrå (SSB). Primært legges hovedalternativet (MMMM) til grunn. Dette omfatter middels utvikling på variablene fruktbarhet, levealder, flytting og innvandring. Det forventes ingen radikale samfunnsendringer fram mot 2030 eller 2040 som antas å svekke påliteligheten til hovedalternativet for utviklingen i Lillehammer kommune. Alternativet uten flytting (MM00) er inntatt i analysene på skolekretsnivå som en del av vurderingen av den forventede utviklingen pr skolekrets framover.

I tillegg til SSBs folketallsframskrivninger, benyttes også tidligere skolekretsanalyser. For Lillehammer kommune ble det utarbeidet skolekretsanalyser både i 2015 og i 2018. Den faktiske prediksjonskraften til disse, er relevante i vurderingen av elevtallsframskrivningene på skolekretsnivå for femårsperioden fram mot 2027. Videre er det gjort en vurdering av den teoretisk mulige

boligbyggingen på kort og lang sikt. Bygging av nye boliger forventes ikke å påvirke folketallsutviklingen for Lillehammer som helhet, men kan påvirke befolkningens relative fordeling på skolekrets nivå framover.

Folketallsframskrivinger: Av SSBs folketallsframskrivinger fram til 2030, forventes ingen vesentlig økning i elevtallet for Lillehammer kommune gjennom tiåret. Basert på hovedalternativet (MMMM) forventes et relativt stabilt elevtall i både barneskolegruppen og ungdomsskolegruppen. Tendensen vi er i nå, med svakt økende antall barn i aldersgruppen 0-5 år, vil ikke utløse behov for samlet kapasitetsøkning for grunnskolen i Lillehammer, verken fram mot 2030 eller 2040. Uten tilflytting vil kapasitetsbehovet faktisk være klart fallende (MM00). Et stabilt elevtall forutsetter dermed at Lillehammer gjennom de neste par tiårene greier å holde en attraksjonskraft på minst dagens nivå sammenlignet med andre kommuner.

Når det gjelder forventningene av boligutviklingen i Lillehammer, baserer denne seg på to hovedfaktorer. Faktorene er sammenfallende, og dette bidrar til å styrke antakelsen om de antatte konsekvensene for elevtallsutviklingen i de ulike skolekretsene.

Urbaniseringstrender, fortetting og flerkjernestruktur: Økende grad av urbanisering er en tydelig trend som har hatt en egen dynamikk og pågått mer eller mindre kontinuerlig gjennom forrige og inneværende århundre. Det er ikke primært arbeidsledighet eller kostnader som stimulerer til urbanisering i vår tid, noe som taler for at trenden er preferansedrevet. Det forventes at hovedtendensen vil stå seg videre gjennom tiåret. Dette er sammenfallende med prinsippene om fortetting og flerkjernestruktur som begge inngår i både kommuneplanens arealdel og i byplanen.

Forventing om elevtallsutvikling pr skolekrets i tråd med en lineær utvikling for den kommende femårsperioden fram til 2027, er som hovedregel lagt til grunn for skolekretsene i Lillehammer. Det forventes at den lineære framskrivingen har tilstrekkelig høy pålitelighet til ikke i vesentlig grad å gi avvik mellom forventet elevtallskapasitet pr skolekrets på den ene side, og det faktiske kommende elevtallet på den annen side.

Basert på utviklingen i de to største skolekretsene, samt på forventingen om ytterligere boliggetterspørsel og utvikling i tråd med prinsippene om fortetting og flerkjernestruktur, er det likevel en moderat risiko for at den lineære framskrivingen av elevtallsutviklingen for Vingar skolekrets kan bli underestimert, og en risiko for at det framtidige elevtallet for kretsene Nordre Ål og Søre Ål, vil kunne bli substansielt høyere enn en lineær utvikling skulle tilsi.

Nye boenheter egnet for husstander med barn, forventes å kunne gi et bidrag pr boenhet på 0,5 grunnskoleelever pr husstand i snitt.

For Lillehammer samlet, forventes en barne- og elevtallsutvikling slik basert på hovedalternativet:

Alder	År 2027	År 2030	År 2040
0 år	316	326	331
1-5 år	1598	1671	1747
6-12 år	2135	2208	2529
13-15 år	932	952	1075
Sum	4981	5157	5682

Tabell 2 Forventet barne- og elevtallsutvikling basert på hovedalternativet

Det er lagt til grunn at den relative andelen elever som når går på privatskoler i Lillehammer i stor grad kommer til å bli videreført gjennom tiåret. I 2022 er det ca. 200 elever som går på en av de tre private skolene i Lillehammer. Antallet elever i den offentlige grunnskolen i Lillehammer forventes derfor å ligge lavere enn befolkningsmengden pr aldersklasse skulle tilsi.

3.2.6.1 Oversikt over forventet elevtallsutvikling på skolekrets nivå

Tabellen gir en sammenstilling av tendensen i den forventede folketallsutviklingen framover på skolekrets nivå. Tendensoppstillingen gjør bruk av minus (-) for forventet fall i antall grunnskoleelever mot siste halvdel av dette tiåret, null (0) for ventet relativt stabilt og pluss (+) for forventet økning i elevtallet. Statusen er altså et uttrykk for forventet nivå sammenliknet med dagens situasjon.

Tabellen har også en kolonne med tendensutvikling siden tusenårsskiftet. Grendenes og bydelenes befolkningsutvikling gjennom siste generasjon, er relevant i drøftelsen av påliteligheten til tendensvurderingene for det neste tiåret. Minus (-) er et uttrykk for befolkningsnedgang, mens pluss (+) er et uttrykk for økning. Null (0) uttrykker små endringer. (Det har vært foretatt enkelte justeringer av skolekretsgrenser siden tusenårsskiftet. Disse er ikke større enn at historiske data for bydelene og grendene likevel kan knyttes til dagens skolekretser.)

Skolekrets	Dagens kapasitetsutnyttelse	Forventet tendens	Historisk tendens
Vingar	79 %	-/0	0
Vingrom	68 %	0/+	+
Jørstadmoen	47 %	-	0
Nordre Ål	78 %	++	++
Søre Ål	103 %	++	++
Røyslimoen	68 %	-/0	0
Hammartun	73 %	-/0	++

Tabell 3 Forventet elevtallsutvikling på skolekrets nivå

Skolekrets barneskole	Elevtall 21/22	Lineært 26/27	Modifisert framskrivning
Vingar	149	122	145
Vingrom	121	131	131
Jørstadmoen	186	148	148
Nordre Ål	525	602	632
Søre Ål	378	401	461
Røyslimoen	288	263	263
Hammartun	341	317	317
Sum	1988	1984	2097

Tabell 4 Lineær og modifisert framskrivning

Styrken til lineære framskrivinger er at de tar opp i seg utviklingstendenser som har preget folketallsutviklingen i de ulike skolekretsene bakover i tid. Demografiske endringer skjer som hovedregel ikke brått eller uventet, og den lineære er derfor lagt til grunn for framskrivingene. Robustheten i de ulike skolekonseptene bør også ta høyde for konsekvensen av de modifiserte framskrivingene. Summen av de modifiserte framskrivingene kan ikke utelukkes, men fordi totalelevtallet for Lillehammer kommune som helhet vurderes til ikke å øke (SSBs MMMM-alternativ), er summen av modifisert framskrivning vurdert som mindre realistisk enn summen av

lineære framskrivinger. Usikkerheten er da knyttet til hvilke kretser som vil få en elevtallsutvikling som ligger under den lineære framskrivingen.

For kretsen Vingar innebærer en modifisert framskrivning at alternativet MM00 er lagt til grunn. Modifisert framskrivning for skolekretsen Nordre Ål, innebærer en økning av elevtallet med 5 prosent på den lineære framskrivingen. For kretsen Søre Ål, er det lagt inn en økning på 15 prosent av den lineære framskrivingen, begrunnet med omfattende boligprosjekter som allerede er på markedet. Lillehammer har ikke boligmangel, og en økning i boligkapasitet i enkelte kretser forventes derfor ikke å gi en elevtallsutvikling ut over framskrivingene i MMMM-alternativet for kommunen som helhet. Dette innebærer at en utvikling i tråd med de modifiserte alternativene i de tre nevnte skolekretsene, forventes å resultere i tilsvarende samlet reduksjon for de øvrige skolekretsene.

Tendensanalysen omfatter barneskolene. Kapasitetsutnyttelse og forventet elevtallsutvikling for ungdomskolene er et produkt av hvordan barneskoleelevene rutes etter barneskoleperioden.

3.2.6.2 Skolebyttetilbøyelighet og skoler ikke driftet av Lillehammer kommune

Det er i dag ca. 200 elever som går på privatskoler. Det er ikke identifisert faktorer som tilsier at dette tallet vil endre seg vesentlig i den nærmeste perioden.

3.2.7 Vurderinger av skolene

Dette delkapittelet er basert på vurderinger fra Norconsult. Med hensyn til kapasitet, er anbefalingen at skolen ikke bør utnytte mer enn 90 % av skolens kapasitet.

Med hensyn til elevkapasitet benyttes følgende skala:

0-80 % utnyttelse. Skolen har ledig kapasitet.	80-89 % utnyttelse. Skolen er godt utnyttet.	Over 90 % utnyttelse. Skolen er fullt utnyttet.
---	---	--

Tabell 5 Skala elevkapasitet

Vurdering av funksjonell egnethet går fra EG 0 som er best og EG 3 som er laveste skåre i henhold til følgende skala:

EG 0	EG 1	EG 2	EG 3
Godt egnet	I stor grad egnet	Ikke godt egnet	Uegnet

Tabell 6 Skala egnethet

Enkelte av skolene har fått en skår som sier for eksempel EG 1-2. Dette betyr at skolen har flere enkeltfaktorer på EG 2 nivå, og at den samlede vurderingen ligger på EG1, men nærmer seg EG 2.

Med hensyn til tilstandsgrad er følgende skala benyttet:

Tilstandsgrad, TG	Tilstand ift. referansenivå/grunntilstand	Definisjon/betydning (ikke uttømmende liste)
TG 0	Ingen avvik	Tilstanden tilsvarer valgt referansenivå eller bedre
TG 1	Mindre/moderat avvik	Normal slitasje og er vedlikeholdt
TG 2	Vesentlig avvik	<ul style="list-style-type: none"> • Sterkt nedslitt, har en vesentlig skade eller vesentlig redusert funksjon ift. referansenivået. • Punktvis sterk slitasje og behov for lokale tiltak. • Mangel på vesentlig dokumentasjon. • Kort gjenværende brukstid • Mangelfullt eller feil utført • Mangelfullt eller feil vedlikeholdt.
TG 3	Stort eller alvorlig avvik	
TGIU	Ikke undersøkt	

Tabell 7 Tilstandsgrad er registrert iht. NS3424, med følgende definisjon

Tabellen under viser den enkelte skoles kapasitetsutnyttelse, funksjons- og egnethetsgrad og tilstandsgrad.

	Kapasitet	EG 0-3	TG 0-3
Hammartun	73 %	EG2	TG2
Åretta	87 %	EG1-0	TG1
Smestad	90 %	EG1	TG1
Røyslimoen	68 %	EG1	TG1
Søre Ål	103 %	EG2	TG2
Nordre Ål	78 %	EG0	TG0
Jørstadmoen	47 %	EG0	TG1
Vingar	79 %	EG1-2	TG2
Vingrom	68 %	EG1	TG1
Totalt	77 %		

Tabell 8 Samlet oversikt over skolenes kapasitet, egnethet og tilstandsgrad

Tabellen under viser kostnadene som er nødvendig for å få bygningsmassen på skolene opp til et ordinært vedlikeholds nivå (TG1) i løpet av de nærmeste 10 årene.

Dette er konsept D0+:

	TG 0-3	< 1 år	1-5 år	6-10 år	Totalt
Hammartun	TG2	9 650 000	12 750 000	1 590 000	23 990 000
Åretta	TG1	1 030 000	4 060 000	2 340 000	7 430 000
Smestad	TG1	890 000	3 430 000	6 150 000	10 470 000
Røyslimoen	TG1	770 000	7 430 000	1 820 000	10 020 000
Søre Ål	TG2	660 000	3 750 000	3 340 000	7 750 000
Nordre Ål	TG0	0	0	0	0
Jørstadmoen	TG1	210 000	1 490 000	5 680 000	7 380 000
Vingar	TG2	0	8 620 000	900 000	9 520 000
Vingrom	TG1	130 000	2 250 000	2 250 000	4 630 000
Totalt		13 340 000	43 780 000	24 070 000	81 190 000

Tabell 9 Kostnadsbilde for å få skolene til tilstandsgrad 1

Dersom byggene i tillegg skal oppgraderes til egnethetsgrad 1 (EG1), ser kostnadsbildet slik ut. Dette er konsept D1:

	EG 0-3	EG1
Hammartun	EG2	69 500 000
Åretta	EG1-0	7 400 000
Smestad	EG1	10 500 000
Røyslimoen	EG1	10 000 000
Søre Ål	EG2	159 000 000
Nordre Ål	EG0	0
Jørstadmoen	EG0	7 380 000
Vingar	EG1-2	56 200 000
Vingrom	EG1	4 800 000
Totalt		324 780 000

Tabell 10 Kostnadsbilde for å få skolene til egnethetsgrad 1

For de resterende konseptene beskrives kostnadene i investeringskalkylen (Vedlegg B: Investeringskalkyler) og LCC-analysen (Vedlegg C: LCC beregning sammendrag).

Under referanser finnes utdypende beskrivelser av skolene:

- Areal-, kapasitet- og egnethetsanalyse (Norconsult, 01/2022)
- Tilstandsvurdering Hammartun skole (Norconsult, 02/2022)
- Tilstandsvurdering Jørstadmoen skole (Norconsult, 03/2022)
- Tilstandsvurdering LLS (Norconsult, 04/2022)
- Tilstandsvurdering Nordre Ål skole – utgår ettersom skolen er ny
- Tilstandsvurdering Røyslimoen (Norconsult, 06/2022)
- Tilstandsvurdering Smestad skole (Norconsult, 07/2022)
- Tilstandsvurdering Søre Ål (Norconsult, 08/2022)
- Tilstandsvurdering Vingar skole (Norconsult, 09/2022)
- Tilstandsvurdering Vingrom skole (Norconsult, 10/2022)

Skolene er også tidligere kartlagt med hensyn til universell utforming. I disse rapportene er avvik fargekodet etter følgende skala:

Grønn = Liten bruksmessig konsekvens	Gul = Redusert framkommelighet ved egen hjelp	Rød = Risiko for personskade
--------------------------------------	---	------------------------------

Tabell 11 Avviksskala i rapportene om universell utforming

Det er et eget prosjekt som håndterer universell utforming av skolene i Lillehammer kommune. Temaet vil ikke utredes nærmere i denne rapporten.

3.2.8 Konklusjon etterspørselsbaserte behov

Framskrivningene gjort av SSB for Lillehammer frem mot 2030 viser at elevtallet for Lillehammer på et overordnet nivå forventes å være svært stabilt både når det gjelder mengden ungdomsskoleelever og barneskoleelever. Utfordringen er dermed ikke knyttet til vurdering av den totale kapasiteten, men til utviklingen av elevtallsfordelingen mellom skolekretsene. Skolene har totalt sett en viss overkapasitet, særlig på vestsiden, og en tydelig underkapasitet i dagens Søre Ål skolekrets. I tillegg er det til dels store etterslep på vedlikehold ved flere av skoleanleggene, og funksjons- og egnethetsanalysen viser at flere av skolene har behov for en oppgradering av egnethet for å imøtekomme kravene til moderne skoleanlegg.

3.3 Interessentbaserte behov

Kartleggingen av interessentenes preferanser og opplevde behov er en viktig del av behovsanalysen. Analysen baserer seg på medvirkningsmetoder tilpasset variasjonen av interesser som har vært involvert. Det har vært gjennomført gruppeintervjuer, spørreundersøkelser, åpne medvirkningsmøter og drøftingsmøter med interessentrepresentanter.

Interessentene er delt i tre kategorier:

- Primærinteressenter er de som benytter grunnskolen jevnlig eller har spesielle interesser knyttet til utviklingen av et godt tilbud. Primærinteressentene som er invitert til å gi innspill er: elevråd, ungdomsrådet, skoleledere, ansatte ved tillitsvalgte/verneombud på alle nivåer, FAU/KFU
- Sekundærinteressenter er de som bruker tilbudet av og til, eller som på andre måter kan bli direkte eller indirekte berørt. Dette omfatter representanter for brukergrupper innen frivillig sektor og representanter for grender og bydeler i Lillehammer.
- Lillehammer kommune: definert som virksomheter/grupperinger som medvirker til eller har direkte innflytelse på investeringstiltaket.

Det ble utarbeidet en intervjuguide (Lillehammer kommune, 01/2022) som var gjennomgående i all interessentbehovskartlegging. Metodisk ble dette gjort for å sikre konsistens i medvirkningsopplegget mellom gruppene.

De elementene som er vektlagt i oppsummeringen er i hovedsak det som kommer fram i flere av grupperingene. Innspillene favner bredt og er i mange tilfeller ikke entydige. For detaljer i interessentinnspillene, se (Lillehammer kommune, 02/2022) og (Lillehammer kommune, 03/2022).

3.3.1 Primærinteressenter

Primærinteressentenes behov er som følger oppsummert i hovedpunkter:

- Skolekretsgrenser: De fleste uttrykker at en justering eller flytting av skolekretsgrenser kan benyttes for å håndtere endringer i utnyttelsen av elevkapasiteten ved de ulike skolene. Noen peker på at justeringer ikke bør skje for ofte, slik at det blir en forutsigbarhet i dette.
- Lokalisering av barneskoler og ungdomsskoler: Det framkommer hos primærinteressentene at det oppleves som viktigere at barneskolene ligger i elevens nærmiljø, enn ungdomsskolene.
- Størrelsesforhold mellom barneskoler og ungdomsskoler: Flere i primærinteressentgruppa sier også at ungdomsskolene kan være større enn barneskolene, og at det er aktuelt med én eller to ungdomsskoler i byen. Noen mener at én ungdomsskole blir for stort.
- Betydningen av utforming og tilstand: Alle grupperingene sier at skolens og uteområdenes utforming og tilstand er avgjørende for elevenes og de ansattes lærings- og arbeidsmiljø. Det spilles inn at fleksibel og åpen utforming og tilgang på møterom/grupperom og spesialrom muliggjør arbeidet etter ny læreplan, samt at det gjør det enklere å drive tilpasset opplæring.
- Betydningen av tilrettelegging for sambruk: Alle grupperingene er samstemte i at skoleanleggene er viktige i nærmiljøet som et treffsted/sosialt samlingspunkt – og for kultur og idrettsaktivitet på ettermiddag og kveldstid, både organisert og uorganisert. Behovet for et samlingssted på fritiden må ivaretas. Dette kan løses med eksisterende skole-/nærmiljøanlegg, eller ved at aktiviteter samles ved sambruk i færre anlegg.
- Under punktet eventuelt/annet kom det fram ulike innspill, som for eksempel:
 - Alle skolene bør ha et allrom til fellessamlinger
 - Flere av interessentgruppene mener det bør vurderes å opprette ressurskoler/forsterkede enheter ved skolene
 - Universell utforming
 - Trafikksikkerhet rundt skolen og på skolevei

Resultatet fra interessentkartleggingen ble oppsummert i et eget dokument (Lillehammer kommune, 02/2022).

3.3.2 Sekundærinteressenter

Sekundærinteressentenes behov er som følger oppsummert i hovedpunkter:

- Skolekretsgrenser: Justering av skolekretsgrenser ville kunne brukes som egnet virkemiddel.
- Lokalisering av barneskoler og ungdomsskoler: Få synspunkter på forholdet mellom barne- og ungdomsskoler. Vektlegging av skolenes rolle i nærmiljøet.
- Størrelsesforhold mellom barneskoler og ungdomsskoler: Få synspunkter framkommet.
- Betydningen av utforming og tilrettelegging for sambruk: Naturlig dominerende interessefelt for sekundærinteressentene og omfatter behov slik:
 - Tilrettelegging for bruk grende-/bydelshus med tilstrekkelige fasiliteter (kjøkken, garderober, møterom i ulike størrelser)
 - Tilrettelegging for idrettstreninger med egnede mindre og større rom/arealer for bredde i aktivitetene
 - Tilrettelegging for idrettskonkurranser med egnede publikumsfasiliteter
 - Gratis/rimelig leie for lag og foreninger
 - Annet: Ønske om å involvere frivillig sektor gjennom planleggingen og utformingen av skoleanlegg med tanke på sambruk, ble fremhevet fra flere.

Resultatet fra interessentkartleggingen ble oppsummert i et eget dokument (Lillehammer kommune, 03/2022).

3.3.3 Lillehammer kommune

Ivaretagelse av både lovpålagte og ikke-lovpålagte oppgaver gjennom den samlede tjenesteproduksjonen samt utøvelse av rolle som tilrettelegger for lokalsamfunnsutvikling, krever at kommunen som organisasjon forvalter sine ressurser mest mulig optimalt. Et av primærkjennetegnene ved kommunale ressurser, er at de er knappe. Det gjelder både tilgang på kompetanse og arbeidskraft samt økonomiske midler. Lillehammer kommune har dermed et interessentbasert behov for å forvalte ressursene på en måte som sikrer økonomisk langsiktig bærekraft tilstrekkelig til å kunne skjøtte sitt ansvar som tjenesteprodusent og samfunnsutvikler.

3.4 Oppsummering av behovsanalyse

Normative behov omfatter behov generert av lover, forskrifter og planer. Etterspørselsbaserte behov omfatter behov generert av befolkningsutviklingen og skoleanleggstilstandene. Interessentbaserte behov omfatter både behovene til primærinteressenter og sekundærinteressenter.

ID	Behov	Kilde/hvor i behovsanalyse		
		Normativt	Etterspørselsbasert	Interessentkartlegging
A1	En skolebruksplan som i et kortsiktig og langsiktig perspektiv sikrer inkluderende, likeverdig og god utdanning for kommunens grunnskoleelever.	X		X
A2	Det skal gjøres barnets bestevurderinger og barnets stemme skal bli hørt.	X		
A3	En skolebruksplan som i et kortsiktig og langsiktig perspektiv sikrer riktig kapasitet og effektiv ressursutnyttelse.	X	X	X
A4	En skolebruksplan og funksjonelle skoleanlegg som bidrar til et godt oppvekst- og læringsmiljø for elevene i skolen og til et godt arbeidsmiljø for de ansatte i grunnskolen.	X	X	X
A5	En skolebruksplan som tilrettelegger for elever og ansatte uavhengig av funksjonsnedsettelse.	X		X
A6	En skolebruksplan som bidrar til langsiktig økonomisk bærekraft i kommunen.	X		X
A7	En skolebruksplan som bidrar til at sambruk av skoleanleggene er mulig.			X

Tabell 12 Oppsummering behov

3.5 Identifiserte interessekonflikter

Behovsanalysen viser at aktørene og interessentene har mange krav, behov og ønsker. Mange av behovene er samsvarende, men vi finner også enkelte behov som er motstridende.

Den kanskje største interessekonflikten ligger mellom kommunens ansvar for å ha en økonomisk bærekraftig skolestruktur som er pedagogisk forsvarlig på lang sikt, opp mot behovene fra lokalsamfunnet som ønsker å bevare en etablert skole. Det kan ligge en potensiell interessentkonflikt vedrørende hvor skolene skal ligge, selv blant aktører som er enige i antall skoler for ungdomstrinnet og barnetrinnet.

Det bør vurderes hvordan kommunen kan tilrettelegge for de interessentbaserte behovene også der hvor skolene eventuelt flyttes.

3.6 Behov som skal løses

Kommunemålet for skolestruktur og skoleanlegg er:

«Lillehammer kommune har til enhver tid riktig elevkapasitet og funksjonelle skoleanlegg med trygge og egnede læringsmiljø som sikrer inkluderende, rettferdig og god utdanning for kommunens grunnskoleelever.»

Behovsanalysen viser at kommunen har fire hovedutfordringer som må håndteres:

1. Kommunen drifter en bygningsmasse med overkapasitet på antall skoleplasser. Dette gjelder spesielt for barneskolen på vestsiden.
2. Hammartun har for få elever på ungdomstrinnet til å driftes effektivt, samtidig som det gis et godt skoletilbud til elevene. Endring av skolekretsgrenser alene løser ikke problemstillingen.
3. Vingar, Hammartun og Søre Ål skårer dårligere enn EG1 på samlet vurdering av funksjonell egnethet som tilsier behov for tiltak. Situasjonen med egnethetstilstanden på Søre Ål forverres ytterligere ved at skolen allerede har underkapasitet på antall elevplasser.
4. Tilstandsvurderingen av skoleanleggene tilsier at det er vesentlig avvik i forhold til referansenivå/grunntilstand på flere anlegg. Kalkylene viser at det må settes av betydelig med midler bare for å få løftet disse skoleanleggene til TG1.

Kommunemålet for skolestruktur og skoleanlegg ligger fast. På grunnlag av oppdraget fra formannskapet og behovsanalysen, er det definert følgende behov:

- Å etablere effektiv skolestruktur for barnetrinnet.
- Å etablere effektiv skolestruktur for ungdomstrinnet.
- Å tilby funksjonelle skoleanlegg med et trygt og egnet lærings- og arbeidsmiljø som sikrer inkluderende, rettferdig og god utdanning.
- Å tilby skoleanlegg med tilfredsstillende tilstandsgrad for alle brukerne av skoleanleggene.
- Å bidra til en økonomisk bærekraftig kommune.
- Å bidra til andre kommunale mål.

4 Mål – skole

Målene tar utgangspunkt i identifiserte behov i behovsanalysen. Målene er delt i to kategorier:

- Kommunale mål – Lillehammer kommunes intensjon og ambisjon med grunnskoleområdet.
- Effektmål – effekten for de som påvirkes av skolebruksplanen.

4.1 Kommunemål for grunnskoleområdet

Det kommunale målet beskriver hvilken samfunnsutvikling skolebruksplanen skal bygge opp under og er knyttet til virkninger for kommunesamfunnet. I dette tilfellet må skolebruksplanen være utformet slik at det møter både eksisterende og framtidige behov til skoleanlegg.

Med dette som utgangspunkt fastsettes følgende kommunemål for skolebruksplanen:

ID	Kommunemål for grunnskoleområdet
K1	Lillehammer kommune har riktig elevkapasitet og funksjonelle skoleanlegg med trygge og egnede lærings- og arbeidsmiljø som sikrer inkluderende, likeverdig og god utdanning for kommunens grunnskoleelever.

4.2 Effektmål

Effektmål beskriver hvilke virkninger som søkes oppnådd for brukerne av skoleanleggene. For å finne effektmålene tas det utgangspunkt i behovene som er fastsatt gjennom behovsanalysen.

ID	Effektmål	Beskrivelse
E1	Lillehammer kommune har en skolestruktur med riktig elevkapasitet (A3)	<ul style="list-style-type: none">• Skolekonseptet bør være robust nok til å tåle endringer i antall elever i skolekretsene• Skolene har kapasitetsutnyttelse på 80-90 %• Barneskolekapasiteten bør i hovedsak være i elevenes nærområder
E2	Lillehammer har skoleanlegg som er bygningmessig tilpascningsdyktige med trygge og egnet lærings- og arbeidsmiljø (A2, A3, A4, A5)	<ul style="list-style-type: none">• Funksjonelt egnet til ulike formål• Har fleksibilitet til å håndtere endringer i læreplaner og pedagogisk praksis• Tilpasset opplæringstilbud• Skoleanlegg i tilfredsstillende tilstand• Skolene skal ha nødvendige spesialrom• Innearealer for trening/fysisk aktivitet• Universelt utformet• Trygge skoleveier
E3	Lillehammer kommune har et skolekonsept som sikrer inkluderende og likeverdig opplæring med god kvalitet (A1, A2)	<ul style="list-style-type: none">• Likeverdig og tilpasset opplæring med god kvalitet på tvers av skolene• Universelt utformet
E4	Skolebruksplanen bidrar til å oppnå sentrale kommunale mål gitt av kommunens overordnede planer og andre styringsdokumenter (A1, A2, A3, A4, A5, A6, A7)	<ul style="list-style-type: none">• Elevkapasitet bygges i tråd med reguleringsplaner og befolkningsprognoser• Tilrettelegger for sambruk• Understøtter økonomiske handlingsregler

Tabell 13 Tabell med effektmål

5 Krav

Krav omfatter et samlet sett med betingelser som konseptene skal eller bør tilfredsstillere.

5.1 Absolutte minimumskrav (skal krav)

Absolutte krav er krav som er avledet fra kommunemålet. Dette er krav som er absolutte i den forstand at de må oppfylles for at et konsept skal være aktuelt. Slike krav er også ofte betegnet som «Skal krav». Konsepter som ikke tilfredsstillere krav som er definert som «skal krav», videreføres ikke i konseptutredningen. Absolutte krav krever en utforming som gir kun to verdier pr variabel (0 eller 1).

	Absolutte krav ("skal krav")	Kommentarer
S1	Alle skoleanlegg skal være på akseptabelt tilstandsnivå (TG1), men ikke nødvendigvis i henhold til dagens byggeforskrift. (E2)	Skolene kan ha mindre/moderate avvik, definert som normal slitasje. Er vedlikeholdt.
S2	Skoleanleggene skal ha tilfredsstillende funksjonell egnethet (EG1). (E2, E3)	Ref. vurdering fra Norconsult skal samlet vurdering av funksjonell egnethet på 1 eller bedre. Lokalene inneholder rom for de viktigste funksjonene som virksomheten trenger. Kapasiteten dekker stort sett kjernevirksomhetens behov, og gir mulighet for en akseptabel driftssituasjon. Romstørrelser og rommenes utforming er i stor grad egnet for virksomheten, med kun ubetydelige eller mindre negative konsekvenser for enheten Plasseringen av ulike funksjoner, rom og støttefunksjoner er stort sett akseptabel og reduserer ikke i vesentlig grad muligheten for effektive arbeidsprosesser Det er akseptable kommunikasjonsveier, og anlegget er nokså kompakt med lite avstand mellom hovedfunksjonene. Det er akseptabel tilgjengelighet for alle brukergrupper, inklusive bevegelseshemmede, men løsningene må ikke være optimale Lokalene er tilfredsstillende lyse og trivelige med få klager fra interne/eksterne brukere Bruk av standardmaterialer
S3	Lillehammer kommune skal ha et skolekonsept som sikrer inkluderende og likeverdig opplæring med god kvalitet. (E3)	Skoleanleggene skal være universelt utformet. Skolekonseptet skal sikre at elever med behov for særskilt tilrettelegging får likeverdig opplæring.
S4	Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn ved alle handlinger som berører og angår barn. (E2, E3, E4)	I dette prosjektet betyr dette at det skal gjøres en barnets beste vurdering ved utredning av konsepter som blir videreført inn i en skolebruksplan før endelig konsept besluttes.

Tabell 14 Skal krav for Skolebruksplanen

Konseptene som ikke har verdien 1 (tilfredsstillere kravet) på samtlige av disse kravene, frafalles for videre vurdering.

5.2 Bør krav

Bør krav skal benyttes for å vurdere styrker og svakheter i de ulike gyldige konseptene. Et konsept er gyldig dersom alle absolutte krav tilfredsstilles (S-kravene). Kravene i kategorien «bør» må ikke oppfylles fullt ut for at et konsept skal kunne anbefales.

	Bør krav	Kriterier for vurdering av krav
B1	Lillehammer kommune bør ha en skolestruktur med riktig elevkapasitet. (E1)	<ul style="list-style-type: none"> • Skolestrukturen i Lillehammer bør underbygge at hver av skolene driftes med 80-90% elevkapasitet. • Barneskolekapasiteten bør i hovedsak være i elevenes nærområder
B2	Lillehammer bør ha skoleanlegg som er bygningsmessig tilpasningsdyktige med trygge og egnede læringsmiljø. (E2, E3)	<ul style="list-style-type: none"> • Jo raskere og billigere en bygning kan tilpasse seg endrede brukerkrav, jo mer tilpasningsdyktig er den. • Tilpasningsdyktige bygninger betegnes også som miljøriktige bygninger, siden det kreves mindre ressurser for å tilpasse dem til nye brukerkrav. • Best mulig vurdering av funksjonell egnethet • Skoleanleggene bør være tilpasset tidsriktig skoledrift som understøtter læreplanverket. • Skoleanlegg i bra/akseptabelt nivå, men ikke nødvendigvis i henhold til dagens byggeforskrift. • Trygge skoleveier • Egnet uteareal
B3	Skolestruktur og skoleanlegg bør bidra til overordnede kommunale mål. (E4)	<ul style="list-style-type: none"> • Bør understøtte kommunens overordnede samfunnsplaner • Understøtter ønsket byutvikling • Tilrettelegger for lavt totalt klimautslipp • Tilrettelegging for sambruk • Bør bidra til oppnåelse av de økonomiske handlingsreglene (vil bli behandlet sammen med de økonomiske vurderingene av konseptene og er ikke tatt med i skåringen av konseptene i kapittel 8) <ul style="list-style-type: none"> ○ (H1) Netto driftsresultat skal over tid være minimum 1,75 % av brutto driftsinntekter ○ (H2) Disposisjonsfond skal over tid være 10 % av brutto driftsinntekter. ○ (H3) Netto lånegjeld skal over tid ikke overstige 90 % av brutto driftsinntekter.

Tabell 15 Bør krav for Skolebruksplanen

6 Hvilke konsepter/tiltak er relevante?

Konseptene representerer forskjellige skolestrukturer. Først presenteres mulige konsepter basert på at dagens skolestruktur beholdes. Disse er organisert som «D» konsepter hvor D står for «Dagens skolestruktur». For disse konseptene inngår samtlige skoler.

Der det besluttes å gjøre endringer på skolestruktur, er det valgt å vurdere vest og øst separat. Dette fordi vest og øst i stor grad kan behandles uavhengig, og fordi det er litt ulike muligheter og problemer som er identifisert. Konseptene på vestsiden er navngitt V, og disse omhandler kun barneskolene på vestsiden. På østsiden omhandles ungdomsskolene sammen med barneskolene på østsiden. Dette fordi valg med ungdomsskoler påvirker barneskolene på østsiden og motsatt. Konseptene på østsiden er navngitt Ø.

Alle konseptene referer til ett av to ulike målbilder:

1. Konsepter som sees på som mulige utsettelsesalternativ begrenses til ordinært og korrigerende vedlikehold for å få skoleanlegget til et akseptabelt nivå (tilstandsgrad 1). Det vil også være aktuelt å løse temporære behov ved hjelp av paviljonger.
2. Konsepter med varige bygningsmessige tiltak inkluderer i tillegg til det som omtales i punkt 1, at samtlige konsepter skal ha en overordnet egnethetsvurdering på 1 eller bedre (i stor grad egnet). Dette vil kreve bygningsmessige tiltak på flere av skolene.

Det er viktig å presisere at oversikten over konsepter i resten av kapittelet ikke er en uttømmende liste over mulige konsepter/kombinasjoner, men prosjektet mener at dette gir et godt bilde av mulighetsrommet.

For å se anslag for dimensjonerende elevtall og faktiske elevtall for konseptene nedenfor, henvises det til «6.5 Oppsummering konsepter». I denne oppsummeringen ligger «Tabell 16 Oppsummering konsepter på vestsiden» og «Tabell 17 Oppsummering konsepter på østsiden».

For å se en oversikt over forslag til bygningsmessige tiltak i de ulike konseptene henvises det til Vedlegg A: Oversikt bygningsmessige tiltak for konseptene.

6.1 Konsepter med dagens skolestruktur (D-konsepter)

6.1.1 D0 alternativet

«Nullalternativet skal beskrive dagens situasjon og den forventede utviklingen i fravær av nye tiltak.» (Direktoratet for økonomistyring, 2018)

0-alternativet er ikke realistisk. Søre Ål har flere elever enn kapasiteten tilsier. I tillegg har flere av skolene vurderinger svakere enn EG1/TG1 på egnethet og/eller tilstandsgrad. Dette tilsier at det er behov for iverksettelse av tiltak.

6.1.2 D0+ alternativet: oppgradering av tilstandsgraden til alle skoleanlegg

Med bakgrunn i at D0 alternativet ikke er realistisk, er det utarbeidet et «D0+ alternativ» hvor det legges følgende forutsetninger:

- Konseptet inkluderer ordinært og korrigerende vedlikehold for å få skoleanleggene til et akseptabelt nivå (tilstandsgrad 1). Det betyr at det i konseptet ikke nødvendigvis ligger inne en oppgradering til dagens byggeforskrift.
- Konseptet medfører bruk av eksisterende og eventuelt nye paviljonger for å unngå over 90 % utnyttelse på elevkapasitet.
- Skolekretsgrensene må justeres på østsiden slik at Søre Ål avgir elever til både Røyslimoen og Hammartun. I et 5-års perspektiv anslås det at Søre Ål bør avgi cirka 70 elever totalt.

En fordel ved dette alternativet er at det ikke stenger for nye alternativer som kan bli aktualisert senere. Alternativet kan derfor fungere som et utsettelsesalternativ. Svakheten til alternativet er at det forutsetter at Lillehammer har skoler som på samlet funksjonell egnethet skårer lavere enn EG1 i perioden utsettelsesalternativet varer. Dette gjelder Vingar, Søre Ål og Hammartun.

6.1.3 D1 alternativet: oppgradering av egnetheten og tilstandsgraden til alle skoleanlegg

Elevtallene på konsept D1A og D1B er identiske. I de fleste tabellene refereres det derfor til D1 alternativet.

6.1.3.1 D1A alternativet: Oppgradering av egnetheten og tilstandsgraden til alle skoleanlegg

Dette konseptet forutsetter at skolekretsgrensene opprettholdes som i dag. For å få tilfredsstillende egnethet (EG 1 eller bedre) og tilstandsgrad (TG 1 eller bedre) av hvert skoleanlegg, gjøres nødvendige vedlikeholds- og bygningsmessige tiltak innenfor hvert skoleanlegg. Se «Bygningsmessige tiltak D1A».

6.1.4 D1B alternativet: D1A + ny skole ved Søre Ål

Dette konseptet er identisk med D1A alternativet, men tiltakene inkluderer ny skole ved Søre Ål som planlegges sammen med en ny Skogenhall.

6.2 Konsepter for barneskoler på vestsiden (V-konsepter)

Følgende muligheter/problemstillinger er identifisert på vestsiden:

- På vestsiden er det en overkapasitet på om lag 230 barneskoleplasser.
- I henhold til «Areal-, kapasitet- og egnethetsanalyse» får Jørstadmoen høyest mulig skår på samlet vurdering av egnethet (EG0), men skolen drives med kapasitetsutnyttelse på 47 % i skoleåret 2021/2022.
- I henhold til «Areal-, kapasitet- og egnethetsanalyse» oppnår Vingrom skole EG1 og Vingar skole EG1-2 på samlet vurdering av egnethet.
- I henhold til kapasitetsutnyttelsen har Jørstadmoen skole plass til å overta dagens elever fra enten Vingar eller Vingrom skole.

6.2.1 V0+ og V1

V-konseptene gjelder kun skolene på vestsiden. V0+ og V1 konseptene er identiske med tilsvarende D-konsepter.

6.2.2 V2: Vingar avvikles

Det er stor ledig elevkapasitet på vestsiden av byen. For å redusere kapasiteten avvikles Vingar skole, og elevene flyttes i hovedsak til Jørstadmoen. Det kan være aktuelt å flytte enkelte elever til Vingrom og eventuelt Hammartun.

I dette alternativet legges følgende forutsetninger:

- Justering av skolekretsgrensene slik at elevene på Vingar fordeles til Jørstadmoen, Vingrom og eventuelt Hammartun.
- Tomt/bygg på Vingar selges eller kommunen finner nye bruksmuligheter.
- For å få tilfredsstillende egnethet (EG 1 eller bedre) og tilstandsgrad (TG 1 eller bedre) som overordnet vurdering av hvert skoleanlegg gjøres nødvendige vedlikeholds og bygningsmessige tiltak innenfor hvert skoleanlegg.

6.3 Konsepter for ungdomsskolene og barneskolene på østsiden (Ø-konsepter)

Hammartun er en kombinert barne- og ungdomsskole, og valgene for Hammartun innvirker både på ungdomsskolestruktur og barneskolestrukturen på østsiden. Prosjektet har derfor valgt å behandle konseptene for ungdomsskolestruktur og barneskolestruktur på østsiden samlet.

Følgende muligheter/problemstillinger er identifisert på østsiden:

- I henhold til «Areal-, kapasitet- og egnethetsanalyse» vurderes både Hammartun skole 1-10 og Søre Ål skole svakt på samlet vurdering av funksjonell egnethet (Hammartun og Søre Ål EG2).
- Både Søre Ål og Hammartun vurderes til TG2 på bygningsmasse generelt.
- Søre Ål skole har i dag en kapasitetsutnyttelse på 103% i forhold til ønsket maksimal kapasitetsutnyttelse på 90%.
- Ungdomstrinnet på Hammartun har for få elever til å drive kostnadseffektivt (130 ungdomsskoleelever).
- På mulighetssiden er det noe ledig kapasitet på Røyslimoen skole.

6.3.1 Ø0+ og Ø1

Ø-konseptene gjelder kun skolene på østsiden. Ø0+ og Ø1 konseptene er identiske med tilsvarende D-konsepter.

6.3.2 Ø2: Alle ungdomsskoleelever på én skole

6.3.2.1 Variant Ø2A: Smestad blir byens ungdomsskole, Åretta blir barneskole, Hammartun avvikles

Smestad blir felles ungdomsskole og Åretta blir barneskole for sentrum og avlaster deler av Søre Ål. Hammartun barne- og ungdomsskole blir nedlagt. For å få tilfredsstillende egnethet (EG 1 eller bedre) og tilstandsgrad (TG 1 eller bedre) som overordnet vurdering av hvert skoleanlegg, gjøres nødvendige vedlikeholds- og bygningsmessige tiltak innenfor hvert skoleanlegg der det er påkrevd. Det vil kreve vesentlige endringer i bygningsmassen på Smestad i dette konseptet. Det vil kreves bygningsmessige tiltak for å tilpasse Åretta til en barneskole. I konseptet ligger det også at Røyslimoen skolekrets utvides mot Søre Ål. Se tiltak «Bygningsmessige tiltak Ø2A».

6.3.2.2 Variant Ø2B: Smestad blir byens ungdomsskole, Søre Ål flyttes til Åretta, Hammartun avvikles

Smestad blir felles ungdomsskole, og Åretta utvides til å bli felles barneskole for sentrum og Søre Ål. Både Hammartun barne- og ungdomsskole og Søre Ål blir nedlagt. For å få tilfredsstillende egnethet (EG 1 eller bedre) og tilstandsgrad (TG 1 eller bedre) som overordnet vurdering av hvert skoleanlegg, gjøres nødvendige vedlikeholds- og bygningsmessige tiltak innenfor hvert skoleanlegg der det er påkrevd. Det vil være behov for vesentlige endringer i bygningsmassen på både Smestad og Åretta i dette konseptet. Se «Bygningsmessige tiltak Ø2B».

6.3.2.3 Variant Ø2C: Åretta blir byens ungdomsskole, Smestad blir barneskole, Hammartun avvikles

Åretta blir felles ungdomsskole og Smestad blir barneskole for sentrum. Hammartun skole legges ned. For å få tilfredsstillende egnethet (EG 1 eller bedre) og tilstandsgrad (TG 1 eller bedre) som overordnet vurdering av hvert skoleanlegg, gjøres nødvendige vedlikeholds- og bygningsmessige tiltak innenfor hvert skoleanlegg der det er påkrevd. Det vil kreve vesentlige endringer i bygningsmassen på Åretta i dette konseptet. Det vil kreves bygningsmessige tiltak for å tilpasse Smestad til en barneskole.

Konseptet medfører også en utbygging av Søre Ål, som vil kunne ta imot elever fra Hammartun. Søre Ål vil avgi elever til Røyslimoen. I konseptet legges det opp til at elever flyttes fra Nordre Ål til Smestad. Konseptet legger i tillegg opp til at barneskoleelevene fra Hammartun flyttes til Smestad barneskole. Se Bygningmessige tiltak Ø2C.

6.3.2.4 Variant Ø2D: Åretta blir felles ungdomsskole, Smestad og Hammartun avvikles

Åretta blir felles ungdomsskole, og Søre Ål blir en barneskole for Søre Ål-området og deler av sentrum. Hammartun barne- og ungdomsskole og Smestad ungdomsskole legges ned.

Dette konseptet medfører store bygningsmessige tiltak på både Søre Ål og Åretta. Konseptet legger også opp til at elever fra Hammartun flyttes til Nordre Ål. Se «Bygningmessige tiltak Ø2D».

6.3.3 Øst Alternativ 3: Alle ungdomsskoleelever fordeles på to skolekretser

6.3.3.1 Variant Ø3A: 2 ungdomsskoler, Hammartun gjøres om til kun barneskole

Hammartun blir en ren barneskole. Ungdomstrinnet på Hammartun flyttes til Smestad. Konseptet inkluderer justering av skolekretsgrensene mellom Søre Ål og hhv Hammartun og Røyslimoen.

For å få tilfredsstillende egnethet (EG 1 eller bedre) og tilstandsgrad (TG 1 eller bedre) som overordnet vurdering av hvert skoleanlegg, gjøres nødvendige vedlikeholds- og bygningsmessige tiltak innenfor hvert skoleanlegg. Smestad må bygges ut for å romme ungdomsskoleelevene fra Hammartun.

Dette alternativet kan også fungere som et utsettelsesalternativ ved at det i en overgangsperiode kun gjøres nødvendig vedlikehold på skoleanleggene. Bygningmessige tiltak for å øke egnethet på skoleanlegg utsettes i påvente av vurderinger av ytterligere grep i skolestrukturen. Se «Bygningmessige tiltak Ø3A».

6.3.3.2 Variant Ø3B: 2 ungdomsskoler, Hammartun avvikles

Hammartun barne- og ungdomsskole legges ned. Elevene på ungdomstrinnet på Hammartun flyttes til Smestad. Smestad bygges ut for å håndtere dette. Barneskoleelevene fordeles mellom Nordre Ål og Søre Ål. Søre Ål avgi elever til Røyslimoen. Søre Ål bygges ut.

For å få tilfredsstillende egnethet (EG 1 eller bedre) og tilstandsgrad (TG 1 eller bedre) som overordnet vurdering av hvert skoleanlegg gjøres nødvendige vedlikeholds- og bygningsmessige tiltak innenfor hvert skoleanlegg. Se «Bygningmessige tiltak Ø3B».

6.4 Skrinlagte konsepter

6.4.1 Alternativer med offentlig privat samarbeid

I sak 94/2021 hadde Høyre følgende verbalforslag:

«Det bes om at kommunedirektøren i forbindelse med sak om skolestruktur/Søre Ål skole legger fram alternativ om utbygging av Søre Ål skole som et Offentlig - Privat samarbeid der entreprenør bygger ut, Lillehammer kommune er leietaker og overtar bygget etter leieperioden.»

I kommunestyret 9. desember fikk forslaget tilslutning fra kun 9 representanter og falt. Med bakgrunn i dette er det ikke vurdert alternative konsepter som er basert på Offentlig Privat Samarbeid (OPS).

6.4.2 Vest konsepter som ble skrinlagt

6.4.2.1 *Legge ned Vingrom istedenfor Vingar*

Det er en mulighet å legge ned Vingrom istedenfor Vingar. Basert på at vedlikeholdsetterslepet er størst på Vingar, samt at Vingar ligger nærmere Jørstadmoen, er det konkludert med at dette konseptet er mindre aktuelt enn å legge ned Vingar.

6.4.2.2 *Legge ned Vingrom i tillegg til Vingar*

Det er en mulighet å legge ned Vingrom i tillegg til Vingar. Dette vil medføre at om lag 270 elever må fordeles til de andre skolene. Jørstadmoen vil ikke kunne ta imot dette alene, dermed vil ca 100 elever måtte flyttes til skoler som ligger på østsiden. Dette er teoretisk gjennomførbart, men konseptet er likevel skrinlagt.

6.4.3 Øst-konsepter som ble skrinlagt

6.4.3.1 *Hammartun blir byens ungdomsskole, Åretta blir barneskole*

Alle ungdomsskoleelever i Lillehammer sokner til én skolekrets og det er Hammartun. Åretta blir barneskole for sentrum og deler av Søre Ål, mens Smestad legges ned. For å få tilfredsstillende egnethet (EG 1 eller bedre) og tilstandsgrad (TG 1 eller bedre) som overordnet vurdering av hvert skoleanlegg gjøres nødvendige vedlikeholds og bygningsmessige tiltak innenfor hvert skoleanlegg.

Konseptet ble skrinlagt ettersom skoletomten på Hammartun er for liten iht. statlige anbefalinger for tomtestørrelse i tettbygde strøk. Tomten er 3,7 mål mindre enn anbefalingene. Dette er også før et fotavtrykk fra et bygg dimensjonert for en ungdomsskole med 900 elever.

6.4.3.2 *Ungdomsskole på ny tomt*

Et alternativ kan være å bygge en helt ny ungdomsskole på en ny tomt i sentrum. Det er pr. nå ikke avsatt tomt til ungdomsskole.

6.4.3.3 *Varianter av 2 ungdomsskoler*

Det er sett på ulike varianter av to ungdomsskoler hvor en av dem er Hammartun. I praksis vil et slikt alternativ medføre at Hammartun barneskoleelever må flyttes til en annen skole, trolig den ungdomsskolen som er lagt ned. Ettersom dette alternativet dermed medfører en skolestruktur med likt antall skoler som i dag, er det valgt å ikke vurdere dette alternativet nærmere.

6.4.3.4 *Konsepter med Røyslimoen*

Ved en etablering av Åretta som barneskole kunne det vært vurdert å legge ned Røyslimoen skole og overføre elevene derfra til Åretta og/eller Søre Ål barneskole. Det kunne også vært aktuelt å se på alternativer der Søre Ål og Røyslimoen slås sammen. Konsepter der Røyslimoen inkluderes kunne vært særlig aktuelt dersom veglenken mellom Skogenfeltet og Røyslimoen blir etablert. Slike alternativer bør kanskje utredes dersom denne blir realisert. Dersom dette er en aktuell problemstilling å gå nærmere inn på, foreslås det å ta utgangspunkt i allerede etablerte konsepter og se hvordan disse påvirkes.

6.4.3.5 *Konsepter med LLS*

Det har vært diskutert om LLS kan flyttes til sentrum og dagens LLS gjøres om til barneskole. Eventuelle slike konsepter har ikke blitt vurdert som realistiske på nåværende tidspunkt.

6.5 Oppsummering konsepter

I samtlige konsepter er ambisjonene for skoleanleggene minimum tilstandsgrad 1 (TG1). 0+ alternativene har et ambisjonsnivå om å beholde dagens egnethet på skoleanleggene. Samtlige andre konsepter har et høyere ambisjonsnivå på egnethet ved at samtlige egnethetsvurderinger skal være EG1 eller bedre.

Skole (26/27)	D0+	D1	V2
Vingrom			
Målbilde	EG1	EG1	EG1
Dimensjon	177	177	177
Elevtall	131	131	160
Vingar			
Målbilde	EG1-2	EG1	Avvikles
Dimensjon	189	189	0
Elevtall	145	145	0
Jørstadmoen			
Målbilde	EG0	EG0	EG0
Dimensjon	399	399	399
Elevtall	148	148	264

Tabell 16 Oppsummering konsepter på vestsiden

Skole (26/27)	D0+	D1	Ø2A	Ø2B	Ø2C	Ø2D	Ø3A	Ø3B
Smestad U								
Målbilde	EG1	EG1	EG0	EG0	Avvikles	Avvikles	EG0	EG0
Dimensjon	359	359	900	900	0	0	550	550
Elevtall	308	308	782	782	0	0	412	412
Åretta U								
Målbilde	EG1-0	EG1-0	Avvikles	Avvikles	EG0	EG0	EG1	EG1
Dimensjon	447	447	0	0	900	900	447	447
Elevtall	315	370	0	0	782	782	370	370
Hammartun U								
Målbilde	EG2	EG1	Avvikles	Avvikles	Avvikles	Avvikles	Avvikles	Avvikles
Dimensjon	*650	*650	0	0	0	0	0	0
Elevtall	159	104						
Hammartun B								
Målbilde	EG2	EG1	Avvikles	Avvikles	Avvikles	Avvikles	EG1	Avvikles
Dimensjon	*650	*650	0	0	0	0	650	0
Elevtall	350	317					350	
Nordre Ål								
Målbilde	EG0	EG0	EG0	EG0	EG0	EG0	EG0	EG0
Dimensjon	672	672	672	672	672	672	672	672
Elevtall	602	602	602	652	519	652	602	652
Røyslimoen								
Målbilde	EG1	EG1	EG1	EG1	EG1	EG1	EG1	EG1
Dimensjon	430	430	430	430	430	430	430	430
Elevtall	300	263	300	300	313	300	300	300
Søre Ål								
Målbilde	EG2	EG0	EG1	Avvikles	EG0	EG0	EG1	EG0
Dimensjon	367	450	367	0	450	750	367	750
Elevtall	331	401	324		401	631	331	631
Åretta B								
Målbilde			EG1	EG0				
Dimensjon			447	700				
Elevtall			357	631				
Smestad B								
Målbilde					EG1			
Dimensjon					400			
Elevtall					350			
NTGU								
Målbilde								
Dimensjon								
Elevtall	75	75	75	75	75	75	75	75

Tabell 17 Oppsummering konsepter på østsiden

* Hammartun U og Hammartun B beskriver dimensjon totalt for både barne- og ungdomsskolen.

7 Hvilke prinsipielle spørsmål reiser konseptene/tiltakene?

I dette kapitlet skal det vurderes om de relevante tiltakene vil kunne reise prinsipielle spørsmål. Innledningsvis må det avklares om det er absolutte krav som ikke kan fravikes. I versjon 0,61 inngår et sett med forslag til slike krav. Disse finnes her «5.1 Absolutte minimumskrav (skal krav)». I tillegg kan det finnes andre absolutte krav som politikerne i Lillehammer mener skal være med. Den politiske behandlingen må avklare hvilke absolutte minimumskrav som skal stilles til konseptet. De valgte minimumskravene vil kunne medføre at ett eller flere konsepter utgår.

For å illustrere betydningen av absolutte krav kan det tas utgangspunkt i «skal-kravet» om at skoleanleggene skal ha tilfredsstillende funksjonell egnethet. Hvis dette tolkes til at samtlige skoler skal ha en samlet vurdering av funksjonell egnethet på 1 eller bedre, vil dette medføre at konsept D0+ ikke lenger er aktuelt å vurdere videre. Hvis derimot en politisk behandling tilsier at det er akseptabelt at enkelte skoler i Lillehammer kommune har en samlet vurdering av funksjonell egnethet som er dårligere enn 1, vil D0+ alternativet være et aktuelt konsept.

Med bakgrunn i ovenstående er det valgt å ikke behandle hvilke prinsipielle spørsmål som konseptene/tiltakene reiser i denne versjonen (0,61) av rapporten. Administrasjonen er forberedt på at dette skal vurderes i en oppdatert versjon av rapporten som skal utarbeides etter politisk behandling og høring.

8 Hva er de positive og negative virkningene av tiltakene?

8.1 Modell for vurdering

8.1.1 Modell for kvalitative vurderinger

Alternativ 0 (eller null +) etableres som et referansealternativ, og settes i utgangspunktet til 0 (null) på de kvalitative vurderingskriteriene. De andre alternativene vurderes etter i hvilken grad de er bedre, like gode eller dårligere enn alternativ 0 (eller null +).

De kvalitative evalueringskriteriene tillegges vekt og poeng etter en skala, der positiv virkning i forhold til dagens situasjon beskrives med fire plusstegn (+ + + +), ubetydelig konsekvens beskrives med null (0), og svært negativ virkning beskrives med fire minustegn (- - - -).

Svært negativt				Middels				Svært positivt
----	---	--	-	0	+	++	+++	++++

Tabell 18 Skala kvalitative vurderinger

8.1.2 Modell for økonomisk vurdering

I denne utredningen er det vurdert at samfunnsøkonomiske analyser er utenfor omfanget av oppdraget. Økonomiske beregninger i utredningen er begrenset til LCC-beregninger. Under fagsider for offentlige anskaffelser gis det en god beskrivelse av LCC under «[Hva er LCC? – Bygg og anlegg](#)»:

«LCC kommer av engelsk Life Cycle Cost, på norsk livssyklus kostnad. LCC-beregninger av et bygg- eller anleggsprosjekt, ser på kostnader for oppføring, såkalte investerings- eller kapitalkostnader, og årlige kostnader i driftsperioden inkludert vedlikehold, også kalt FDVU-kostnader. Summen av kapital- og FDVU-kostnader per år, gir årskostnaden for bygget eller anlegget... Nåverdi er en metode for å beregne hvor mye en fremtidig utskiftning eller oppgradering vil koste og dermed kunne sette av et årlig beløp for å dekke denne fremtidige utgiften. Nåverdi tar hensyn til kostnad for utskiftning i dagens penger, økning av denne kostnaden pga realrente, samt levetiden på det som beregnes, eksempelvis et bygg eller en bygningsdel.»

Med hensyn til kapitalkostnader er det ikke inkludert inntekter ved et eventuelt salg av tomt/skolebygg. Dette fordi det er stor usikkerhet i estimatene på nåværende tidspunkt, og prosjektet har derfor vurdert at LCC-beregningene kan bli vurdert som misvisende hvis de inkluderer høye kapitalinntekter med stort usikkerhet.

8.2 Vurdering av D-konsepter

8.2.1 Vurdering av D0+

Krav	Vurdering	Poeng
B1	<p>Lillehammer kommune bør ha en skolestruktur med riktig elevkapasitet</p> <p>I dette konseptet løses deler av kommunens problem ved å flytte skolekretsgrenser for å avlaste spesielt Søre Ål skole. Men kommunen vil totalt sett fremdeles ha stor ledig kapasitet ved enkelte skoler.</p>	0
B2	<p>Lillehammer bør ha skoleanlegg som er bygningsmessig tilpasningsdyktige, med trygge og egnede læring- og arbeidsmiljø</p> <p>I dette konseptet vil alle skolene oppgraderes slik at de er på minimum tilstandsgrad 1 (TG1).</p> <p>Funksjons- og egnethetsanalysen viser at flere av skolene ikke har et skoleanlegg som understøtter en moderne og framtidsrettet pedagogikk. Dette løses ikke i dette konseptet.</p>	0
B3	<p>Skolestruktur og skoleanlegg bør bidra til overordnede kommunale mål</p> <p>I dette konseptet opprettholdes og delvis forbedres tilbudet i bydelene og grendene som en konsekvens av at standarden oppgraderes.</p>	0

8.2.2 Vurdering av D1A.

Oppgraderinger av alle skoleanlegg som i dag skårer under TG1 og/eller EG1.

Krav	Vurdering	Poeng
B1	<p>Lillehammer kommune bør ha en skolestruktur med riktig elevkapasitet</p> <p>I dette konseptet endres ikke utnyttelsesgraden av dagens elevkapasitet på samme måte som i D0+. Her løses kapasitetsutfordringer på enkeltskoler ved å bygge ut framfor å endre skolekretsgrenser. Dette betyr at den totale elevkapasiteten i Lillehammer øker.</p>	(-) (-) (-)
B2	<p>Lillehammer bør ha skoleanlegg som er bygningsmessig tilpasningsdyktige, med trygge og egnede lærings- og arbeidsmiljø</p> <p>I dette konseptet blir det gjort utbedringer på alle skoler som har en samlet vurdering av funksjonell egnethet under EG1 i dag. Dette gjelder Søre Ål, Hammartun og Vingar. I tillegg blir skolene utbedret slik at de er på minimum TG1.</p> <p>Konseptet skårer ikke mer enn tre pluss med bakgrunn i at EG1 fremdeles ikke oppfyller alle krav til et moderne og framtidsrettet skolebygg.</p>	+++
B3	<p>Skolestruktur og skoleanlegg bør bidra til overordnede kommunale mål</p> <p>I dette konseptet beholdes alle skoleanleggene og tilstand- og egnethetsgraden økes. Dette vil også komme andre brukere til gode ved at skolene fremdeles er naturlige samlingspunkt i bydeler og grender.</p> <p>Det er en kvalitet i dette konseptet at det ikke gjøres endringer i antall barn og unge som kan gå eller sykle til skole eller fritidsaktiviteter, og at det ikke bidrar til økt transportbehov.</p>	+++

8.2.3 Vurdering av D1B

Oppgraderinger av alle skoleanlegg til TG1 og/eller EG1 + Bygging av ny skole på Søre Ål.

Krav	Vurdering	Poeng
B1	<p>Lillehammer kommune bør ha en skolestruktur med riktig elevkapasitet</p> <p>I dette konseptet endres ikke utnyttelsesgraden av dagens elevkapasitet på samme måte som i D0+. Her løses kapasitetsutfordringer på enkeltskoler ved å bygge ut framfor å endre skolekretsgrenser. I tillegg bygges det i dette konseptet ny skole på Søre Ål. Det er en risiko knyttet til dimensjonering av ny skole på Søre Ål, dersom dette gjøres uten å se denne løsningen opp mot muligheter i de andre konseptene, opp mot oppdaterte elevprognoser og ønsket bruk av Skogenhallen.</p> <p>Dette betyr at den totale elevkapasiteten i Lillehammer øker.</p>	(-) (-) (-)
B2	<p>Lillehammer bør ha skoleanlegg som er bygningsmessig tilpasningsdyktige, med trygge og egnede lærings- og arbeidsmiljø</p> <p>I dette konseptet blir det gjort utbedringer på Hammartun og Vingar skoler som har en samlet vurdering av funksjonell egnethet under EG1 i dag. I tillegg legges det i dette konseptet inn en ny skole på Søre Ål.</p> <p>Konseptet skårer ikke mer enn tre pluss med bakgrunn i at EG1 fremdeles ikke oppfyller alle krav til et moderne og framtidsrettet skolebygg.</p>	+++(+)
B3	<p>Skolestruktur og skoleanlegg bør bidra til overordnede kommunale mål</p> <p>I dette konseptet beholdes alle skoleanleggene og tilstand- og egnethetsgraden økes. Dette vil også komme andre brukere til gode ved at skolene fremdeles er naturlige samlingspunkt i bydeler og grender.</p> <p>Det er en kvalitet i dette konseptet at det ikke gjøres endringer i antall barn og unge som kan gå eller sykle til skole eller fritidsaktiviteter, og at det ikke bidrar til økt transportbehov.</p>	+++

8.3 Vurdering av konsepter vest

8.3.1 Vurdering av V2

Vingar skole legges ned og elevene flyttes i hovedsak til Jørstadmoen.

Krav	Vurdering	Poeng
B1	<p>Lillehammer kommune bør ha en skolestruktur med riktig elevkapasitet</p> <p>I dette konsept går den samlede elevkapasiteten på vestsiden ned med 189 elevplasser. Jørstadmoen får en bedre utnyttelse av sin kapasitet. Med et forventet elevtall i skoleåret 26/27 på ca. 300, betyr det i så tilfelle at skolen vil driftes med ca. 75 % kapasitet. Jørstadmoen vil i dette konseptet fremdeles ha ledig kapasitet ved eventuell nybygging i skolekretsen.</p>	+++(+)
B2	<p>Lillehammer bør ha skoleanlegg som er bygningsmessig tilpasningsdyktige, med trygge og egnede lærings- og arbeidsmiljø</p> <p>Jørstadmoen har tilstandsgrad TG1 og EG0 og er et moderne og fleksibelt skoleanlegg. Vingar skole har tilstandsgrad TG2 og egnethetsgrad EG1-2. For å få en tilfredsstillende funksjons- og tilstandsgrad, kreves det omfattende investeringer på Vingar. Elevene får i dette konseptet et tilbud med et godt egnet læringsmiljø på Jørstadmoen.</p> <p>Jørstadmoen vil i dette konseptet få et større og mer robust fagmiljø for de ansatte, og vil gi et elevmiljø med større mangfold.</p>	+++
B3	<p>Skolestruktur og skoleanlegg bør bidra til overordnede kommunale mål</p> <p>Vingnes mister skolen som en del av nærmiljøanlegget, som kan virke negativt inn på det totale oppvekstmiljøet i bydelen.</p> <p>1/3-del av elevene på Vingar er pr i dag skyss elever. Ved en flytting vil de aller fleste av skolens elever bli skyss elever.</p> <p>Konseptet innebærer også mer kjøring fordi mange foresatte får lengre vei til henting/levering på SFO.</p>	(-) (-) (-)

8.4 Vurdering av konsepter øst

8.4.1 Vurdering av Ø2A

Alle ungdomsskoleelevene på en skole. Smestad blir byens ungdomsskole, Åretta blir barneskole. Hammartun avvikles.

Krav	Vurdering	Poeng
B1	<p>Lillehammer kommune bør ha en skolestruktur med riktig elevkapasitet</p> <p>I dette konseptet flyttes ungdomsskoleelevene fra Hammartun og Åretta til Smestad, Åretta gjøres om til barneskole og barneskoleelevene fra Hammartun flyttes dit. Hammartun legges ned, og Smestad utvides til en dimensjonerende kapasitet på 900 elever.</p> <p>Det dimensjonerende tallet for skolene på østsiden endres dermed fra 2925 (D0+) til 2816, altså en reduksjon på 109 elevplasser.</p> <p>I dette konseptet flyttes ca. 40 elever fra Søre Ål til hhv Røyslimoen og Åretta barneskole, og står igjen med et elevtall på ca. 325.</p> <p>En veglenke mellom Røyslimoen og Skogenfeltet, vil gi større handlingsrom for en hensiktsmessig fordeling av elever mellom de to skolekretsene.</p> <p>I dette konseptet er det ikke en barneskole i indre bykjerne, men to barneskoler sør i byen med ca. 1 km avstand.</p>	++(+)
B2	<p>Lillehammer bør ha skolebygg som er bygningsmessig tilpasningsdyktige, med trygge og egnede lærings- og arbeidsmiljø</p> <p>I dette konseptet oppgraderes Søre Ål til TG1 og EG1.</p> <p>Smestad utvides og det forutsettes at de nye lokalene tilfredsstillt kravene til et moderne og framtidsrettet skolebygg.</p> <p>På Åretta må det gjennomføres nødvendige tilpasninger for å bli en barneskole. Dette gjelder både bygningsmassen og utearealene.</p> <p>Søre Ål, Smestad og Åretta skoler vil i dette konseptet få oppgraderinger som vil øke byggenes egnethet og bidra til mer fleksible løsninger for det pedagogiske arbeidet.</p> <p>Denne løsningen gir et stort fagmiljø for de ansatte på ungdomsskolen, noe som blant annet betyr større fleksibilitet i bruk av ansatte og mindre sårbarhet ved fravær. Et større fagmiljø øker også potensialet for den faglige utviklingen i profesjonsfellesskapet.</p> <p>Én ungdomsskole gir større elevmiljø som sikrer mangfold for kommunens ungdomsskoleelever.</p> <p>Én ungdomsskole i byen, gir ikke mulighet for elever til å bytte til en annen kommunal ungdomsskole internt i kommunen ved behov.</p>	+++

B3	<p>Skolestruktur og skoleanlegg bør bidra til overordnede kommunale mål</p> <p>I dette konseptet vil det ikke være skoler i den indre bykjernen i Lillehammer.</p> <p>Hammartun legges ned, og en del lag og foreninger i sentrum som i dag benytter skolen på ettermiddags- og kveldstid, må finne alternative lokaler til sine aktiviteter. Det bygges ny Skogenhall som vil kunne ta av for noe av dette.</p> <p>Det forventes at antall elever med krav på skyss vil øke. Dette gjelder i første rekke ungdomsskoleelevene som tilhører Åretta skolekrets i dag.</p> <p>En eventuell veglenke mellom Skogenfeltet og Røyslimoen, vil ha positiv innvirkning på trafikkflyten mellom bydelene.</p>	(-)(-)
----	--	--------

8.4.2 Vurdering av Ø2B

Alle ungdomsskoler på en skole. Smestad blir byens ungdomsskole, Søre Ål flyttes til Åretta, Hammartun avvikles.

Krav	Vurdering	Poeng
B1	<p>Lillehammer kommune bør ha en skolestruktur med riktig elevkapasitet</p> <p>I dette konseptet flyttes ungdomsskoleelevene fra Hammartun og Åretta til Smestad, og Smestad utvides til en dimensjonerende kapasitet på 900 elever. Åretta gjøres om til barneskole og barneskoleelevene fra Søre Ål og deler av Hammartun flyttes dit. Dagens Søre Ål skole og Hammartun legges ned.</p> <p>Det dimensjonerende tallet for skolene på østsiden endres dermed fra 2925 (D0+) til 2702, en reduksjon på 223 elevplasser på østsiden.</p> <p>Åretta/nye Søre Ål barneskole bygges ut til å håndtere 700 elever (630 på 90% kapasitet) og får ca. 250 elever fra Hammartun og 360 fra Søre Ål. Nordre Ål tar imot de resterende elevene fra Hammartun.</p> <p>Røyslimoen får i dette konseptet ca. 40 elever fra Søre Ål skole.</p>	+++(+)
B2	<p>Lillehammer bør ha skolebygg som er bygningsmessig tilpasningsdyktige, med trygge og egnede lærings- og arbeidsmiljø</p> <p>Det gjøres nødvendige tilpasninger og utvidelser på Åretta, som blir barneskole. I dette konseptet er det også aktuelt å bygge en ny flerbrukshall som erstatning for Skogenhallen i tilknytning til den nye barneskolen. Det er plass på tomten rundt skolen.</p> <p>Smestad utvides og det forutsettes at de nye lokalene tilfredsstillere kravene til et moderne og framtidsrettet skolebygg.</p> <p>I dette konseptet, legges de to skolene med svakest skår på både tilstand og egnethet ned, dvs. Hammartun og Søre Ål. Smestad ungdomsskole og Åretta barneskole vil i dette konseptet få oppgraderinger og utvidelser som vil øke byggenes egnethet og bidra til mer fleksible løsninger for det pedagogiske arbeidet.</p> <p>Denne løsningen gir et stort fagmiljø for de ansatte på ungdomsskolen, noe som blant annet betyr større fleksibilitet i bruk av ansatte og mindre sårbarhet ved fravær. Et større fagmiljø øker også potensialet for den faglige utviklingen i profesjonsfellesskapet.</p> <p>Én ungdomsskole gir større elevmiljø som sikrer mangfold for kommunens ungdomsskoleelever.</p> <p>Én ungdomsskole i byen, gir ikke mulighet for elever til å bytte til en annen kommunal ungdomsskole internt i kommunen ved behov.</p> <p>I dette konseptet vil det ikke være skoler i den indre bykjernen i Lillehammer.</p>	+++(+)

B3	<p>Skolestruktur og skoleanlegg bør bidra til overordnede kommunale mål</p> <p>I dette konseptet legges Hammartun og Søre Ål skoler ned.</p> <p>En del lag og foreninger i sentrum, som i dag benytter Hammartun på ettermiddags- og kveldstid, må finne alternative lokaler til sine aktiviteter. Det bygges ny flerbrukshall på Åretta/nye Søre Ål som vil erstatte noe av dette behovet i sentrum og sør i byen. I dette konseptet bygges flerbrukshallen nærmere sentrum, noe som øker tilgjengeligheten for flere.</p> <p>Det forventes at antall elever med krav på skyss vil øke. Dette gjelder i første rekke ungdomsskoleelevene som tilhører Åretta skolekrets i dag.</p>	(-)
----	--	-----

8.4.3 Vurdering av Ø2C

Åretta blir byens ungdomsskole, Smestad blir barneskole. Hammartun avvikles.

Krav	Vurdering	Poeng
B1	<p>Lillehammer kommune bør ha en skolestruktur med riktig elevkapasitet</p> <p>I dette konseptet flyttes ungdomsskoleelevene fra Hammartun og Smestad til Åretta. Åretta oppgraderes og utvides til å kunne ta 900 elever.</p> <p>Smestad gjøres om til barneskole med nødvendige tilpasninger. Ca. 270 av elevene fra Hammartun barneskole flyttes til Smestad, samt at Smestad barneskole avlaster Nordre Ål med ca. 80 elever.</p> <p>Søre Ål skole oppgraderes og utvides til å kunne ta 450 elever (405 på 90%). Ca. 50 av elevene fra dagens Hammartun skolekrets flyttes til Søre Ål. Søre Ål avgir ca. 50 elever til Røyslimoen.</p> <p>Det dimensjonerende tallet for skolene på østsiden endres dermed fra 2925 (D0+) til 2852, en reduksjon på 73 elever.</p> <p>I dette konseptet vil det ikke være skoler i den indre bykjernen i Lillehammer.</p>	++(+)
B2	<p>Lillehammer bør ha skolebygg som er bygningsmessig tilpasningsdyktige, med trygge og egnede lærings- og arbeidsmiljø</p> <p>Både Søre Ål, Smestad og Åretta skoler vil i dette konseptet få oppgraderinger til minimum TG1 og EG1 som vil øke byggenes egnethet og bidra til mer fleksible løsninger for det pedagogiske arbeidet.</p> <p>Denne løsningen gir et stort fagmiljø for de ansatte på ungdomsskolen, noe som blant annet betyr større fleksibilitet i bruk av ansatte og mindre sårbarhet ved fravær. Et større fagmiljø øker også potensialet for den faglige utviklingen i profesjonsfellesskapet.</p> <p>Én ungdomsskole gir større elevmiljø som sikrer mangfold for kommunens ungdomsskoleelever.</p> <p>Én ungdomsskole i byen, gir ikke mulighet for elever til å bytte til en annen kommunal ungdomsskole internt i kommunen ved behov.</p>	+++
B3	<p>Skolestruktur og skoleanlegg bør bidra til overordnede kommunale mål</p> <p>En del lag og foreninger i sentrum, som i dag benytter Hammartun på ettermiddags- og kveldstid, må finne alternative lokaler til sine aktiviteter. Det bygges ny flerbrukshall på Søre Ål som vil erstatte noe av dette behovet i sentrum og sør i byen.</p> <p>Det forventes at antall elever med krav på skyss vil øke. Dette gjelder i første rekke ungdomsskoleelevene som tilhører Smestad skolekrets i dag.</p>	(-) (-)

8.4.4 Vurdering av Ø2D

Åretta blir byens ungdomsskole. Smestad og Hammartun avvikles. Søre Ål utvides og oppgraderes og kretsen utvides til å ta imot deler av elevene fra Hammartun barneskole.

Krav	Vurdering	Poeng
B1	<p>Lillehammer kommune bør ha en skolestruktur med riktig elevkapasitet</p> <p>I dette konseptet flyttes ungdomsskoleelevene fra Hammartun og Smestad til Åretta. Åretta oppgraderes og utvides til å kunne ta 900 elever.</p> <p>Smestad og Hammartun skole avvikles.</p> <p>Søre Ål oppgraderes og utvides til å ta 750 elever (675 ved 90 % kapasitet), og vil ta imot elever fra Hammartun barneskole i tillegg til de som i dag sokner til kretsen. Søre Ål avgir i dette konseptet ca. 40 elever til Røyslimoen.</p> <p>Nordre Ål vil i dette konseptet ta imot ca. 50 elever fra Hammartun barneskole.</p> <p>I dette konseptet vil det ikke være skoler i den indre bykjernen i Lillehammer.</p> <p>Det dimensjonerende tallet for skolene på østsiden endres dermed fra 2925 (D0+) til 2752, en reduksjon på 173 elevplasser.</p> <p>I dette konseptet vil det ikke være skoler i den indre bykjernen i Lillehammer.</p>	+++
B2	<p>Lillehammer bør ha skolebygg som er bygningsmessig tilpasningsdyktige, med trygge og egnede lærings- og arbeidsmiljø</p> <p>Søre Ål vil i dette konseptet få utvidelser og oppgraderinger til minimum TG1 og EG1 som vil øke skoleanleggets egnethet og bidra til mer fleksible løsninger for det pedagogiske arbeidet. Åretta utvides til en skole som er dimensjonert til 810 elever (90 %). Nordre Ål tar i dette konseptet imot ca. 50 elever fra Hammartun.</p> <p>Denne løsningen gir et stort fagmiljø for de ansatte på ungdomsskolen, noe som blant annet betyr større fleksibilitet i bruk av ansatte og mindre sårbarhet ved fravær. Et større fagmiljø øker også potensialet for den faglige utviklingen i profesjonsfellesskapet.</p> <p>Én ungdomsskole gir større elevmiljø som sikrer mangfold for kommunens ungdomsskoleelever.</p> <p>Én ungdomsskole i byen, gir ikke mulighet for elever til å bytte til en annen kommunal ungdomsskole internt i kommunen ved behov.</p>	+++

B3	<p>Skolestruktur og skoleanlegg bør bidra til overordnede kommunale mål</p> <p>I dette konseptet legges Hammartun og Smestad skoler ned.</p> <p>En del lag og foreninger i sentrum, som i dag benytter Hammartun på ettermiddags- og kveldstid, må finne alternative lokaler til sine aktiviteter. Det bygges ny flerbrukshall på Åretta som vil erstatte noe av dette behovet i sentrum og sør i byen.</p> <p>Det forventes at antall elever med krav på skyss vil øke. Dette gjelder i første rekke ungdomsskoleelever som tilhører Smestad skolekrets i dag.</p>	(-)(-)
----	--	--------

8.4.5 Vurdering av Ø3A

2 ungdomsskoler, Åretta og Smestad. Hammartun blir ren barneskole og kretsen mot Søre Ål justeres.

Krav	Vurdering	Poeng
B1	<p>Lillehammer kommune bør ha en skolestruktur med riktig elevkapasitet</p> <p>I dette konseptet legges ungdomstrinnet på Hammartun ned, og elevene flyttes til Smestad. Smestad oppgraderes og utvides til å ta 495 elever (90 % kapasitet). Med dette vil det være to omtrent like store ungdomsskoler i Lillehammer. To ungdomsskoler vil være bedre tilpasset til å håndtere svingninger i elevtall enn tre ungdomsskoler, ved at skolene blir større.</p> <p>Hammartun barneskole består, og vil ved en justering av skolekretsene bidra til å håndtere den forventede veksten i antall elever i dagens skolekrets for Søre Ål.</p> <p>I dette konseptet avgir Søre Ål ca 40 elever til Røyslimoen og 40 elever til Hammartun skole. Søre Ål vil i dette konseptet ha løst utfordringene med underkapasitet.</p> <p>Det dimensjonerende tallet for skolene på østsiden endres fra 2925 (D0+) til 3116, en økning på 164 elevplasser.</p>	(-)(-)
B2	<p>Lillehammer kommune bør ha skoleanlegg som er bygningsmessig tilpasningsdyktige, med trygge og egnede læringsmiljø</p> <p>Både Søre Ål, Hammartun barneskole og Smestad ungdomsskole vil i dette konseptet få oppgraderinger til minimum TG1 og EG1 som vil øke byggenes egnethet og bidra til mer fleksible løsninger for det pedagogiske arbeidet. Det er fortsatt begrensninger i Hammartuns bygningsmasse.</p> <p>Denne løsningen gir et tilstrekkelig stort fagmiljø for de ansatte på ungdomsskolene, noe som blant annet betyr større fleksibilitet i bruk av ansatte og mindre sårbarhet ved fravær. Et større fagmiljø øker også potensialet for den faglige utviklingen i profesjonsfelleskapet.</p> <p>To ungdomsskoler gir større elevmiljøer som sikrer mangfold for alle kommunens ungdomsskoleelever.</p> <p>To ungdomsskoler opprettholder muligheten for skolebytte ved behov.</p>	+
B3	<p>Skolestruktur og skoleanlegg bør bidra til overordnede kommunale mål</p> <p>I dette konseptet beholdes alle skoleanleggene og tilstands- og egnethetsgraden økes. Dette vil også komme andre brukere til gode ved at skolene fremdeles er naturlige samlingspunkt i bydeler og grender.</p>	+++

8.4.6 Vurdering av Ø3B

2 ungdomsskoler, Smestad og Åretta. Hammartun avvikles. Søre Ål bygges ut.

Krav	Vurdering	Poeng
B1	<p>Lillehammer kommune bør ha en skolestruktur med riktig elevkapasitet</p> <p>I dette konseptet avvikles Hammartun skole. Ungdomsskoleelevene flyttes til Smestad. Smestad oppgraderes og utvides til å ta 495 elever (90 % kapasitet). Med dette vil det være to omtrent like store ungdomsskoler i Lillehammer. To ungdomsskoler vil være bedre tilpasset til å håndtere svingninger i elevtall enn tre ungdomsskoler, ved at skolene blir større.</p> <p>Søre Ål skole oppgraderes og utvides til å ta 675 elever (90 % kapasitet). Ca. 250 av elevene fra Hammartun barneskole overføres til Søre Ål. Søre Ål avgir ca. 40 elever fra dagens skolekrets til Røyslimoen.</p> <p>Nordre Ål tar imot ca. 50 elever fra Hammartun skolekrets.</p> <p>Det dimensjonerende tallet for skolene på østsiden endres fra 2925 (D0+) til 2849, en reduksjon på 76 elevplasser.</p> <p>I dette konseptet vil det ikke være skoler i den indre bykjernen i Lillehammer.</p>	+++
B2	<p>Lillehammer bør ha skolebygg som er bygningsmessig tilpasningsdyktige, med trygge og egnede lærings- og arbeidsmiljø</p> <p>Både Søre Ål og Åretta skoler vil i dette konseptet få oppgraderinger til minimum TG1 og EG1 som vil øke byggenes egnethet og bidra til mer fleksible løsninger for det pedagogiske arbeidet. Søre Ål utvides.</p> <p>Denne løsningen gir et tilstrekkelig stort fagmiljø for de ansatte på ungdomsskolene, noe som blant annet betyr større fleksibilitet i bruk av ansatte og mindre sårbarhet ved fravær. Et større fagmiljø øker også potensialet for den faglige utviklingen i profesjonsfellesskapet.</p> <p>To ungdomsskoler gir større elevmiljøer som sikrer mangfold for alle kommunens ungdomsskoleelever.</p> <p>To ungdomsskoler opprettholder muligheten for skolebytte ved behov.</p>	+++
B3	<p>Skolestruktur og skoleanlegg bør bidra til overordnede kommunale mål</p> <p>I dette konseptet avvikles Hammartun skole.</p> <p>En del lag og foreninger i sentrum, som i dag benytter Hammartun på ettermiddags- og kveldstid, må finne alternative lokaler til sine aktiviteter. Det bygges ny flerbrukshall på Søre Ål som vil erstatte noe av dette behovet i sentrum og sør i byen.</p> <p>Det forventes ikke en stor økning i skysselever med dette alternativet, noe som er med på å trekke vurderingen i positiv retning.</p>	(-)

8.4.7 Oversikt over vurdering av konsepter

Tabellen under viser en oversikt over hvordan de ulike konseptene er vektet i prosjektet. Som tidligere omtalt er det sannsynlig at ulike grupperinger vil vektlegge de kvalitative kravene ulikt, og det gir dermed ikke mening å legge sammen antall plusser og minuser for å få en «fasit». Det gir likevel en indikasjon på hvordan de ulike konseptene skårer mot hverandre innenfor de ulike områdene.

Konsept	Skolestruktur (B1)	Skoleanlegg (B2)	Overordnede kommunale mål (B3)
D0+	0	0	0
D1A	(-)(-)(-)	+++	+++
D1B	(-) (-) (-)	+++(+)	+++
V2	+++(+)	+++	(-) (-) (-)
Ø2A	++(+)	+++	(-)(-)
Ø2B	+++(+)	+++(+)	(-)
Ø2C	++(+)	+++	(-) (-)
Ø2D	+++	+++	(-)(-)
Ø3A	(-)(-)	+	+++
Ø3B	+++	+++	(-)

Tabell 19 Oppsummering skåring av konsepter

8.5 LCC beregninger av konseptene

8.5.1 LCC beregninger

I tabellene «Tabell 20 LCC-beregninger for 0+ konseptene», «Tabell 21 LCC-beregninger for V-konseptene» og «Tabell 22 LCC-beregninger for Ø-konseptene» er det en oversikt over de estimerte årlige livssyklus kostnadene for konseptene.

For V0+ og Ø0+ konseptene, hvor det legges et lavere ambisjonsnivå for samlet vurdering av funksjonell egnethet for skolene, fremkommer følgende LCC beregninger:

Konsept		LCC (ÅK) NS3454	
		SUM [ÅK]	
Konsept V0+	Vestsiden		13 111 540
Konsept Ø0+	Østsiden		55 422 400

Tabell 20 LCC-beregninger for 0+ konseptene

For vest-konseptene med et økt ambisjonsnivå for egnethet fremkommer følgende økonomiske beregninger for konseptene:

Konsept		LCC (ÅK) NS3454	
		SUM [ÅK]	
Konsept V1	Vestsiden		16 103 035
Konsept V2	Vestsiden		7 891 561

Tabell 21 LCC-beregninger for V-konseptene

For øst-konseptene med økt ambisjonsnivå for egnethet fremkommer følgende økonomiske beregninger for konseptene:

Konsept		LCC (ÅK) NS3454	
		SUM [ÅK]	
Konsept Ø 1A	Østsiden		67 122 353
Konsept Ø 1B	Østsiden		71 667 772
Konsept Ø 2A	Østsiden		69 752 805
Konsept Ø 2B	Østsiden		59 465 454
Konsept Ø 2C	Østsiden		56 202 913
Konsept Ø 2D	Østsiden		58 905 112
Konsept Ø 3A	Østsiden		67 649 296
Konsept Ø 3B	Østsiden		58 876 105

Tabell 22 LCC-beregninger for Ø-konseptene

I analysene er det lagt inn følgende forutsetninger:

- Analysen er basert på prinsipper, klassifikasjon og spesifikasjon gitt i NS3454 Livssyklus kostnader for byggverk.
- Det er lagt til grunn en kalkulasjonsrente på 4% og en analyseperiode på 60 år.
- Analysen tar utgangspunkt i LCC-estimer fra Norsk Prisbok versjon 2022 01. Kostnadene for forsyning og renhold er oppjustert med bakgrunn i de ulike byggenes alder.
- Analysen og LCC-kostnadene er gitt i Årskostnad (ÅK). Den forutsetter derfor at investeringer skjer samtidig i analyseår null. I en senere versjon av denne rapporten kan analysen utvides med å plassere de ulike tiltakene ut i tid (NV-metoden).
- Analysen tar utgangspunkt i foreslått omfang, beskrivelse av bygningsmessige tiltak, arealer og investeringskostnader.
- For skoleskyss er det benyttet beregningsgrunnlag for Innlandstrafikk som sier grunnpris på kr 18,75, pluss kr 0,90 pr. kilometer.
- I sammendraget er det lagt inn besparelse/endringer for skolerelaterte kostnader ved nedleggelse av skoler. Besparelsene som er med i denne LCC-analysen er estimert av kommunen.
- Ved evt. nedleggelse av skoler mister kommunen kr. 500 000 i rammetilskudd pr. skole lagt ned. Dette regnes som en kostnad som belastes konseptet og er inkludert i beregningene.
- Det er ikke inkludert estimer for alternativverdi for tomter/skolebygg som avvikles for konseptene. Prosjektet mener usikkerheten for disse alternativverdiene er for store på nåværende tidspunkt. For eksempel vil en alternativ verdi for en tomt/skole estimert til 100 millioner kroner medføre en reduksjon på ca. 4,4 millioner i årlige kostnader i SUM [ÅK] i LCC beregningene.
- Alle kostnader er inkl. MVA.
- «Vedlegg A: Oversikt bygningsmessige tiltak for konseptene» gir oversikt over tiltakene som er lagt inn for hvert konsept.
- «Vedlegg B: Investeringskalkyler» gir en oversikt over investeringskalkylen for hvert konsept
- «Vedlegg C: LCC beregning sammendrag» gir en oversikt over hovedpostene i LCC-beregningene.

8.5.2 Vurderinger

Det er viktig å merke seg at konseptene på det nåværende tidspunkt kun er planlagt på overordnet nivå. Dette medfører at det bør gjøres mer detaljerte beregninger for aktuelle konsepter før det besluttes gjennomføring. Dette inkluderer å legge tiltakene for de enkelte skolene ut i tid, slik at LCC beregningene blir mest mulig korrekt.

Det kan være krevende å vurdere de ulike konseptene opp mot hverandre. D0+ konseptet (V0+ og Ø0+ konseptene) skiller seg ut ved at det velges et lavere ambisjonsnivå for skoleanleggene enn for de andre konseptene. D1 alternativene tar utgangspunkt i dagens skolestruktur med oppgradering av både tilstands- og egnethetsgrad til nivå 1 (økt formålstjenlighet). Samtlige andre konsepter legger seg på samme ambisjonsnivå som ambisjonsnivået til D1, men da med endringer i selve skolestrukturen i tillegg som i praksis antas å innebære totalt sett færre oppgraderingsbehov. Hvis det besluttes at Lillehammer mener at ambisjonsnivået for skoleanleggene i D0+ er tilfredsstillende, bør det gjennomføres nye LCC beregninger for andre konsepter med tilsvarende ambisjonsnivå som D0+.

Lillehammer kommune har vedtatt følgende økonomiske handlingsregler:

- (H1) Netto driftsresultat skal over tid være minimum 1,75 % av brutto driftsinntekter.
- (H2) Disposisjonsfond skal over tid være 10 % av brutto driftsinntekter.
- (H3) Netto lånegjeld skal over tid ikke overstige 90 % av brutto driftsinntekter.

Med bakgrunn i disse økonomiske handlingsreglene for kommunen, er det umulig å behandle tiltakene i skolebruksplanen isolert fra andre tiltak i økonomiplanen. Hvis det forutsettes at disse handlingsreglene skal følges, vil det være nødvendig å legge flere av tiltakene ut i tid. Dette øker kompleksiteten i beslutningsprosesser ettersom én eller flere initielle investeringer i denne konseptutredningen kan være ulønnsomme når de vurderes separat. Men disse tiltakene kan være en 'inngangsbillett' til, eller et nødvendig tiltak for, en ønsket videre utvikling i skolestrukturen på Lillehammer.

Et eksempel her er konsept Ø3A (to ungdomsskoler, hvor Hammartun ungdomsskole flyttes til Smestad) som kommer svakt ut i LCC beregningene som et endelig tiltak. Dette alternativet vil imidlertid komme langt bedre ut hvis det vurderes som et midlertidig konsept som fungerer som et steg på veien mot en annen løsning. Det endelige tiltaket kan enten være et av konseptene med én ungdomsskole, Ø3B konseptet med to ungdomsskoler, at bruksområdet til Hammartun deles inn i en barneskole del og hvor andre deler av bygningsmassen/tomta reguleres til andre formål, eller et helt nytt alternativ der det etableres en sentrumsskole på et alternativt område.

Vurderingene tilsier at Lillehammer kommune bør søke en stegvis tilnærming mot en ønsket utvikling av skolestrukturen. I den stegvise tilnærmingen bør det søkes å prioritere først de tiltakene som har lav risiko for at det på et senere tidspunkt vil bli vurdert at det her ble valgt feil løsning. Et eksempel på dette kan være konsept D1B hvor man bygger ny skole på Søre Ål nå, med høy grad av usikkerhet rundt elevtallsutviklingen de nærmeste årene.

Mulige fordeler med en slik stegvis tilnærming vil bli omtalt i kapittel «10 Føringer og suksessfaktorer for neste fase».

8.6 Usikkerhet i elevtallsframskrivning

Usikkerheten i elevtallsframskrivning kommer godt fram i kapittel «3.2.6.1 Oversikt over forventet elevtallsutvikling på skolekrets nivå». Her pekes det på at det totale elevtallet trolig vil holde seg stabilt, men at det er usikkerhet knyttet til elevtallet for de enkelte skolekretsene. Det antydes her at konseptene bør ta høyde for at Nordre Ål, Søre Ål og Vingar vokser mer enn de lineære framskrivingene tilsier. Ved å benytte fleksibilitet som strategi for å møte usikkerheten kan eventuelle utvidelser/utbygginger av skoler foregå i byggetrinn som løser kortsiktige behov, men der det samtidig er lagt en overordnet plan for hvordan skolen kan utvides på et senere tidspunkt hvis det blir behov for det.

Den mest sannsynlige utviklingen er den lineære og er derfor lagt til grunn for framskrivingene. Robustheten i de ulike skolekonseptene bør også ta høyde for konsekvensen av de modifiserte framskrivingene. Summen av de modifiserte framskrivingene kan ikke utelukkes, men fordi totalelevtallet for Lillehammer kommune som helhet vurderes til ikke å øke (SSBs MMMM-alternativ), er summen av modifisert framskriving vurdert som mindre realistisk enn summen av lineære framskrivinger. Usikkerheten er da knyttet til hvilke kretser som vil få en elevtallsutvikling som ligger under den lineære framskrivingen.

Tendensanalysen omfatter barneskolene. Kapasitetsutnyttelse og forventet elevtallsutvikling for ungdomskolene er i noen grad et produkt av hvordan barneskoleelevene rutes etter barnetrinnet.

9 Hvilke tiltak anbefales?

Administrasjonen har ikke fått i oppdrag å anbefale en løsning på nåværende tidspunkt. Etter politisk behandling, vil det kunne bli gitt et nytt oppdrag som inkluderer avveininger og anbefalinger.

Dette gjenspeiles i at rapporten har blitt satt til versjon 0,61 der det er en forventning om at rapporten skal bearbeides videre etter politisk behandling og en høringsrunde.

10 Føringer og suksessfaktorer for neste fase

«Fleksibilitet er en aktuell strategi for å møte usikkerheten...Problemstillingen relateres til store prosjekter i situasjoner der det er lite hensiktsmessig å ta alle beslutninger på en gang. Situasjoner der en heller kan ta stegvise beslutninger og dermed få bedre underlag som fanger opp ny kunnskap. Dette vil særlig være aktuelt i store utbyggingsprogrammer som inneholder flere mer eller mindre avhengige delprosjekter som dels bygger på hverandre og dels er gjensidig utelukkende.»
(Brekke, 2004)

Det er viktig å se beslutningene med hensyn til ungdomsskolestruktur, barneskolestruktur og skoleanlegg i sammenheng. Det er også slik at faktorer både innenfor og utenfor dette arbeidets kontroll kan innvirke på konseptene. Slike faktorer inkluderer:

- **Ny veglenke mellom Røyslimoen og Søre Ål.** En slik veglenke vil kunne øke mulighetsrommet for å justere skolekretsgrensene mellom Røyslimoen og Søre Ål. I et tenkt fremtidig konsept vil det også muliggjøre å slå sammen Røyslimoen og Søre Ål til én skole.
- **Alternativ verdi for eksisterende skoletomter og skolebygg.** Det er krevende å angi alternativverdier for eiendommer i Lillehammer kommune uten at det alternative bruksområdet er vurdert. En slik alternativverdi må som et minimum inkludere både salgsverdi og/eller en vurdering av de samfunnsøkonomiske gevinstene for den alternative bruken. Et eksempel som kan påvirke vurderingen av alternativverdi kan være om høgskolen ønskes flyttet til Lurhaugen, med Hammartun som campus for høgskolen. Et annet alternativ kan være at Lillehammer kommune flytter deler av sin virksomhet inn i bygget og sier opp eksisterende leiekontrakter.
- **E6 utbygging og plassering av hovedsykehus.** Begge disse tiltakene kan påvirke hvilke utbyggingsprosjekter som prioriteres av utbyggere og hvor i byen det blir bygget boliger. Dette vil kunne påvirke elevtallsutviklingen i de ulike skolekretsene på en annen måte enn det de lineære framskrivningene viser nå.
- **Bruk av byggetrinn.** Ved hjelp av god planlegging kan et utbyggingsprosjekt utføres over flere byggetrinn uten å medføre vesentlig økte kostnader. Dette kan være spesielt relevant for beslutninger knyttet til Skogenhallen og Søre Ål.
- **Verdensøkonomien.** Rentenivået og andre økonomiske faktorer (som f.eks. byggekostnader og strømpris) vil kunne påvirke vurdering av utbyggingsprosjekter. Dette vil igjen kunne påvirke prognosene for elevtall i de ulike skolekretsene.
- **Idrettens behov:** Skogenhallen er i så dårlig forfatning at den bør rives. Hallen er Søre Ål skoles gymsal, og har vært et viktig tilbud for håndballen i mange år. For å vurdere hvilken type hall som skal erstatte Skogenhallen, bør det ses i sammenheng med valg av konsept. En flerbrukshall tilsvarende den som ble bygget for Nordre Ål skole kan være en løsning som dekker de skolefaglige behovene. En godkjent håndballhall for høyere divisjonsspill er i utredningen benevnt som dobbelthall. Dette kan være en løsning som gir et større bruksområde enn det skolen alene har behov for.
- **Private skoler.** Situasjonen ved private skoler vil kunne ha innvirkning på hvor mange som velger private skoler. Hvis det blir store endringer i tilbudet fra private skoler, vil dette påvirke antall elever i Lillehammer-skolen.
- **Langsiktig drifts- og investeringsplan i kommunen.** Håndtering av økonomiske handlingsregler, og prioriteringer mellom tjenesteområdene, vil påvirke mulighetsrommet og tidsperspektivet for videre arbeid med tiltakene som er beskrevet i denne rapporten.

Ved valg av konsepter er det alltid en risiko for at enkelte interessenter vil oppleve at deres behov ikke har blitt hensyntatt. Det er viktig med gode høringsprosesser slik at de som skal ta beslutningen har god kjennskap til de berørte partenes synspunkter. Interessekonflikter kan ikke unngås, men må ikke stå i veien for nødvendige beslutninger.

Det forventes at innspill fra politisk behandling og fra en høringsprosess vil kunne bli både føringer for videre arbeid og viktige innspill for å identifisere suksessfaktorer for neste fase.

10.1 Hensynta bærekraft

Temaet bærekraft er behandlet som overordnet ambisjon i kommuneplanens samfunnsdel 2014-2017 samt i enkelte påfølgende kommunedelplaner, temaplaner og strategier. Ny samfunnsdel er under utarbeidelse parallelt med denne konseptutredningen. Da samfunnsdelen ikke er endelig vedtatt, er det prematurt å trekke klare konklusjoner vedørende hvordan temaet bærekraft konkret skal håndteres i de ulike konseptene. Basert på arbeidssesjoner i ulike politiske fora samt innspill fra medvirkningsfasen til arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel, er det likevel grunn til å anta at bærekraft vil være et viktig premiss i arbeidet med skolebruksplanen. Oppfølging av bærekraftsambisjonene bør gjøres videre i forbindelse med detaljprosjekteringen når endelig konseptvalg er gjort.

Klima- og miljøbærekraft, økonomisk bærekraft og sosial bærekraft er relevant ved fastsettelsen av den endelige skolestrukturen (se [Bærekraftig utvikling](#)). Klima- og miljømessige forhold tilsier at det skal unngås å gjøre nye bygningsmessige tiltak der det kan unngås. Endringer i skolestrukturen og tilrettelegging av transportløsninger, vil kunne påvirke lokal forurensning og klimabelastning.

Økonomiske forhold tilsier at det er viktig å gjøre gode økonomiske vurderinger for å bidra til en økonomisk bærekraftig kommune. Her kan det argumenteres for at låneopptaket bør holdes lavt, samtidig er det kostbart å ikke gjøre nødvendige tilstandsoppgraderinger for å unngå unødvendig forringelse av kommunens skolebygg.

Med hensyn til sosiale forhold vil noen argumentere for at grende-/bydelsskoler er viktige, mens andre vil argumentere for at større skoler bidrar minst like godt til sosiale forhold. Til tross for at de ulike forholdene med bærekraft kan peke i ulike retninger, mener prosjektet at det er viktig at bærekraft vektlegges i videre vurderinger og arbeid.

Det pågår raske endringer i klima, lover, politikk, investorsyn og holdninger i samfunnet som skaper risiko for at det velges tiltak som viser seg å være feilinvesteringer på sikt. Bærekraft og fleksibilitet henger på denne måten tett sammen, ettersom fleksibilitet legger opp til stegvise beslutninger for å tilrettelegge for at investeringer tilpasser seg endringer i miljøet og ny informasjon. Dette gjør igjen investeringene mer robuste og bærekraftige (finansielt, klima- og miljømessig og sosialt).

10.2 Stegvisе beslutninger

Verdien av stegvisе beslutninger og fleksibilitet kan være betydelig hvis:

- Det er stor usikkerhet knyttet til vesentlige forhold og at det er sannsynlig at ny informasjon vil komme som reduserer usikkerhet. Samtidig er det viktig at det er handlingsrom og fleksibilitet til å respondere på denne nye informasjonen.
- Det er betydelig risiko for at man velger feil løsning på nåværende tidspunkt.
- Det er betydelige kostnader forbundet med å komme tilbake til utgangspunktet, det vil si å reversere en investering.

Beslutningskompleksiteten for skolebruksplanen øker ved at investeringen i ett eller flere tiltak kan vurderes uhensiktsmessig når de vurderes separat. Disse tiltakene kan likevel være en nødvendighet for en ønsket videre utvikling i skolestrukturen for Lillehammer.

Det kan være fornuftig å legge opp til en stegvis beslutningsprosess som ikke utelukker konsepter som kan være aktuelle på sikt. Denne tilnærmingen vil innvirke på hvilke tiltak som bør prioriteres. En slik stegvis beslutningsprosess kan for eksempel være:

- **Valg av ambisjonsnivå/målbilde for skoleanleggene** vil sikre at konsepter og tiltak for alle skoleanleggene i Lillehammer skolen vurderes ut fra samme forståelse av både tilstand og egnethet. Dette valget vil også bidra til at kostnadene for konsepter og tiltak vurderes med hensyn til det samme ambisjonsnivået/målbilde.
- **Valg av ungdomsskolestruktur.** De ulike konseptene åpner for ulike muligheter på kort og lang sikt. Velger man å utvikle ungdomsskolen på Hammartun, kan for eksempel Hammartun barneskole avlaste Søre Ål i en periode for å utsette betydelige investeringer på Søre Ål. På et senere tidspunkt kan det legges opp til en ny beslutning om hva som skal skje med Hammartun barneskole og Søre Ål, samt hva som skal gjøres med Skogenhallen. Det er flere usikkerhetsfaktorer som tilsier at dette kan være en hensiktsmessig tilnærming for å redusere risikoen for en feilinvestering.
- **Valg av barneskolestruktur.** Etter valget av ungdomsskolestruktur kan det gjøres vurdering av barneskolestruktur.
- **Prioritering av tiltak.** Det er urealistisk at alle ønskede tiltak kan utføres umiddelbart. Tiltakene bør derfor prioriteres og legges inn i langsiktig drifts- og investeringsplan.

Etter disse beslutningene kan det være aktuelt å avvente nye beslutninger til ny informasjon om flere av punktene nevnt i starten av dette kapitlet er tilgjengelig.

10.3 Usikkerhetsfaktorer

Det presiseres at det på nåværende tidspunkt er usikkerhetsfaktorer som må håndteres. Disse inkluderer:

- **LCC-beregninger for hvert konsept:** På nåværende tidspunkt har kostnadsanalysene tatt utgangspunkt i LCC-estimer fra Norsk Prisbok versjon 2022 01, der tiltakene kun er planlagt på overordnet nivå. Før Lillehammer kommune beslutter iverksettelse av de mest kostnadskrevene tiltakene bør det gjennomføres nye kostnadsberegninger der tiltakene er prosjektert.
- **Markedsrisiko/Prisutvikling:** Det er stor markedsusikkerhet på nåværende tidspunkt. Det bør derfor gjøres nye beregninger der det tas høyde for denne usikkerheten på et tidspunkt som er nærmere et beslutningstidspunkt.
- **Gjennomføringsrisiko:** For å redusere gjennomføringsrisiko skal det utarbeides styringsdokumentasjon, og prosjektgjennomføringen skal følge Lillehammers prosjektmodell. I prosjektene må det også tas høyde for håndtering av elevene som går på skolene som skal legges ned eller ombygges.
- **Elevtallsprognoser:** Det er mange faktorer som vil påvirke hvordan elevtallene utvikler seg innenfor skolekretsene. For å redusere usikkerheten kan beslutninger utsettes i tid der det er sannsynlig at ny informasjon kommer innen kort tid. I dette prosjektet gjelder det særlig usikkerheten rundt befolkningsutviklingen i Søre og Nordre Ål.
- **Feilinvesteringer:** Det er kostbart å bygge ut skoler med større kapasitet enn hva det er behov for. Dette tilsier at det er fornuftig å planlegge utvidelser/ombygging/nye skoler i byggetrinn. Ved å bruke kompetente arkitekter vil det være mulig å prosjektere skoleanleggene ut fra et perspektiv om at skolen skal ha en god funksjonell egnethet uavhengig av om skolen stopper etter ett, to eller tre byggetrinn.
- **Feil vurdering av alternativ verdi:** Det er krevende å vurdere alternativ verdi for annen bruk av tomter og skoleanlegg. Det kan være hensiktsmessig å gjennomføre samfunnsøkonomiske analyser hvis det skal vurderes store endringer som påvirker Lillehammer-samfunnet. Eksempel her inkluderer for eksempel ny utnyttelse av tomt/skoleanlegget Hammartun.
- **Økonomisk mulighetsrom:** Parallelt med dette arbeidet jobbes det med de samme problemstillingene innenfor barnehage samt lokalisering og dimensjonering innenfor helse og velferd. Kommunens prioriteringer av tiltak innenfor andre områder vil påvirke det økonomiske handlingsrommet og tidsperspektiv for tiltakene som er beskrevet i denne rapporten.

Vedlegg A: Oversikt bygningsmessige tiltak for konseptene

Bygningsmessige tiltak D0+

Videreføring av dagens skolekretser med oppfølging av vedlikeholdsetterslep og vedtatte investeringsprosjekt

SKOLE	BYGNINGSMESSIGE TILTAK
Vingrom skole	Oppfølging av vedlikeholdsetterslep
Vingar skole	Oppfølging av vedlikeholdsetterslep
Jørstadmoen skole	Oppfølging av vedlikeholdsetterslep
Nordre Ål skole	Ordinært vedlikehold
Hammartun skole	Oppfølging av vedlikeholdsetterslep
Søre Ål skole	Oppfølging av vedlikeholdsetterslep
Røyslimoen skole	Oppfølging av vedlikeholdsetterslep
Smestad ungdomsskole	Oppfølging av vedlikeholdsetterslep
Åretta ungdomsskole	Oppfølging av vedlikeholdsetterslep

Bygningsmessige tiltak D1A

Justering og endring av dagens skolekretser for å utnytte ledig skolekapasitet ved Hammartun og Røyslimoen. Økt tiltaksnivå.

SKOLE	BYGNINGSMESSIGE TILTAK
Vingrom skole	Ingen vurderte ut- og ombyggingsbehov utover at det bør etableres ett ekstra kontor i administrasjonsfløyen.
Vingar skole	River paviljong og erstatter disse funksjonene i nytt tilbygg sammen med nytt skolekjøkken og felles samlingsareal med nytt inngangsparti. Tilbygg ca. 1 000 kvm. Vedlikeholdsetterslepet videreføres.
Jørstadmoen skole	Oppfølging av vedlikeholdsetterslep
Nordre Ål skole	Ordinært vedlikehold
Hammartun skole	Ombygging og oppussing for å sikre økt funksjonalitet i anlegget. Tiltak som endrer utformingsløsninger av klasse- og grupperom (form og størrelse), samtidig som transparens og oversikt i elevarealene økes. Oppfølging av vedlikeholdsetterslep
Søre Ål skole	River paviljong (bygg D). Nytt tilbygg på 3 121 kvm med felles samlingsareal, inngangsparti og nye elevareal (trinnareal, grupperom, garderobes, lærerarbeidsplasser, møterom, kontorer, mv) Ombygger store deler av bygg B. Underetasje i Bygg C (3 trinn) ombygges til naturfag/forskerrom. Vedlikeholdsetterslepet halveres grunnet mye ombyggingstiltak i Bygg B og D.
Røyslimoen skole	Oppfølging av vedlikeholdsetterslep

Smestad ungdomsskole	Oppfølging av vedlikeholdsetterslep. Det kan vurderes noe ombygging for å sikre et ekstra «delingsrom» og økt kvalitet i mat og helse funksjonen.
Åretta ungdomsskole	Oppfølging av vedlikeholdsetterslep

Bygningsmessige tiltak D1B

Samme som 1A over, men nybyggløsning for Søre Ål planlagt sammen med Skogenhallen.

Smestad blir felles ungdomsskole - Åretta blir barneskole for sentrum og deler av Søre Ål

SKOLE	BYGNINGSMESSIGE TILTAK
Nordre Ål skole	Ordinært vedlikehold
Hammartun skole	Overføres til nye inntaksområder for barnetrinn og ungdomstrinn i sentrum. Bygningen avhendes / selges / brukes til andre formål
Søre Ål skole	Utvides til B400. River paviljong (bygg D). Nytt tilbygg på 2 000 kvm med felles samlingsareal, inngangsparti og nye elevareal (trinnareal, grupperom, garderobes, lærerarbeidsplasser, møterom, kontorer, mv) Ombygger store deler av bygg B. Underetasje i Bygg C (3 trinn) ombygges til naturfag/forskerrom. Vedlikeholdsetterslepet halveres grunnet mye ombyggingstiltak i Bygg B og D.
Røyslimoen skole	Oppfølging av vedlikeholdsetterslep
Smestad ungdomsskole	Tilbygg dimensjonert for U900. Tilbygg på 7 500 kvm. Ombygging og oppussing i deler av eksisterende bygningsmasse for å sikre helhet og sammenheng i utbyggingen. Oppfølging av vedlikeholdsetterslep
Åretta ungdomsskole bygges om til ny Søre Ål barneskole	Ombygging for å tilpasse anlegget til barneskoleformål. Tilstrekkelig areal i anlegget til B400.

Smestad blir felles ungdomsskole - Åretta blir barneskole for sentrum og Søre Ål

SKOLE	BYGNINGSMESSIGE TILTAK
Nordre Ål skole	Ordinært vedlikehold
Hammartun skole	Overføres til nye inntaksområder for barnetrinn og ungdomstrinn i sentrum. Bygningen avhendes / selges / brukes til andre formål
Søre Ål skole	Overføres til nytt barnetrinn ved dagens Åretta. Bygningen avhendes / selges / brukes til andre formål
Røyslimoen skole	Oppfølging av vedlikeholdsetterslep
Smestad ungdomsskole	Tilbygg dimensjonert for U900. Ombygging og oppussing i deler av eksisterende bygningsmasse for å sikre helhet og sammenheng i utbyggingen. Oppfølging av vedlikeholdsetterslep
Åretta ungdomsskole	Ombygging for å tilpasse anlegget til barneskoleformål. Noe tilbygg for å møte arealnorm og ombygging i eksisterende bygning for å sikre flere lærerarbeidsplasser og en elevkapasitet på 700 elever.

Åretta blir felles ungdomsskole - Smestad blir barneskole for sentrum

SKOLE	BYGNINGSMESSIGE TILTAK
Nordre Ål skole	Ordinært vedlikehold
Hammartun skole	Overføres til nye inntaksområder for barnetrinn og ungdomstrinn i sentrum (Smestad og Åretta). Bygningen avhendes / selges / brukes til andre formål
Søre Ål skole	Utvides til B450. River paviljong (bygg D). Nytt tilbygg på 2500 kvm med felles samlingsareal, inngangsparti og nye elevareal (trinnareal, grupperom, garderobes, lærerarbeidsplasser, møterom, kontorer, mv) Ombygger store deler av bygg B. Underetasje i Bygg C (3 trinn) ombygges til naturfag/forskerrom. Vedlikeholdsetterslepet halveres grunnet mye ombyggingstiltak i Bygg B og D.
Røyslimoen skole	Oppfølging av vedlikeholdsetterslep
Smestad ungdomsskole	Omgjøres til barneskole for 400 elever. Ombygging for å tilpasse anlegget til barneskoleformål.
Åretta ungdomsskole	Felles ungdomsskole. Tilbygg på 4 200 kvm og ombygging for å sikre en dimensjonering på 900 elever. Oppfølging av vedlikeholdsetterslep

Bygningsmessige tiltak Ø2D

Åretta blir felles ungdomsskole og Søre Ål blir barneskole for deler av sentrum

SKOLE	BYGNINGSMESSIGE TILTAK
Nordre Ål skole	Ordinært vedlikehold
Hammartun skole	Overføres til nye inntaksområder for barnetrinn og ungdomstrinn i sentrum. Bygningen avhendes / selges / brukes til andre formål
Søre Ål skole	Utvides til B700. River paviljong (bygg D). Nytt tilbygg på 5 200 kvm med felles samlingsareal, inngangsparti og nye elevareal (trinnareal, grupperom, garderobes, lærerarbeidsplasser, møterom, kontorer, mv) Ombygger store deler av bygg B. Underetasje i Bygg C (3 trinn) ombygges til naturfag/forskerrom.
Røyslimoen skole	Oppfølging av vedlikeholdsetterslep
Smestad ungdomsskole	Bygningen avhendes / selges / brukes til andre formål
Åretta ungdomsskole	Utbygging til U900. Felles ungdomsskole. Tilbygg på 4 200 kvm og ombygging for å sikre en dimensjonering på 900 elever.

Hammartun blir barneskole 1.-7. trinn. Ungdomstrinnet fordeles til Smestad og Åretta

SKOLE	BYGNINGSMESSIGE TILTAK
Nordre Ål skole	Ordinært vedlikehold
Hammartun skole	<p>Hammartun blir barneskole 1.-7. trinn. Ungdomstrinnet fordeles til Smestad og Åretta</p> <p>Ombygging og oppussing for å sikre økt funksjonalitet i anlegget. Tiltak som endrer utformingsløsninger av klasse- og grupperom (form og størrelse), samtidig som transparens og oversikt i elevarealene økes.</p> <p>Vedlikeholdsetterslepet reduseres noe som følge av ombyggingstiltaket.</p>
Søre Ål skole	<p>Utvides til B400. River paviljong (bygg D). Nytt tilbygg på 2 000 kvm med felles samlingsareal, inngangsparti og nye elevareal (trinnareal, grupperom, garderobes, lærerarbeidsplasser, møterom, kontorer, mv) Ombygger store deler av bygg B. Underetasje i Bygg C (3 trinn) ombygges til naturfag/forskerrom.</p> <p>Vedlikeholdsetterslepet halveres grunnet mye ombyggingstiltak i Bygg B og D.</p>
Røyslimoen skole	Oppfølging av vedlikeholdsetterslep
Smestad ungdomsskole	Utvides til U450. Tilbygg og noe ombygging for å tilpasse anlegget til en ekstra parallell, ca. 1800 kvm. Vedlikeholdsetterslepet utbedres.
Åretta ungdomsskole	Oppfølging av vedlikeholdsetterslep.

Bygningsmessige tiltak Ø3B

Hammartun overføres til andre skoler

SKOLE	BYGNINGSMESSIGE TILTAK
Nordre Ål skole	Ordinært vedlikehold
Hammartun skole	Overføres til nye inntaksområder for barnetrinn og ungdomstrinn i sentrum. Bygningen avhendes / selges / brukes til andre formål
Søre Ål skole	Utvides til B700. River paviljong (bygg D). Nytt tilbygg på 5200 kvm med felles samlingsareal, inngangsparti og nye elevareal (trinnareal, grupperom, garderobes, lærerarbeidsplasser, møterom, kontorer, mv) Ombygger store deler av bygg B. Underetasje i Bygg C (3 trinn) ombygges til naturfag/forskerrom. Vedlikeholdsetterslepet halveres grunnet mye ombyggingstiltak i Bygg B og D.
Røyslimoen skole	Oppfølging av vedlikeholdsetterslep
Smestad ungdomsskole	Utvides til U450. Tilbygg og noe ombygging for å tilpasse anlegget til en ekstra parallell. Vedlikeholdsetterslepet utbedres.
Åretta ungdomsskole	Oppfølging av vedlikeholdsetterslep

Vedlegg B: Investeringskalkyler

Investeringskalkyle barneskoler på vestsiden

Investering Vestsiden											
Hjelpkolonner:		Riving/ sanering	Opp-pussing	Om-bygging	Nybygg / Tilbygg	Nybygg / idetschal		Faktor årlig kapitalkostna d pr investerte mill.	FDVUml2 årlig		
m2-priser:		2 500	8 000	25 000	43 300			0,041			

Konsept D0+		Type tiltak (m2)						Anslått investeringskostnad (NOK)					
	V0 - Oppfølging av vedlikeholdsetterslep og vedtatte investeringsprosjekt	Areal pr. 2021 (m² BTA)	Arealbehov iht norm (m² BTA)	Riving/ sanering	Opp-pussing	Om-bygging	Nybygg / Tilbygg	Riving/ sanering	Opp-pussing	Om-bygging	Nybygg / Tilbygg	Vedlikeholds- etterslep	Investerings- kostnad
Vestsiden	Vingrom skole	131	2 829	2 520								4,6 mill	4,6 mill
Vestsiden	Vingar skole	145	2 470	2 190								9,5 mill	9,5 mill
Vestsiden	Jørstadmoen skole	148	5 451	2 520								7,4 mill	7,4 mill
	Sum	424	10 750	7 230								22 mill	21,5 mill

Konsept D1		Type tiltak (m2)						Anslått investeringskostnad (NOK)					
	V1 - Økt tiltaksnivå på skolene (vedlikeholdsetterslep, tilbygg, ombygging og utfasing av paviljonger)	Areal pr. 2021 (m² BTA)	Arealbehov iht norm (m² BTA)	Riving/ sanering	Opp-pussing	Om-bygging	Nybygg / Tilbygg	Riving/ sanering	Opp-pussing	Om-bygging	Nybygg / Tilbygg	Vedlikeholds- etterslep	Investerings- kostnad
Vestsiden	Vingrom skole	131	2 829	2 520			5				0,1 mill	4,6 mill	4,8 mill
Vestsiden	Vingar skole	145	2 470	2 190	450		1 051	1,1 mill			46 mill	9,5 mill	56,2 mill
Vestsiden	Jørstadmoen skole	148	5 451	3 291								7,4 mill	7,4 mill
	Sum	424	10 750	8 001	450		5 051	1 mill		0 mill	46 mill		68,3 mill

Konsept V2		Type tiltak (m2)						Anslått investeringskostnad (NOK)					
	V2 - Utnytte ledig kapasitet i Jørstadmoen - Vingrom skole overføres til Jørstadmoen (80%) og Vingrom (20%)	Areal pr. 2021 (m² BTA)	Arealbehov iht norm (m² BTA)	Riving/ sanering	Opp-pussing	Om-bygging	Nybygg / Tilbygg	Riving/ sanering	Opp-pussing	Om-bygging	Nybygg / Tilbygg	Vedlikeholds- etterslep	Investerings- kostnad
Vestsiden	Vingrom skole	160	2 829	2 688			5				0,1 mill	4,6 mill	4,8 mill
Vestsiden	Vingar skole	-	2 470	-								-	-
Vestsiden	Jørstadmoen skole	264	5 451	4 261								7,4 mill	7,4 mill
	Sum	424	10 750	6 949			5			0,1 mill		12 mill	12,1 mill

Investeringskalkyle ungdomsskoler og barneskoler på østsiden

Investering Østsiden											
Hjelpkolonner:		Riving/ sanering	Opp-pussing	Om-bygging	Nybygg / Tilbygg	Nybygg / passiv		Faktor årlig kapitalkostna d pr investerte mill.	FDVUml2 årlig		
m2-priser inkl. mva:		2 500	8 000	25 000	43 300			0,041			

Konsept D 0+		Type tiltak (m2)						Anslått investeringskostnad (NOK)						
	Videreføring av dagens skolekretser med oppfølging av vedlikeholdsetterslep og vedtatte investeringsprosjekt	Dimensjonerte elevtall jf. Notat	Areal pr. 2021 (m² BTA)	Arealbehov iht norm (m² BTA)	Riving/ sanering	Opp-pussing	Om-bygging	Nybygg / Tilbygg (passiv)	Riving/ sanering	Opp-pussing	Om-bygging	Nybygg / Tilbygg (passiv)	Vedlikeholds- etterslep	Investerings- kostnad
Østsiden	Nordre Ål skole	602	8 400	9 432									-	-
Østsiden	Hammartun skole	509	11 381	9 139									24,0 mill	24,0 mill
Østsiden	Søre Ål skole	331	3 889	4 978									7,8 mill	7,8 mill
Østsiden	Røyliemoen skole	300	5 722	4 798									10,0 mill	10,0 mill
Østsiden	Smestad ungdomsskole	308	6 247	7 584									10,5 mill	10,5 mill
Østsiden	Åretta ungdomsskole	315	9 999	7 584									7,4 mill	7,4 mill
	Sum	2 365	45 638	43 510									59,7 mill	59,7 mill

Konsept D 1A		Type tiltak (m2)						Anslått investeringskostnad (NOK)						
	Justering og endring av dagens skolekretser for å utnytte ledig skolekapasitet ved Hammartun og Røyliemoen.	Dimensjonerte elevtall jf. Notat	Areal pr. 2021 (m² BTA)	Arealbehov iht norm (m² BTA)	Riving/ sanering	Opp-pussing	Om-bygging	Nybygg / Tilbygg	Riving/ sanering	Opp-pussing	Om-bygging	Nybygg / Tilbygg	Vedlikeholds- etterslep	Investerings- kostnad
Østsiden	Nordre Ål skole	602	8 400	9 432									-	-
Østsiden	Hammartun skole	421	11 381	8 308		1 000	1 500			8,0 mill	37,5 mill		24,0 mill	69,5 mill
Østsiden	Søre Ål skole	401	3 889	6 110	400	500	600	3 121	1,0 mill	4,0 mill	15,0 mill	135,2 mill	3,8 mill	159,0 mill
Østsiden	Røyliemoen skole	263	5 722	4 261									10,0 mill	10,0 mill
Østsiden	Smestad ungdomsskole	308	6 247	7 584									10,5 mill	10,5 mill
Østsiden	Åretta ungdomsskole	370	9 999	8 041									7,4 mill	7,4 mill
	Sum	2 365	45 638	43 737	400	1 500	2 100	3 121	1,0 mill	12,0 mill	52,5 mill	135,2 mill	55,7 mill	256 mill

Konsept D 1B		Type tiltak (m2)						Anslått investeringskostnad (NOK)						
	Justering og endring av dagens skolekretser for å utnytte ledig skolekapasitet ved Hammartun og Røyliemoen. Ny skole ved Søre Ål som planlegges sammen med Skogenhallen	Dimensjonerte elevtall jf. Notat	Areal pr. 2021 (m² BTA)	Arealbehov iht norm (m² BTA)	Riving/ sanering	Opp-pussing	Om-bygging	Nybygg / Tilbygg (passiv)	Riving/ sanering	Opp-pussing	Om-bygging	Nybygg / Tilbygg (passiv)	Vedlikeholds- etterslep	Investerings- kostnad
Østsiden	Nordre Ål skole	602	8 400	9 432									-	-
Østsiden	Hammartun skole	421	11 381	8 308		1 000	1 500			8,0 mill	37,5 mill		24,0 mill	69,5 mill
Østsiden	Søre Ål skole	401	3 889	6 110	3 889			6 110	9,7 mill			264,6 mill		274,3 mill
Østsiden	Røyliemoen skole B300	263	5 722	4 261									10,0 mill	10,0 mill
Østsiden	Smestad ungdomsskole	308	6 247	7 584									10,5 mill	10,5 mill
Østsiden	Åretta ungdomsskole	370	9 999	8 041									7,4 mill	7,4 mill
	Sum	2 365	45 638	43 737	3 889	1 000	1 500	6 110	9,7 mill	8,0 mill	37,5 mill	264,6 mill	51,9 mill	372 mill

Konsept Ø 2A				Type tiltak (m2)							Anslått investeringskostnad (NOK)					
	Smestad blir felles ungdomsskole - Åretta blir barneskole for sentrum og deler av Søre Ål	Dimensjonerende elevtall jr. Notat	Areal pr. 2021 (m² BTA)	Arealbehov iht norm (m² BTA)	Riving/sanering	Oppussing	Ombygging	Nybygg / Tilbygg (passiv)	Riving/sanering	Oppussing	Ombygging	Nybygg / Tilbygg (passiv)	Vedlikeholds-ettersep	Investeringskostnad		
Østsidan	Nordre Ål skole	602	8 400	9 432												
Østsidan	Hamartun skole	-	11 381	-												
Østsidan	Søre Ål skole	324	3 889	4 978	400	500	600	1 989	1 mill	4 mill	15 mill	86 mill	3,8 mill	109,9 mill		
Østsidan	Røyliemoen skole	300	5 722	4 793									10,0 mill	10,0 mill		
Østsidan	Smestad ungdomsskole	782	6 247	13 738		500	800	7 491		4 mill	20 mill	324 mill	10,5 mill	358,8 mill		
Østsidan	Åretta barneskole	357	9 999	4 978			800				20 mill		7,4 mill	27,4 mill		
	Sum	2 365	45 638	37 920	400	1 000	2 200	9 480	1,0 mill	8,0 mill	55,0 mill	410,5 mill	31,7 mill	506 mill		

Konsept Ø 2B				Type tiltak (m2)							Anslått investeringskostnad (NOK)					
	Smestad blir felles ungdomsskole - Åretta blir barneskole for sentrum og Søre Ål	Dimensjonerende elevtall jr. Notat	Areal pr. 2021 (m² BTA)	Arealbehov iht norm (m² BTA)	Riving/sanering	Oppussing	Ombygging	Nybygg / Tilbygg (passiv)	Riving/sanering	Oppussing	Ombygging	Nybygg / Tilbygg (passiv)	Vedlikeholds-ettersep	Investeringskostnad		
Østsidan	Nordre Ål skole	652	8 400	12 044												
Østsidan	Hamartun skole	-	11 381	-												
Østsidan	Søre Ål skole	-	3 889	-												
Østsidan	Røyliemoen skole	300	5 722	4 261									10,0 mill	10,0 mill		
Østsidan	Smestad ungdomsskole	782	6 247	13 738		500	800	7 491		4 mill	20 mill	324 mill	10,5 mill	358,8 mill		
Østsidan	Åretta ungdomsskole	631	9 999	10 538			1 500	539			38 mill	23 mill	7,4 mill	68,3 mill		
	Sum	2 365	45 638	40 582		500	2 300	8 031		4,0 mill	57,5 mill	347,7 mill	27,9 mill	437 mill		

Konsept Ø 2C				Type tiltak (m2)							Anslått investeringskostnad (NOK)					
	Åretta blir felles ungdomsskole - Smestad blir barneskole for sentrum	Dimensjonerende elevtall jr. Notat	Areal pr. 2021 (m² BTA)	Arealbehov iht norm (m² BTA)	Riving/sanering	Oppussing	Ombygging	Nybygg / Tilbygg (passiv)	Riving/sanering	Oppussing	Ombygging	Nybygg / Tilbygg (passiv)	Vedlikeholds-ettersep	Investeringskostnad		
Østsidan	Nordre Ål skole	519	8 400	8 896												
Østsidan	Hamartun skole	-	11 381	-												
Østsidan	Søre Ål skole	401	3 889	5 499	400	500	700	2 510	1 mill	4 mill	18 mill	109 mill	3,8 mill	135,0 mill		
Østsidan	Røyliemoen skole	313	5 722	4 261									10,0 mill	10,0 mill		
Østsidan	Smestad barneskole	350	6 247	4 793			1 000				25 mill		10,5 mill	35,5 mill		
Østsidan	Åretta ungdomsskole	782	9 999	13 738			1 000	4 239			25 mill	184 mill	7,4 mill	216,0 mill		
	Sum	2 365	45 638	37 187	400	500	2 700	6 750	1,0 mill	4,0 mill	67,5 mill	292,3 mill	31,7 mill	396 mill		

Konsept Ø 2D				Type tiltak (m2)							Anslått investeringskostnad (NOK)					
	Åretta blir felles ungdomsskole og Søre Ål blir barneskole for deler av sentrum	Dimensjonerende elevtall jr. Notat	Areal pr. 2021 (m² BTA)	Arealbehov iht norm (m² BTA)	Riving/sanering	Oppussing	Ombygging	Nybygg / Tilbygg (passiv)	Riving/sanering	Oppussing	Ombygging	Nybygg / Tilbygg (passiv)	Vedlikeholds-ettersep	Investeringskostnad		
Østsidan	Nordre Ål skole	652	8 400	12 044												
Østsidan	Hamartun skole	-	11 381	-												
Østsidan	Søre Ål skole	631	3 889	8 226	400	500	900	5 237	1 mill	4 mill	23 mill	227 mill	3,8 mill	258,1 mill		
Østsidan	Røyliemoen skole	300	5 722	4 793									10,0 mill	10,0 mill		
Østsidan	Smestad ungdomsskole	-	6 247	-												
Østsidan	Åretta ungdomsskole	782	9 999	13 738			1 000	4 239			25 mill	184 mill	7,4 mill	216,0 mill		
	Sum	2 365	45 638	38 801	400	500	1 900	9 476	1,0 mill	4,0 mill	47,5 mill	410,3 mill	21,3 mill	484 mill		

Konsept Ø 3A				Type tiltak (m2)							Anslått investeringskostnad (NOK)					
	Hamartun blir barneskole	Dimensjonerende elevtall jr. Notat	Areal pr. 2021 (m² BTA)	Arealbehov iht norm (m² BTA)	Riving/sanering	Oppussing	Ombygging	Nybygg / Tilbygg (passiv)	Riving/sanering	Oppussing	Ombygging	Nybygg / Tilbygg (passiv)	Vedlikeholds-ettersep	Investeringskostnad		
Østsidan	Nordre Ål skole	602	8 400	9 432												
Østsidan	Hamartun skole	350	11 381	5 478		1 000	1 500			8 mill	38 mill		24,0 mill	69,5 mill		
Østsidan	Søre Ål skole	331	3 889	4 978	400	500	600	1 989	1 mill	4 mill	15 mill	86 mill	3,8 mill	109,9 mill		
Østsidan	Røyliemoen skole	300	5 722	4 793									10,0 mill	10,0 mill		
Østsidan	Smestad ungdomsskole	412	6 247	8 041		500	-	1 794		4 mill		78 mill	10,5 mill	92,2 mill		
Østsidan	Åretta ungdomsskole	370	9 999	8 041									7,4 mill	7,4 mill		
	Sum	2 365	45 638	40 764	400	2 000	2 100	3 784	1,0 mill	16,0 mill	52,5 mill	163,8 mill	55,7 mill	289 mill		

Konsept Ø 3B				Type tiltak (m2)							Anslått investeringskostnad (NOK)					
	Hamartun overføres til andre skoler	Dimensjonerende elevtall jr. Notat	Areal pr. 2021 (m² BTA)	Arealbehov iht norm (m² BTA)	Riving/sanering	Oppussing	Ombygging	Nybygg / Tilbygg (passiv)	Riving/sanering	Oppussing	Ombygging	Nybygg / Tilbygg (passiv)	Vedlikeholds-ettersep	Investeringskostnad		
Østsidan	Nordre Ål skole	652	8 400	12 044												
Østsidan	Hamartun skole	-	11 381	-												
Østsidan	Søre Ål skole	631	3 889	8 226	400	500	900	5 237	1 mill	4 mill	23 mill	227 mill	3,8 mill	258,1 mill		
Østsidan	Røyliemoen skole	300	5 722	4 793									10,0 mill	10,0 mill		
Østsidan	Smestad ungdomsskole	412	6 247	8 041		500		1 794		4 mill		78 mill	10,5 mill	92,2 mill		
Østsidan	Åretta ungdomsskole	370	9 999	8 041									7,4 mill	7,4 mill		
	Sum	2 365	45 638	41 146	400	1 000	900	7 031	1,0 mill	8,0 mill	22,5 mill	394,5 mill	31,7 mill	368 mill		

Investeringskalkyle Skogenhallen

Spesifikasjon		Bygg regnet ut	Bygg/tilbygg	Oppussing	Ombygging	Utslagstak	Bygg ut	Faktor tilleggsarbeid 2 pr. arbeidsdag	FDV/IOE etc.
IB-bered:		2 300	2 000	4 000	14 000		33 300	1,041	
Totalt anslått: 60,4 mill NOK									

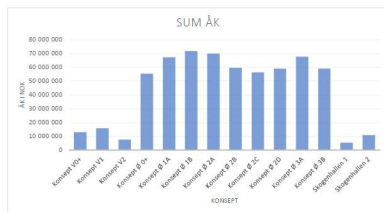
Ny Skogenhall				Type tiltak (m2)							Anslått investeringskostnad (NOK)					
	Dimensjonerende elevtall E. anslått	Areal pr. 2021 (m² BTA)	Arealbehov iht norm (m² BTA)	Riving/sanering	Oppussing	Ombygging	Nybygg hall	Riving/sanering	Oppussing	Ombygging	Nybygg hall	Vedlikeholds-ettersep	Investeringskostnad	Spillanleider	Marknad	
Østsidan	Skogenhallen eksisterende	-	2 300	-	2 400	6 mill					77 mill		18,9 mill			
Sum	-	2 400	2 200		2 400	6 mill					77 mill		18,9 mill			

Ny Skogenhall				Type tiltak (m2)							Anslått investeringskostnad (NOK)					
	Dimensjonerende elevtall E. anslått	Areal pr. 2021 (m² BTA)	Arealbehov iht norm (m² BTA)	Riving/sanering	Oppussing	Ombygging	Nybygg hall	Riving/sanering	Oppussing	Ombygging	Nybygg hall	Vedlikeholds-ettersep	Investeringskostnad	Spillanleider	Marknad	
Østsidan	Skogenhall - dobbeltball	-	4 800	2 200		4 800	6 mill				154 mill		15,9 mill			
Sum	-	4 800	2 200		4 800	6 mill					154 mill		15,9 mill			

Vedlegg C: LCC beregning sammendrag

Tabellen nedenfor viser et sammendrag av resultatene fra LCC-analysen. Den viser årskostnaden (ÅK) per konto iht. NS3454 og Norsk Prisbok. I kolonne 1 vises summen av LCC i hvert konsept.

Konsept		LCC (ÅK) NS3454								8 Viktighets- og utviklingskostnader til kjernevirksomheten	9 Viktighets- og utviklingskostnader til kjernevirksomheten	10 Viktighets- og utviklingskostnader til kjernevirksomheten	11 Viktighets- og utviklingskostnader til kjernevirksomheten	SUM (ÅK)
		1 Investeringskostnader	2 Forvaltningskostnader	3 Drift, vedlikehold og reparasjoner	4 Utskiftning og utviklingskostnader	5 Forsyningskostnader	6 Renholdningskostnader	7 Service-/støttekostnader til kjernevirksomheten	8 Viktighets- og utviklingskostnader til kjernevirksomheten					
Konsept W0	Vesttiden	753 199	943 850	2 032 823	4 030 175	1 704 413	3 448 170	0	0	0	0	0	0	12 912 632
Konsept V1	Vesttiden	2 820 481	996 640	2 717 160	4 255 584	1 637 425	3 476 838	0	0	0	0	0	0	15 904 127
Konsept V2	Vesttiden	337 933	720 984	1 565 748	3 104 172	1 312 794	2 055 893	0	0	0	0	0	0	7 692 653
Konsept Ø 0a	Østtiden	3 086 560	4 007 028	9 470 007	18 377 765	7 344 887	13 566 064	0	0	0	0	0	0	55 422 900
Konsept Ø 1A	Østtiden	11 331 244	4 245 947	9 984 604	19 397 981	7 775 349	14 386 238	0	0	0	0	0	0	67 122 353
Konsept Ø 1B	Østtiden	16 429 185	4 202 020	9 889 998	19 210 418	7 697 026	14 239 125	0	0	0	0	0	0	71 667 772
Konsept Ø 2A	Østtiden	22 375 739	3 805 016	9 516 697	17 336 696	6 514 764	12 886 079	0	2 200 000	-5 182 185	500 000	0	0	69 752 805
Konsept Ø 2B	Østtiden	19 322 635	3 371 366	7 996 107	15 505 764	6 140 732	11 437 105	0	2 200 000	-7 515 293	1 000 000	0	0	59 465 454
Konsept Ø 2C	Østtiden	17 524 892	3 153 023	7 370 878	14 378 680	5 683 769	10 791 277	0	1 500 000	-4 740 605	500 000	0	0	56 202 913
Konsept Ø 2D	Østtiden	21 396 072	3 256 160	7 445 824	14 557 115	5 764 052	10 990 567	0	1 500 000	-7 005 178	1 000 000	0	0	58 905 112
Konsept Ø 3A	Østtiden	12 775 476	4 304 008	10 154 379	19 728 008	7 511 408	14 591 794	0	0	-1 826 537	0	0	0	67 649 296
Konsept Ø 3B	Østtiden	16 251 926	3 589 993	8 280 407	16 157 080	6 430 768	12 131 532	0	0	-4 465 601	500 000	0	0	58 876 105
Skogenhallen 1	Østtiden	3 147 171	158 160	519 600	697 920	324 950	568 560	0	0	0	0	0	0	5 416 371
Skogenhallen 2	Østtiden	6 320 864	316 320	1 039 200	1 395 840	649 920	1 137 120	0	0	0	0	0	0	10 859 264

Referanser

- Arbeids- og sosialdepartementet. (2021, 07 01). *Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv.* Hentet 11 23, 2021 fra Lovdata: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-62>
- Brekke, K. A. (2004). *Realopsjoner og fleksibilitet i store offentlige investeringsprosjekter.* Norges teknisk- naturvitenskapelige universitet, Institutt for bygg, anlegg og transport. Trondheim: Concept-programmet. Hentet 04 22, 2022 fra <https://www.ntnu.no/documents/1261860271/1262010703/Concept%208%20Realopsjoner.pdf>
- Direktoratet for økonomistyring. (2018). *Veileder i samfunnsøkonomiske analyser.* Oslo: Direktoratet for økonomistyring. Hentet 02 08, 2022 fra <https://dfo.no/filer/Fagomr%C3%A5der/Utredninger/Veileder-i-samfunnsokonomiske-analyser.pdf>
- FN. (2021, 10 04). *Lov om styrking av menneskerettighetenes stilling i norsk rett.* Hentet 11 09, 2021 fra Lovdata: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-05-21-30>
- FN-sambandet. (2021, 10 21). *FNs bærekraftsmål.* Hentet 11 23, 2021 fra FN-Sambandet: <https://www.fn.no/om-fn/fns-baerekraftsmaal>
- Helsedirektoratet. (03/2014). *Miljø og helse i skolen.* Oslo: Helsedirektoratet. Hentet 11 23, 2021 fra https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/miljo-og-helse-i-skolen/Milj%C3%B8%20og%20helse%20i%20skolen%20%E2%80%93%20Veileder%20til%20f%20orskrift%20om%20milj%C3%B8rett%20helsevern%20i%20barnehager%20og%20skoler.pdf/_/attachment/inline/0e5cd422-58d6-4003-
- Helsedirektoratet. (10/2016). *Anbefalinger for praktisk inneklimaarbeid i barnehager og skole.* Oslo: Helsedirektoratet. Hentet 11 23, 2021 fra https://www.helsedirektoratet.no/faglige-rad/praktisk-inneklimaarbeid-i-barnehager-og-skoler/Anbefalinger%20for%20praktisk%20inneklimaarbeid%20i%20barnehager%20og%20skoler.pdf/_/attachment/inline/c2db2a7a-9a65-441d-b22a-b3c824d30d66:5d0739bca771988c576d7f
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (01/2021, 07 01). *Lov om planlegging og byggesaksbehandling.* Hentet 11 23, 2021 fra Lovdata: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2008-06-27-71>
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (02/2021, 07 01). *Lov om kommuner og fylkeskommuner.* Hentet 11 23, 2021 fra Lovdata: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2018-06-22-83>
- Kulturdepartementet. (2021, 07 02). *Lov om likestilling og forbud mot diskriminering.* Hentet 12 10, 2021 fra Lovdata: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2017-06-16-51>
- Kunnskapsdepartementet. (2021, 08 01). *Lovdata.* Hentet 11 09, 2021 fra Lov om grunnskolen og den vidaregående opplæringa: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1998-07-17-61>
- Lillehammer kommune. (01/2022). Behovskartlegging – intervjuguide skolebruksplan.
- Lillehammer kommune. (02/2022). Behovskartlegging - primær interessenter.
- Lillehammer kommune. (03/2022). Behovskartlegging - sekundær interessenter.

- NAV. (2021). *NAVs omverdensanalyse 2021 - Utvikling, trender og konsekvenser fram mot 2035*. Oslo: Arbeids- og velferdsdirektoratet. Hentet fra https://www.nav.no/_/attachment/download/5a53e3ae-2546-43b2-872c-ef41e39548a4:4233dae1dc5214e1864d6600566b1d1f37bb0375/NAVs%20omverdensanalyse%202021.pdf
- Norconsult. (01/2022). *Lillehammer kommune Areal-, kapasitet- og egnethetsanalyse*. Bergen: Norconsult.
- Norconsult. (02/2022). *Tilstandsvurdering Hammartun skole*. Lillehammer: Norconsult.
- Norconsult. (03/2022). *Tilstandsvurdering Jørstadmoen skole*. Lillehammer: Norconsult.
- Norconsult. (04/2022). *Tilstandsvurdering LLS*. Lillehammer: Norconsult.
- Norconsult. (06/2022). *Tilstandsvurdering Røyslimoen skole*. Lillehammer: Norconsult.
- Norconsult. (07/2022). *Tilstandsvurdering Smestad skole*. Lillehammer: Norconsult.
- Norconsult. (08/2022). *Tilstandsvurdering Søre Ål skole*. Lillehammer: Norconsult.
- Norconsult. (09/2022). *Tilstandsvurdering Vingar skole*. Lillehammer: Norconsult.
- Norconsult. (10/2022). *Tilstandsvurdering Vingrom skole*. Lillehammer: Norconsult.
- Norconsult. (2022). *Tilstandsvurdering Søre Ål skole*. Lillehammer: Norconsult.
- UDIR. (2014, 12 12). *Nærskoleprinsippet og skolekretsgrenser*. Hentet fra Regelverkstolkningar frå UDIR: <https://www.udir.no/regelverkstolkninger/opplaring/Narskole-og-skolekretsgrenser/Narskoleprinsippet-og-skolekretsgrenser/>
- Østlandsforskning. (2020). *Befolkningsanalyse Lillehammer kommune*. Lillehammer: Østlandsforskning.